Augustin Zaboroşciuc

EGIPTEANCA

Augustin Zaboroșciuc

EGIPTEANCA

Augustin Zaboroşciuc

EGIPTEANCA

Roman

Sf. Mănăstire Curchi
Editura „Cu drag”, Chişinău, 2012

Lucrarea tipărită cu binecuvântarea IPS VLADMIR, Mitropolitul Chişinăului şi al Întregii Moldove

ISBN print: 978-9975-4250-5-6.

Editura „Cu drag”
str. A. Mateevici 76, mun. Chişinău
tel.: (022) 21-88-73; (022) 21-88-72
mob.: (+373) 60-196-854, (+373) 79-218-870
e-mail: editura@cudrag.net

Digitalizare: Bestseller.md

CUPRINS

PUSTIUL CARE NE ÎMBOGĂŢEŞTE

Arhimandritul Augustin Zaboroşciuc de la Sfânta Mănăstire „Naşterea Maicii Domnului” din Curchi este autor al volumelor „Timpul cernerii”, „Ca pe smochinul cel neroditor să nu mă tai, mântuitorule” apărute la editura „Cu drag”, Chişinău, în anul 2011. Acum vine în faţa noastră cu a treia sa carte: romanul „Egipteanca”.

Despre ce este această nouă scriere? Despre iubire? Despre păcat? Ori poate despre aceea cum omul, deseori inconştient, ocupă locul dintre aceste două stări?

Poate că acest roman îi va sugera cuiva calea cea dreaptă, îi va deschide (măcar şi unei singure persoane!) ochii sufletului spre ieşirea din starea de păcat… Ar fi ceva minunat, un lucru de nespusă valoare!

Deşi despre Sfânta Maria Egipteanca s-a scris mult în Ortodoxie, şi s-ar părea că deja cunoaştem „totul” despre ea şi despre ceea ce a voit Domnul să ne spună prin viaţa ei, autorul abordează în roman subiectul într-o viziune neaşteptată.

De ce spun „neaşteptată”? Pot răspunde doar printr-o altă întrebare: Se povesteşte oare sentimentul? Se lasă el explicat total până la urmă?

Până ne vom edifica de-a binelea în problema aceasta, aş zice, „în problema veacurilor”, vă îndemn să o rugăm pe Sfânta Maria Egipteanca să ne primească şi pe noi în „pustiul” ei – de unde, oricât ar părea de paradoxal, ne vom întoarce, la sigur, refăcuţi şi curăţiţi.

Lectura unei asemenea cărţi ne întăreşte surprinzător în iubirea pentru Dumnezeu şi pentru oameni.

Doamne ajută!

Schimonahul Irineu Pânzaru,
Mănăstirea Curchi.

PARTEA ÎNTÂI

Câteva lumânări ardeau în faţa icoanelor din colţ. Uneori, para fiind mai mică, scăpau câte o lacrimă de ceară de parcă voiau să redea durerea unui om ce se ruga cu osârdie, plecându-şi genunchii inimii în faţa lui Dumnezeu. Se ruga în tăcere, cu durere mare şi nădejde în ajutorul Celui de sus, dar şi gata să le primească pe toate smerit, oricât de mult l-ar fi costat aceasta.

În odaia de alături zăceau de două zile soția sa şi fiul nou-născut. Amândoi în dureri mari se luptau cu nemiloasa moarte, care îi răpeşte cu aceeaşi cruzime şi pe maturi, şi pe prunci. De multă vreme erau căsătoriți, dar nu aveau copii şi se rugau în toată ziua, cerând de la Dumnezeu urmaşi, însă împlinindu-li-se cererea, a urmat încă o încercare. Naşterea a fost grea şi cu primejdii. Ambii erau în pragul morții. Doctorii nu erau în stare să-i ajute. Ultima speranță era ajutorul lui Dumnezeu şi rugăciunile Maicii Lui.

Bărbatul, de obicei, stătea lângă nevastă şi încerca să-i potolească setea cu o bucată umedă de pânză, atingându-i-o de buzele-i crăpate. Pruncul stătea aproape nemişcat, şi din când în când ridica mânuțele-i mici, de parcă arăta că vrea să mănânce, dar nu era auzit de nimeni.

Când nu mai putea răbda chinurile lăuntrice, văzându-i pe ambii în suferințe cumplite, venea de-şi vărsa amarul înaintea icoanei Maicii lui Dumnezeu, cerându-i ajutor. Era gata la orice jertfire numai să-i vadă sănătoşi. Nu mâncase, nici nu băuse nimic de când soția şi pruncul multaşteptat erau în neputință. Suferea împreună cu ei şi asta îi făcea mai uniți şi mai aproape unul de altul, încât pătimeau nu trei, ci unul. Şi Dumnezeu nu i-a părăsit în lupta lor, căci unde sunt doi sau trei adunați în numele Lui – acolo şi El este printre ei.

Îngenunchiat înaintea icoanei, se adresă către cea care este şi Fecioară, şi Maică:

– Fecioară nenuntită, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, nevrednic sunt să deschid gura mea şi să cer îndurare. Dar, totuşi, la Tine năzuiesc, Ceea ce eşti bună, care ai cunoscut durerea părintească, când ai văzut răstignit pe Cruce pe Fiul cel Unul-Născut al Tău. Şi pe acest prunc, pe care cerându-l ni l-ai dat

drept mângâiere, tămăduieşte-l cu puterea ta. Şi de vei face aceasta, făgăduiesc înaintea Domnului că-l voi da să slujească Fiului Tău.

Fruntea-i plină de sudoare se lipi de podea, iar buzele continuau să şoptească ceva abia auzit, iar ultimele cuvinte au fost rostite cu multă fermitate.

Deşi lăuntric era încă bântuit de gânduri, o scânteie de nădejde începu să-i lumineze sufletul, umplându-l de speranță. Urmă încă o noapte lungă, plină de nelinişti şi de lacrimi, dar şi împodobită cu rugăciuni şi amintiri frumoase.

Spre dimineață adormi buştean. Se trezi când soarele era deja sus, iar pruncul începu să plângă neputincios, pe semne fiindu-i foame. Mamă-sa încercă din răsputeri să-l apropie pentru a-l alăpta, deşi nu avea siguranța că are cu ce.

Avu cu ce hrăni pruncul sau nu – nu era clar, dar din acel moment, au început să-şi revină ambii, căci Dumnezeu nu ruşinează niciodată credința robilor săi. Şi acolo unde omul este neputincios, începe să lucreze mâna Sa cea puternică şi brațul înalt.

Au mai trecut câteva zile până s-au însănătoşit de-a binelea, ba chiar le apăru şi o roşeață slabă pe obraji. Dar şi mai mult s-a însănătoşit pruncul după ce l-au afundat în apa botezului. L-au numit Zosima, ceea ce se tâlcuieşte: plin de viață.

Tatăl i-a povestit mamei despre făgăduința dată Maicii lui Dumnezeu şi cele întâmplate după asta. Femeia se minună şi dădu hotărâtă din cap. Însă cu timpul, văzând cum îi creşte odrasla, a început să se îndoiască.

Copilul creştea cu vârsta şi cu înțelepciunea şi cu frica lui Dumnezeu. Era slab cu trupul şi cam bolnăvicios, deseori boala făcându-i necazuri, încât nu putea să meargă la joacă împreună cu semenii săi. În schimb, Sfintele Scripturi şi cărțile de folos i-au fost prieteni încă din fragedă copilărie. Mamă-sa îl iubea nespus de mult, încât nu-l pierdea din ochi oriunde era el. Muncea din zori şi până-n noapte ca să nu aibă lipsă de ceva. Ba chiar a năimit un dascăl care-l învăța carte, voind să-l facă slujitor la curtea dregătorului oraşului.

Ajungând pe la paisprezece ani, maică-sa l-a chemat să-i spună despre intențiile sale.

– Fiule, te-am chemat ca să-ți spun ceva important. Mult am aşteptat acest moment, iar acum, când tatăl tău este plecat la muncă în câmp, am hotărât să o fac.

– Spune, măicuță, dar nu pricep de ce anume să nu afle tata, doar nu ați ascuns până acum nimic unul de altul, după câte știu eu?

– Nu-i nimic ieșit din comun, el va afla mai târziu despre toate. L-am rugat nu demult pe dascălul tău să-ți găsească un loc de slujbă la mai marele orașului. Și acum dregătorul așteaptă să vorbească cu tine. Însă tatăl tău nu trebuie să știe până nu vei fi primit la slujbă.

– Dar de ce, nu înțeleg?

– Nu te supăra, dragul meu, dar el e împotriva acestei dorințe a mele, – răspunse femeia și se îndreptă spre fereastră.

Au urmat câteva clipe de tăcere.

– Fiul meu, Zosima, n-am nimic împotrivă și înțeleg toate, dar inima de mamă îmi dictează altceva ce nu pot lăsa. Vreau să fiu îngrijită la bătrânețe de fiul meu, să fii alături de mine, din mâinile tale să primesc o cană cu apă și ale tale mâini să-mi închidă ochii după ceasul morții. Însă tatăl tău dorește altceva, spunând că ești închinat Domnului și trebuie să pleci… la mănăstire.

– Și ce este rău aici? – întrebă mirat Zosima.

– Nu el îți va hotărî soarta ta, dragul meu.

Tânărul zâmbi ușor și apropiindu-se de maică-sa, s-a atins de mâinile ei, voind s-o liniștească puțin.

– Mamă, eu singur am voit să-ți spun despre asta, căci este o dorință a mea.

– Ce dorință? – întrebă speriată femeia, – el te-a îndemnat? Despre ce vorbești?

– Păi despre ceea ce-mi spui acum. De un timp încoace, voiesc să-ți spun că am dorința să merg la vreun schit și acolo să petrec, rugându-mă și citind Sfintele Scripturi și învățături ale părinților.

– Nu-mi vine să cred. Spune că nu-i drept ceea ce aud. Cine te-a îndemnat? El?

– Nu. De atunci când m-ai învățat buchiile și am început să citesc Scripturile, am înțeles că Domnul mă cheamă, că El dorește să-I urmăm cu credincioșie, să-L iubim precum El ne-a iubit.

Femeia se îndepărtă puțin. Nu-i venea să creadă cele auzite. Înțelegea toate, ba chiar se mira mult de răspunsul primit, însă inima de mamă n-o lăsa în pace.

Îi dicta altele care le luau înainte pe toate şi nu putea să se stăpânească nicidecum.

– Zosima, fiul meu, nu mă întrista, te rog. Eu voiesc, ba chiar am pus la cale, să ajungi la slujba de cinste, să fii văzut între oameni, să-ti faci familie şi să ne umpli casa de nepoţi.

– Mamă, nu insista, te rog. Hai mai bine să aşteptăm puţin, iar Dumnezeu le va rândui pe toate.

Auzind acestea, femeia s-a înviorat puţin, pentru că avea timp să pună la cale altceva.

***

Într-o bună dimineaţă, Zosima se trezi de nechezatul unui cal ce se uita speriat în jur, cercetând cu ochii o curte străină. Când ieşi afară, văzu un mânzoc tânăr, negru şi cu stea albă în frunte. Nu-i venea să creadă ochilor. Voia să întrebe de unde s-a luat, dar n-avea de cine, caci toţi erau plecaţi şi abia pe la amiază aveau a se întoarce. Din când în când, calul dădea din picior, făcând cu copita un nor mic de colb.

De bucurie, băiatul nici nu ştia ce să facă. A alergat în casă şi, luând o bucată de pâine, a ieşit ca săgeata înapoi. S-a apropiat de mânz şi, rupând câte o bucată mică l-a hrănit bucuros. Apoi l-a bătut de câteva ori pe grumaz, prin asta pecetluind prietenia lor.

Părinţii săi nu erau în stare să-l cumpere, având alte nevoi. Aşa că i l-au cumpărat nişte rude apropiate care erau mai înstărite, dar nu aveau copii. Mai mare, însă, i-a fost mirarea şi bucuria spre seară, când aceleaşi rude au venit cu o şa nou-nouţă, proaspăt cumpărată de la un negustor. De bucurie, nu-i venea să-şi creadă ochilor, nici pricepea pentru ce sunt făcute toate acestea.

Mamă-sa, bucuroasă, se linişti când văzu că Zosima are ocupaţie, crezând că asta îl va opri de la intenţiile sale.

Timp de câteva luni după asta, băiatul putea fi văzut călare pe murgul său, care galopa prin împrejurimi, lăsând în urma sa nori de praf. Veneau acasă amândoi sleiţi de puteri şi după ce-şi hrănea tovarăşul, tânărul călăreţ adormea buştean. Deseori dormea afară şi până ce somnul bătea pe la gene, îngreuindu-i pleoapele, privea la mulţimea stelelor de pe cer, gândindu-se la cele ce sunt dincolo de ele.

***

Până la un timp toate păreau să fie bune. Pregătit pentru o nouă zi de călătorii şi peripeţii, tânărul Zosima, după ce şi-a hrănit şi adăpat mânzocul, s-a apropiat şi a vrut să-l încalece. Calul, speriindu-se, a luat-o din loc, iar băiatul nedovedind să urce bine în şa, a fost târât o bucată bună de cale, lovindu-se rău de pământul pietros, până ce nişte oameni ce veneau în întâmpinare au oprit calul. Legat de o creangă uscată, murgul bătea cu piciorul, ridicând praful, iar băiatul stătea nemişcat la umbră, înconjurat de câţiva inşi care încercau să-l ajute să-şi vină în fire.

Nu mult timp după asta a venit şi maică-sa, alergând într-un suflet şi văzându-şi odrasla însângerată şi fără mişcare, a început să plângă amarnic.

– O-o-o, Dumnezeule! De ce, Doamne? De ce mă pedepseşti atât de aspru?

Cei din jur încercau s-o liniştească pe cât puteau, însă nu le prea reuşea.

– Copilul meu, nu mă părăsi! – strigă femeia, îngenunchind în faţa copilului, – acuş plecăm acasă şi-ţi voi pregăti bucate din cele ce-ţi plac, numai spune ceva. De ce taci?

Apoi începu să-i acuze pe toţi de cele întâmplate, la care cei din jur strângeau nedumeriţi din umeri.

La un timp băiatul a deschis încet ochii şi văzând mulţimea de oameni ce-l înconjura, a încercat să se ridice, dar nu putu de durere. Cineva i-a întins mamei sale o ploscă cu apă, iar ea, udând o bucată de pânză, a început să-i şteargă rănile de sângele ce începea să se închege şi a încercat să-i dea să bea, atingându-se de buzele-i însângerate.

Mai stând ceva timp, oamenii au început să plece fiecare la ale lui, iar unul din bărbaţi i-a propus femeii să-l urce în carul său şi au plecat încetişor spre casă. Murgul legat de umerarul carului mergea plecându-şi capul în jos de parcă-i părea rău de cele întâmplate.

Spre seară veni acasă şi tatăl băiatului de la munca din câmp şi s-a întristat mult de cele văzute şi auzite.

Zosima stătea nemişcat în pat, fiind cuprins de febră. Din când în când şoptea ceva nedesluşit, de parcă vorbea cu cineva, îndreptându-şi privirea în sus.

În acea seară, pentru prima dată, părinţii lui s-au aşezat la masă fără el. De mare necaz, mâncarea le mergea în sec. La un moment, pe femeie au înăbuşit-o lacrimile. Bărbatul a început s-o liniştească, dar singur nu-şi putea stăpâni emoţiile.

– Eu sunt de vină, – spuse femeia. Pentru faptele mele suferă copilul acum.

– De ce spui aşa, că doar nu l-ai pus la cale s-o facă?

– Ştiind că tu doreşti să-ţi împlineşti făgăduinţa, am rugat pe dascălul său să-i găsească o slujba vrednică la dregătorul oraşului. Am făcut asta fără să ştii ca să nu mă împiedici cumva. Însă, când i-am spus lui Zosima de acestea, el a refuzat, spunând că vrea să plece la vreun schit. Asta m-a întristat şi mai mult şi după ce am mărturisit acestea rudelor mele, ei au cumpărat şi calul, şi şaua, poate că l-am face să uite de dorinţele sale. Acum, însă, văd că toate le-am făcut cu mâinile mele. De ce oare viaţa e atât de aspră cu noi?

– Draga mea, nu acum doresc să-l închinăm Domnului. El este făgăduit încă din primele zile de după naştere. De ce să ne împotrivim? Însănătoşirea voastră a fost răspunsul Domnului la rugăciunea şi făgăduinţa mea. Şi n-am fost ruşinat. Am încrederea că El singur l-a ales pentru altceva ce-i mai presus de lumea aceasta. Şi dacă acum vine timpul când Dumnezeu trebuie să-şi ia ce este a Lui – fie binecuvântat.

– Nu spune aşa. Nu voi putea suporta despărţirea, – spuse femeia, acoperindu-şi faţa cu palmele.

– Ei, femeie, femeie. Vezi cum gândeşte lumea? Dacă merge cineva spre slujba la împăratul pământesc, se bucură mult, însă când Dumnezeu îl alege pe cineva din gâlceava lumii făţarnice şi desfrânate, spre a-i sluji Lui, Împăratului celui Veşnic, asemănându-se îngerilor, se mâhneşte. Oare asta nu-i o nebunie?

– Da, dar să plece din alte familii unde sunt mai mulţi copii.

– Draga mea, Dumnezeu nu vrea sa-i dăm din cele ce avem cu prisos, ci din sărăcia noastră. Avraam a avut şi el numai unul, dar a fost gata să-l jertfească Domnului cu mâinile sale. Şi pentru asta a fost binecuvântat şi el şi seminţia lui. Şi ce să mai zic, nici Dumnezeu n-a cruţat pe Unicul Său Fiu, pentru mântuirea ta şi a mea. Lui îi sunt jertfite din cele mai sfinte şi mai curate.

O scurtă tăcere a umplut odaia. După un timp femeia a mers în cămara de alături unde zăcea Zosima, iar tatăl său a rămas să-şi plece genunchii înaintea

Domnului, precum a făcut-o când băiatul abia-abia se născuse.

A doua zi, dis-de-dimineață, femeia, trezindu-şi bărbatul din somn, i-a zis:

– Ştii, am cugetat mult în noaptea asta. Ai dreptate în ceea ce spui. Întotdeauna am crezut că cele ce le am sunt pentru meritele mele. Nici o dată nu m-am gândit mai serios la cele ce auzeam din Evanghelie: că omul trebuie să-şi ia Crucea şi să urmeze Domnului. Acum, într-adevăr, am văzut că totul e trecător şi viața e amăgitoare şi poate să-ți răpească fără milă, într-o clipită, cele ce ai agonisit. Şi dacă Domnul voieşte ca fiul nostru să-I slujească în chipul îngeresc – să-i fie binecuvântată calea şi să se roage pentru noi.

Bărbatul se miră mult de cele auzite încât nu-i venea să creadă. Dumnezeu i-a auzit rugăciunea şi-i împlini dorința: soția sa începu să înțeleagă sensul vieții creştineşti.

De zi cu zi băiatul a început să se însănătoşească, deşi mai avea nevoie de îngrijire. Peste câteva luni arăta bine de parcă nu se întâmplase nimic deosebit cu el. Calul l-au vândut, iar banii i-au împărțit la săracii din pridvorul bisericii. Zosima începu să frecventeze sfintele slujbe, iar biserica-i devenise ca o a doua casă, încât puteai să-l vezi numai în sfântul lăcaş dacă lipsea de acasă.

În curând a sosit toamna. Se apropia praznicul Înălțării Sfintei Cruci. Şi aveau oamenii acelei localități un obicei de a merge pe jos la o mănăstire din Palestina, care-I purta hramul Sfintei Cruci şi unde se păstra o parte din Cinstitul ei Lemn. Şi mergeau acolo mulțime mare de oameni, iar în drum se opreau şi făceau rugăciuni şi litanii.

În mănăstire intra numai partea bărbătească, iar pentru femei se săvârşea slujba într-o biserică mică de la poalele muntelui, unde se afla vechea chinovie. Cinstitul Lemn era adus aici spre închinare de doi bătrâni îmbunătățiți, care şi săvârşeau slujbele rânduite.

Într-o seară Zosima a venit acasă bucuros, spunându-le despre călătoria ce urma să fie peste câteva zile. Au hotărât să meargă împreună acolo pentru închinare, dar şi să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru minunata vindecare.

Pregătirile erau în toi. Mamă-sa pregăti într-o legătură haine curate pentru băiat, iar tată-său – o pereche de sandalii pentru călătorie. Simțea ea în inima sa că Zosima nu se va mai întoarce acasă şi păstra în sine aceste presimțiri. Gândurile de împotrivire demult le birui şi acum o pace lăuntrică îi stăpânea

sufletul. Ba chiar pregăti o mică icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu ca binecuvântare spre o viaţă nouă.

– Îmi spune inima că ne vom întoarce numai noi doi acasă, – spuse femeia către soţul ce intră pe uşă.

– Numai Tatăl Ceresc ştie cele ce sunt rânduite pentru noi. Nimeni nu vine la Fiul, de nu-l va aduce Tatăl care este în ceruri. De la Domnul paşii omului se îndreptează.

S-au aşezat amândoi la o masă şi ascultau în tăcere sfârâitul unei lumânări care, plângând, ardea şi le spunea despre nimicnicia acestei vieţi.

Era o dimineaţă obişnuită de vară. Noaptea îşi retrase veşmântul răcoros şi odată cu apariţia primelor raze, soarele mai cu de-adinsul stăruia să arate cine este stăpânul zilei, atingându-se de tot ce-i stătea în cale. Natura însufleţită şi cea neînsufleţită smerit îşi pleca capul înaintea acestor schimbări uneori insuportabile, hărăzite de Domnul acestor meleaguri. Drumul pietros ce ducea şerpuind spre Alexandria, n-a întârziat să întâmpine mărinimos pe îndrăzneţii săi călători care mergeau spre vestitul oraş în căutarea celor de trebuinţă pentru existenţă, a fericirii sau poate chiar şi… a peripeţiilor.

O tânără puştoaică, cam de doisprezece ani, în naivitatea sa, sub adăpostul întunericului, a părăsit locurile natale şi a pornit cu îndrăzneală în lumea mare. Vântul îi mângâia obrajii şi părul ondulat ce i se lăsa pe spate, încercând încă o dată să-i amintească de mâna grijulie a mamei, care o netezea în fiecare seară până ce adormea.

Abia-abia de-şi mai târâia picioarele umflate şi rănite de atâta cale, foamea şi setea tot mai mult îşi arătau uriaşa lor putere, iar în traista care-i atârna la şold mai rămăsese o bucată mică de pâine şi puţină apă. Deşi mersese doar câteva zile, dorul de părinţi şi de casă îi dădeau târcoale şi o ploaie de gânduri îi cercetau conştiinţa. Şi prin toate acestea se întrevedea degetul divin al lui Dumnezeu care încerca de multe ori s-o oprească din nefericita cale ce-i stătea în faţă. Ea, însă, mergea, neluând în seamă toate acestea, încrezută în sine, că poate să-şi făurească singură fericirea, ducându-se în ţară îndepărtată.

Deodată se pomeni cu un necunoscut alături. Inima i-a tresăltat de bucurie, caci de câteva zile nu mai văzuse faţă omenească. După obişnuita bineţe şi puţina discuţie care a urmat, puştoaica se învioră şi mai mult, când a auzit că necunoscutul ţinea calea spre Alexandria.

Soarele ce se ridicase de-a binelea deasupra pământului, ceea ce făcea calea mai anevoioasă. Mergând, puştoaica, tot mai des se uita cu ochi iscoditor la chipul drumeţului enigmatic. Alături de ea mergea un *bărbat* de o statură mijlocie, frumos la faţă şi la chip, cu paşii bine echilibraţi, însă cu ochi de foc. Chipul feţei se schimba de fiecare dată când îl privea. Uneori arăta tânăr şi luminat, alteori – bătrân şi cărunt. Numai ochii îi ardeau ca o pară albastră de foc.

Vorbele spuse îi erau îndrăzneţe şi bine gândite, iar la întrebări răspundea uşor de parcă ar fi ştiut dinainte subiectul. Acestea toate trezeau o oarecare nelinişte în sufletul fetei, dar curiozitatea era atât de mare, încât le învingea pe toate şi tot mai mult se ataşa de acest necunoscut, deşi i se părea destul de dubios.

Străbătând ei în felul acesta calea, nici n-au observat cum au ajuns pe vârful unui deal de unde, ca în palmă, se deschidea o privelişte uimitoare: un râuleţ cu apă argintie unde îşi puteau potoli setea călătorii şi câţiva pomi fructiferi ce te ademeneau cu roadele lor bogate, iar undeva în zare într-un punct cenuşiu se bănuia slăvitul oraş Alexandria.

– Timpul este spre seară, – zise necunoscutul, – să ne oprim aici ca să ne întărim, să mâncăm şi cu puteri noi vom continua calea mai departe.

Fata a dat hotărât din cap, nemaifiind nevoie de vreo dovadă oarecare pentru pricina popasului. Cât ai clipi din ochi au ajuns la umbra unui pom şi amândoi au început să scoată din traiste cele ce aveau de mâncare. Necunoscutul a scos o bucată mare de carne coaptă, pâine şi vin bun şi ceva fructe care păreau a fi bucate împărăteşti pe lângă pâinea uscată pe care o avea copila în traistă.

– Ia, mănâncă şi nu-ţi osândi trupul fraged, căci încă multe lucruri ai a săvârşi. Viaţa e trecătoare şi zilele sunt scurte. Trebuie să te îndulceşti de ea şi să guşti din toate câte ţi le oferă. Oamenii au gustat odată din fructul oprit şi au fost cu nemilostivire, alungaţi din grădină.

Dar, spune-mi, oare nu merita s-o facă, ca să devină şi ei ca nişte dumnezei care cunosc binele şi răul? Şi să ştii că însuşi El îi invidiază, căci oamenii îşi petrec zilele în deplină libertate asemenea unor zei. Şi de toate acestea, să ştii, nu eşti lipsită nici tu.

Fata se uită la el şi înghiţi în sec. Vorbele lui erau stranii, că abia-abia înţelegea despre ce e vorba, dar şi ademenitoare. Nu auzise încă de aşa ceva.

– Mănâncă, mănâncă, – spuse hotărât străinul.

Nu mâncase pe săturate de câteva zile şi acum, biruindu-şi sfiala, gusta din cele oferite, deşi observase că pâinea uscată, pe care a copt-o maică-sa cu atâta dragoste, era mai săţioasă.

– La o propunere de a mea, El mi-a răspuns că nu numai cu pâine va trăi omul… De ce, dar, nu toţi urmaşii găsesc mângâiere în cuvintele Lui? Ceea ce dau eu oamenilor, le ofer ca unor dumnezei şi mulţi le primesc. Pentru ce atâtea legi şi interziceri? Destul este să ademeneşti oamenii cu o împărăţie care, chipurile, nu are sfârşit, cu o veşnicie despre care nu se ştie când va fi. Omul trebuie să fie liber asemenea unui zeu şi să primească de la viaţă orice ar dori el.

– Şi eu am ieşit din casa părinţilor în căutarea fericirii, – a spus pe neaşteptate copila. Tatăl meu a murit când nu împlinisem nici zece ani şi mama s-a căsătorit cu altul. La început ţinea la mine, dar mai apoi, când au mai apărut alţi fraţi şi surori, am fost aproape că abandonată. Deseori eram certată şi pedepsită pentru nimicuri, rar când mă întreba cineva dacă am mâncat pe săturate. Îmi amintesc, doar de câteva ori am fost mângâiată de mâna mamei înainte de somn, când tatăl vitreg încă nu se întorsese acasă. Mama, deşi parcă ţinea la mine, mai mult îi făcea pe plac lui.

Într-o zi, după ce ne certasem, i-am spus mamei să aleagă: sau eu, sau bărbatul pe care nu puteam nicicum sa-l numesc tată. Stătea şi plângea. Am înţeles că nu poate renunţa nici la una, nici la alta. Atunci am hotărât să cutreier lumea în căutarea fericirii şi a libertăţii, cu dorul de a iubi şi a fi iubită.

– O-o-o, – se miră străinul şi în acel moment faţa i se schimbase şi deveni mai stranie. Să ştii că dacă mă vei asculta, vei avea mult succes în căutarea ta. Însă când doreşti să iubeşti şi să fii iubită, te întorci înapoi la Cel ce te ţine în cătuşele de fier ale poruncilor Sale. A iubi înseamnă a suferi, a ierta, a răbda nedreptate… Eu, însă, propun altceva: plăcere… Numai plăcerea îl face fericit pe om. Din cauza ei sunt multe vărsări de sânge, în numele ei mulţi îşi jertfesc viaţa, pierd chiar ce au mai scump, dar merită să le faci. Nu? Ea îl face pe om să cunoască pe deplin ce este binele…

La auzul acestor cuvinte, puştoaica se învioră puţin, ba chiar zâmbi, de parcă auzise ceva nou. Şi desigur nou, pentru că cele spuse de enigmaticul drumeţ se deosebeau mult de cele ce auzise cândva la slujbele bisericii. Ba chiar găsi în aceste cuvinte acele tainice dorinţe care de o bună bucată de vreme încoace începeau să-şi facă sălaş în mintea ei, dar se ruşina să le mărturisească cuiva.

– De vei vrea să dobândeşti ceea ce ţi-am spus acum, va trebui să faci un mic legământ cu mine şi eu te voi ajuta în toate. Te vei desfăta în bogăţii şi toţi ţi se vor închina ca unei împărătese. Vei putea să stăpâneşti peste toţi, căci frumuseţea ta îi va orbi şi de nimic nu vei duce lipsă. Şi aşa va fi, pentru că eu singur slujesc pe cei ce-mi slujesc mie în numele mult doritei libertăţi.

– Dar cine eşti tu, de spui cu atâta încredere despre toate acestea?

– Eu? Eu sunt stăpânitorul tuturor celor ce le vezi. Toate câte le vezi, mie îmi sunt slobozite şi eu le încredinţez cui doresc. Şi, dacă doreşte cineva să-mi slujească, le va avea pe toate şi va cunoaşte ce înseamnă cu adevărat să fii ca un dumnezeu care nu se supune nimănui şi stăpâneşte peste toate.

I se păreau cam stranii cele auzite, dar şi ademenitoare. Credea că este vreo odraslă a cuiva dintre cei bogaţi ai locului şi pentru asta îşi permite să vorbească în felul acesta. Încă acasă cunoscu asemenea tipi care, deşi erau copii, îşi permiteau să vorbească cu slugile şi cu cei din jur destul de îndrăzneţ, numai pentru faptul că se simţeau moştenitori a multe bogăţii.

Curiozitatea o birui. Şi nu numai asta, dar făcându-şi socoteală în minte şi ştiind că nu are pe nimeni la cine să se oprească îi spuse:

– Bine, te voi asculta. Numai să nu mă amăgeşti.

După toate cele spuse, străinul se retrase puţin într-o parte şi se făcu nevăzut. Fetei i se păru că drumeţului îi arde a glume şi nu dădu mare atenţie dispariţiei lui.

– Ei, domnişorule, unde ai dispărut? Au-u! Eşti aici?

Nu-i răspunse nimeni şi fata se întristă puţin. Începu să se gândească la el şi la cele auzite. Chipul lui îi stătea înaintea ochilor. La un moment, chiar i se păru că s-a îndrăgostit de el de la prima vedere. Deşi înţelegea că în cele mai multe cazuri acestea rămân numai la nivel de vis, totuşi îşi amintea de el şi de cele ce îi spuse cu o oarecare aprindere.

Şi asemenea seminţei aruncate în pământ, a început să crească şi mai mult acea nesăţioasă dorinţă care-l face pe om cu nimic mai deosebit de dobitoacele necuvântătoare, ba uneori chiar mai rău.

Era pe înserate, soarele îşi strângea razele ca să poată cuprinde cu ele cealaltă parte a pământului, făcând loc lunii şi stelelor, iar copila se hotărî să înnopteze aici, ca în dimineaţa zilei următoare să pornească iarăşi la drum cu nădejdea că-l va întâlni iarăşi pe necunoscutul ce i-a rănit inima.

***

Începea o nouă zi. Copila, însă, o începu cu gândurile şi retrăirile pe care le-a avut în ziua trecută.

Îşi aduse în ordine hainele în care era îmbrăcată, căci peste puţin timp avea să intre într-un oraş despre care încă nu avea idee cum arată. Observă, însă, un lucru straniu ce se petrecea înăuntrul ei: Toate acele mişcări ale trupului ei, pe care le simţea de la o vreme, acum au început să lucreze cu o putere uriaşă. Era o putere atât de mare, încât fata uitase să mănânce ultima bucată de pâine ce-i mai rămase în traistă şi porni cu pas hotărât mai departe la drum.

Oraşul a întâlnit-o cu indiferenţă, ba chiar destul de rece. E ceea ce se întâmplă de obicei celor străini. Nimeni n-o lua în seamă, cu excepţia câtorva dulăi care lătrau a străin şi prin asta arătau că merită ceva de mâncare pentru ziua de azi. Păşea nesigur pe străzile aglomerate ale vechiului oraş, pardosite cu multă iscusinţă cu pietre, iar mulţimea care se mişca haotic îl făcea să se asemene mai degrabă cu un furnicar. Privea cu atenţie clădirile măreţe, frumos amenajate, construite încă în timpul împărăţiei măritului voievod. Oamenii mergeau fiecare într-ale sale, grăbindu-se în răcoarea dimineţii, căci peste puţin timp căldura insuportabilă a zilei pe mulţi avea să îi ţină la umbră.

Peste puţin timp îi apăru în faţa ochilor o privelişte neobişnuită. O stradă largă unde locuitorii şi oaspeţii oraşului organizau un târg şi acolo mulţi din împrejurimi îşi scoteau roadele meşteşugului său de vânzare. Aici, dacă aveai destui bani, puteai cumpăra orice, iar dacă erai atent, auzeai ultimele ştiri din oraş şi dincolo de el. Puţin într-o parte se desfăşura o dispută aprinsă dintre câţiva filozofi dintre ultimele rămăşiţe ale păgânismului şi un grup de creştini, care se înmulţeau pe zi ce trecea. Mulţi savanţi, cercetători şi filozofi, faima Alexandriei, doreau din răsputeri să apere credinţa politeistă elinească, dar nu

reuşeau. Începuse o nouă epocă pentru acele pământuri – epoca creştinismului.

Deodată, privirea copilei se opri asupra unor târgoveţi neobişnuiţi, care cu nimic nu se asemănau cu ceilalţi. Erau nişte monahi ai uneia dintre multele chinovii din apropierea oraşului, care au venit aici să-şi vândă coşniţele, lucrul mâinilor, cu care se întreţineau. Veneau cel puţin câte doi, după predania părinţilor, pentru că nu le era lipsită de primejdii această afacere: era şi trebuincioasă, dar şi periculoasă. Era un bătrân avvă care stătea mai mult nemişcat, rostind cu buzele rugăciunea, şi unul din ucenici care o făcea pe negustorul.

Mulţi veneau şi cumpărau coşniţele lor pentru că erau trainice, confecţionate cu bun gust şi, spre deosebire de cele la alţi negustori, mai ieftine, dar mai ales pentru că monahii niciodată nu se târguiau, ci primeau atât cât oferea obrazul cumpărătorului. Uneori le dădeau atât de puţin, încât se părea că plata era dată mai mult în bătaie de joc.

Monahii le primeau smerit pe toate, iar suma acumulată o împărţeau în trei părţi: una pentru cumpărarea celor necesare pentru meşteşug, alta pentru ei, iar a treia parte era împărţită săracilor. Se întorceau la chiliile lor cu foarte puţini galbeni, ba uneori chiar cu nimic.

Fata stătea nemişcată, privindu-i curioasă. Nu văzuse niciodată călugări, ci numai auzise ceva despre ei de la maică-sa. Deodată bătrânul avvă îşi ridică ochii, de parcă îi poruncise cineva, şi privirile li se întâlniră. Deşi era bătrân, privirea îi era atât de pătrunzătoare, încât a simţit un fior care a trecut-o asemenea unui fulger, din creştet până în picioare. Apoi şi-a lăsat capul în jos, şoptind mai departe rugăciunea, de parcă nici nu fusese nimic.

La un moment începu să se audă un zgomot mare. Oamenii se şoşoteau între ei şi deodată apăru o femeie însoţită de câteva slugi. Mare i-a fost mirarea copilei când a recunoscut printre acele slugi pe cel ce o însoţise la drum şi care dispăru fără să-i spună măcar ceva.

Era renumita Aglaia, o femeie cu un trecut destul de ruşinos, care-şi adunase avere din păcate şi, la moment, din pricina vârstei, nu prea era luată în seamă. Însă, vorba înţeleptului: răutatea veche bunătate nouă nu se face. Neruşinata femeie, împodobită şi rujată ca un măscărici, continua mai departe să prindă pe

mulți în plasele sale, făcându-se armă a diavolului. Căci cele ce nu le putea face vrăjmașul omului – le făcea ea cu mare iscusință. Pe lângă cele de trebuință, ce avea de făcut în piață, de multe ori trăgea cu coada ochiului, privind iscoditor, cu dorința de a găsi un suflet naiv pe care să-l arunce în pierzare.

Având bogăție multă, mai întreținea și o casă, unde adunase un cuib de hiene asemenea ei, care-i umpleau haznaua cu aur, iar adâncul iadului cu suflete omenești. Și foarte mulți dintre cei ce vizitau orașul poposeau peste noapte la ea: unii pentru un adăpost, iar alții – pentru îndestularea plăcerilor. Însă foarte puțini reușeau să iasă nepătați cu sufletul, doar dacă ieșeau în miezul nopții, hotărâți să sufere frigul de afară, decât să rămână fără bani în pungă și cu sufletul rușinat.

Copila voia să se apropie de fostul ei însoțitor, dar, întorcându-se la el, i-a văzut schimbându-i-se misterios fața și ochii ce îi ardeau ca o pară de foc.

Aglaia mergea prin piață, făcând multă zarvă, și deodată misteriosul tânăr se apropie și-i șopti ceva la ureche. Obraznica femeie, întorcându-se brusc spre ea, și văzând că stă singură în mijlocul mulțimii, a recunoscut-o ca pe o următoatre pradă. Prefăcându-se că vrea să cumpere ceva, își facu loc prin mulțime și își îndreptă pașii spre ea.

În câteva clipe a ajuns și a văzut înaintea sa o tânără copilă, desculță, îmbrăcată în haine simple și cu o privire care spunea tuturor că era venită pentru prima oară în orașul acesta.

– De unde ești, copilo? – întrebă îndată Aglaia.

Fata o privi nedumerită și puțin înspăimântată.

– Ei, poți să nu răspunzi, te vădesc ochii. Ești singură aici și nu cunoști pe nimeni.

– Ba nu,– i-a răspuns ea, – cunosc pe tânărul care va însoțește, doamna mea.

– O-o-o, aș vrea eu să mă însoțească un tânăr, dar unde-i el? – întrebă Aglaia și râse cu poftă.

– Păi numai ce v-a vorbit, doamnă.

– După cum vezi, mă însoțesc numai domnișoare, draga mea. Vezi poate că ți s-a părut, de zici așa sau ai stat prea mult în soare, – a spus ironic femeia, făcându-i pe cei din jur să râdă cu gust.

Fata se ruşină şi, într-adevăr, când s-a uitat mai atent, tânărul a dispărut din nou.

– Eşti singură aici? Ori te-ai rătăcit de ai tăi, ori ai plecat de acasă?

Aglaia o luase prin surprindere, încât copila nici nu ştia ce să-i răspundă.

Într-adevăr, privirea ei spunea multe, căci oricât ar fi de mare îndrăzneala omului, o oarecare frică îl urmează permanent, indiferent de voința lui. Și numai păcatul, prin înrobirea cu el, insuflă frică şi disperare. Și dacă acestea le poți observa la un matur, cu atât mai mult la un copil ce, asemenea unui pui golaş, a căzut din cuibul unde era apărat de aripa grijulie a mamei.

– Ai să mergi cu mine, – spuse Aglaia cu ton semeț. Trebuie să te îngrijeşti. Uită-te în ce hal ai ajuns. Am să te învăț arta frumuseții, încât toți să te invidieze.

Ultimele cuvinte erau spuse cu atâta măiestrie drăcească, încât singură arăta că e încrezută în cele ce spune. Iar vicleşugul vorbelor, putea fi asemănat numai cu al tatălui ei – diavolul, căruia îi slujea încă din tinerețe.

– Bine, doamna mea. Dar cine e tânărul care v-a însoțit până acum?

– Despre cine vorbeşti, copilă? N-a fost nici un tânăr. Dar dacă eşti atât de curioasă, am să te fac cunoscută întregului oraş. Rămâi aici un timp şi aşteaptă până mă întorc, – i-a spus deja autoritar femeia, bucurându-se în inima ei că a găsit pe cineva care să-i aducă nu puțină avere.

Aglaia plecase, iar copila, bucuroasă de propunere, se aşeză pe o piatră ca să-şi mai adune gândurile. Și de ar fi ştiut ea unde va merge…

La un moment dat observă că nu-şi poate lua ochii de la tăcuții monahi care-şi vindeau coşnițele. Ucenicul, mai tânăr fiind, stătea în picioare cu capul plecat spre pământ şi uneori era nevoit să răspundă cumpărătorilor îndrăzneți, iar bătrânul avvă se aşezase pe o piatră peste care puse o blană de cămilă şi, închizând ochii la tot ce se numeşte lume, se ruga pentru sine şi pentru lumea întreagă.

Fața lui reda o linişte absolută, iar uneori – o strălucire de nedescris. Mâinile uscate de post şi înfrânare mişcau mereu o funiuță. Uneori se mai însemna cu Semnul Crucii. Cine ştie care era pricina? Pe semne că auzea vreun cuvânt putred pe care lumea-l foloseşte la mânie, sau poate că vedea cu ochii sufletului ceea ce într-adevăr se petrecea în piață.

Poate vedea cum un suflet al lui Hristos cădea în plasa întinsă de vrăjmaşul neamului omenesc şi se ruga mai fierbinte ca să fie ocolit de ispită…

Fetei i se făcu milă de ei şi, aducându-şi aminte că-i mai rămase o bucată de pâine în traista ce-i atârna la şold, se grăbi să meargă să le-o dea.

Cine ştie dacă au ceva de mâncare, – se gândi ea. Şi luând bucata de pâine, se porni spre părinții monahi.

– Rogu-vă să luați bucata asta de pâine ca să vă întăriți puțin. E cam uscată, dar altceva n-am ce să vă propun.

Tânărul monah stătea nemişcat, de parcă nici nu auzea, căci rânduiala monahicească îi poruncea cu strictețe să nu vorbească fără binecuvântare în prezența celor mai mari.

De câte ori aveau loc asemenea situații, îşi aducea aminte de zilele când era supus asprelor nevoințe şi de genunchii plini de bătături, pentru încălcarea regulilor părinților.

Dar şi bătrânii înțelepți aveau grijă ca cei tineri să simtă că asta nu-i o simplă pedeapsă, ci una din principalele metode de a birui pe vicleanul vrăjmaş.

În timp ce copila stătea cu mâna întinsă, bătrânul, cu ochii sufletului vedea ceea ce Dumnezeu îi descoperise despre făptura Lui. Întinzând mâna, a luat bucata de pâine şi, strângând-o cu degetele-i noduroase, a dus-o la piept. A stat câteva clipe nemişcat, apoi a zis:

– Dumnezeu să-ți răsplătească, fiică a lui Hristos, căci ai făcut milă cu noi, smeriții nevrednicii lui robi.

– Dacă aş mai avea ceva, cu dragă inimă v-aş oferi, dar asta e unica ce mi-a rămas, – a spus copila.

– Nu-ți face griji peste măsură, căci avem noi pe Cel care se grijeşte de păsările cerului, ba chiar şi de florile câmpului care astăzi sunt, iar mâine se aruncă în foc. Hristos, Dumnezeu fiind, a petrecut printre muritori şi mult a flămânzit, iar când a însetat, i-au dat oțet amestecat cu fiere. Noi, pentru păcatele noastre, pâinea noastră, demult cu lacrimi o am amestecat, căci mult am cugetat la cuvintele lui Hristos: Ce preț de răscumpărare va da omul pentru sufletul său?

Spunând acestea, bătrânul tăcu şi-şi plecă puțin capul în jos. Însă nu putea ascunde acea luptă cumplită ce avea loc în sufletul său. Încerca să spună ceva,

dar o putere neînţeleasă de el însuşi, îl oprea. Şi numai lacrimile care-i curgeau şiroaie pe obrajii arşi de soare, trădau cele lăuntrice.

– Noi, fiică, după cum vezi, nu suntem aici pentru ca să ne hrănim din mila oamenilor. Ne întreţinem din lucrul mâinilor noastre, căci cine nu lucrează – să nu mănânce. Dar totuşi nădăjduiesc în cuvintele lui Hristos: cel ce dă o haină în numele unui prooroc – plată de prooroc va lua, iar cine dă o bucată de pâine în nume de ucenic – plată de ucenic va lua. Tu, însă, dacă ai făcut astăzi milă cu noi nevrednicii – nădăjduiesc să nu-ţi pierzi răsplata.

La spusele acestea faţa i se lumină şi o oarecare pace începu să-l stăpânească.

***

Între timp, Aglaia zăbovise pe undeva şi neavând cum să se întoarcă, a trimis două din slugile sale ca să-i aducă prada pe care pusese ochiul încă la prima vedere.

Avea loc o luptă nevăzută între cele două puteri pentru sufletul unui om. Şi deşi puterea lui Dumnezeu mereu este purtătoare de biruinţă, aici se arată slabă, neputincioasă şi aproape învinsă.

– Acesta este ceasul vostru şi puterea întunericului, – spuse încet bătrânul şi se însemnă cu semnul Crucii.

Apropiindu-se slugile, mult s-au mâniat când au văzut că tânăra copilă vorbea cu bătrânul pe care îl considerau un vrăjmaş neîmpăcat. Caci multe suflete le-au scăpat din mâini din cauza lui. Unul din ei a luat-o pe copilă de mână şi au pornit spre ieşire, iar altul, venind, l-a îmbrâncit puternic şi a împrăştiat coşniţele, călcându-le în picioare. Cel mai mult a pătimit ucenicul, care, încercând să-l apere, a păţit-o mai rău.

Vorbele lor erau spuse cu multă măiestrie drăcească, încât fata se învioră puţin. Trecând, însă, câţiva paşi, copila auzi vocea slaba a bătrânului monah:

– Cum îţi este numele, fiica mea?

– Maria. Maria m-au numit părinţii, – răspunse ea.

– Dumnezeu să te miluiască, fiica lui Hristos…

Ultimele cuvinte ale bătrânului Maria nu le-a mai auzit, căci era destul de departe, iar lumea cu toate cele ale ei, a înghiţit-o precum adâncul mării pe cel ce se îneacă.

Destul de dezgheţată fiind, fata s-a împrietenit repede cu însoţitorii ei, iar aceştia se bucurau mult de naivitatea ei. După ce s-au plimbat o bucată de zi pe străzile oraşului şi au vizitat câteva case, făcându-şi noi prieteni, spre seară, Maria se învrednici de un cadou din partea lor. Primindu-l, fata se bucură nespus de mult, căci nimeni nu-i dăruise încă nimic în viaţa ei, ba încă ceva din cele ce le place tuturor femeilor, care le face să fie mai încrezute şi pline de falã.

Era un veşmânt femeiesc, destul de simplu, dar confecţionat cu mult gust, pe care-l purtau femeile de rând ale Alexandriei. Însă nu cunoştea biata Marie cât de mult au s-o coste toate acestea.

Dacă în timpul luptei ostaşii caută să găsească locul mai slab al protivnicului şi apoi lovesc cu toată puterea, aici diavolul nici nu avea cu ce, sau mai bine zis, cu cine lupta. La prima încercare de asalt, cheile casei sufletului au fost predate fără nici o împotrivire.

Pe la chindii, când se întorceau spre casă, au trecut iarăşi prin piaţă care era la acea oră pustie. Fata îşi aminti de vorbele bătrânului avvă, dar nu stătu să cugete prea mult la ele, caci era deja altă Marie şi nu străina copilă ce intrase dis-de-dimineaţă prin porţile oraşului.

În sfârşit au ajuns. Aglaia, o femeie îngâmfată, acum devenise mai ospitalieră. Şi era clar că masa ce o pregăti nu era pentru Maria, ci aşa iubea să petreacă în fiecare zi. Şi toate erau întinse ca o capcană pentru un suflet naiv şi nepregătit de a se lupta cu ispitele veacului acestuia.

În acea noapte bătrânul avvă mult s-a rugat şi a plâns. I se păru că noaptea este mult mai întunecoasă decât celelalte, iar la întrebarea ucenicului pentru întristarea sa a răspuns cu lacrimi:

– În noaptea aceasta a căzut o stea…

În sfârşit a sosit ziua când au pornit la drum. Mergeau tustrei, îngânând cântările începute de ceilalţi. Băiatul îşi ducea traista cu haine ce o avea la şold şi zâmbea de bucurie, căci nu fusese niciodată în asemenea pelerinaje. La popasuri nici nu voia să mănânce din pricina emoţiilor ce-l copleşeau. Deşi o făcea la insistenţa părinţilor, mâncarea mergea pe alături. Gândurile lui erau în altă parte. Au mers două zile şi oboseala începu să le dea de ştire, numai că oamenii le făceau pe toate pentru Domnul şi n-o luau în seamă.

A treia zi, pe la amiază au ajuns la biserica de la poalele muntelui. Aici s-au adăpostit la umbra câtorva palmieri sădiţi de părinţii schitului, iar doi călugări, ce păzeau sfântul lăcaş, au adus apă şi câteva smochine pentru drumeţi. Odihnindu-se puţin şi prinzând puteri pentru priveghere, peste câteva ore bărbaţii au pornit spre schit, iar femeile au rămas pe loc să asculte slujba, în aşteptarea Sfântului Lemn ce urma să fie adus a doua zi dimineaţa.

Zosima mergea înainte, fiind urmat de taică-său. Urcarea lor spre mănăstire se asemăna cu urcarea în munte a lui Avraam, care ducea spre jertfire pe unicul său fiu Isaac. Pe la mijloc de cale s-au oprit pentru puţină odihnă şi băiatul admira cu plăcere priveliştea din jur, orizontul îndepărtat, dar mai cu seamă privea spre capătul cărăruşei unde abia-abia că se observau porţile mănăstirii.

Imediat ce au păşit dincolo de poartă tânărul observă că aici era o altă lume ce se deosebea mult prin fiinţa ei de cea de din afară. Sfântul lăcaş era ca o insulă neatinsă de vicleniile şi deşertăciunile acestei vieţi. I se părea că şi aerul aici e altul.

– Bine aţi venit în locaşul Maicii Domnului, – se auzi deodată un glas liniştit.

Era arhondarul mănăstirii, care i-a invitat într-o mică odaie, oferindu-le câte o cană cu apă şi ceva de gustare.

Deşi se pregăteau toţi pentru priveghere şi de sărbătoare, era o linişte ce domina din plin. Călugării păşeau uşor, de părea că nici nu se ating de pământ, iar întreaga mănăstire se asemăna cu un stup de albine unde fiecare ştia să-şi îndeplinească datoria fără împotrivire. Unul din cei mai tineri a început să bată toaca pentru slujba de seară.

Splendoarea bisericii şi cântarea liniştită a monahilor l-au încântat atât de mult pe tânărul Zosima, încât nu putea spune nici un cuvânt. După sfârşitul vecerniei, ieşind afară şi îndreptându-se spre arhondaric, băiatul spuse tatălui său:

– Tată, vreau să rămân aici să slujesc şi eu lui Dumnezeu. Nu vreau să mă întorc în lume.

Tatăl său se gândea la asemenea moment, dar nu-i veni prin cap că se vor întâmpla atât de repede. Nu era împotrivă, dar nu ştia cum să procedeze. Totuşi o mică bucurie avea în inima lui: vedea că i împlinise făgăduinţa dată lui Dumnezeu când tânărul abia se născuse.

– Bine, fiule. Dacă e voia Domnului şi ne binecuvântează stareţul mănăstirii, va fi după cum voieşti.

Intrând în odaie şi aprinzând o mică lumânare, Zosima a văzut ceva strălucind pe obrazul tatălui său. Erau câteva lacrimi ce curgeau în jos prin barbă.

Pe la miezul nopţii paracliserii aprindeau candelele în biserică, pregătind tot ce e necesar pentru priveghere. Stareţul mănăstirii a intrat în biserică, după cum obişnuia, până a se începe slujba utreniei, pentru a mai discuta cu cei care aveau nevoie de un sfat.

S-au apropiat şi ei, spunându-i pricina. Deodată faţa stareţului ce vorbea cu blândeţe s-a înseninat, şi bătrânul a început să le vorbească clar, ba uneori chiar cu un ton mai sever.

– V-aţi gândit bine ce vreţi să faceţi?

– Preacuvioase părinte, chiar după ce se născuse l-am făgăduit Domnului. De mic se îndeletnicea cu citirea cărţilor şi deseori, văzând pe cineva din monahi venind în oraş pentru nevoile mănăstireşti, spunea că va pleca şi el la vreun schit să slujească lui Dumnezeu. Eu le credeam vorbe copilăreşti, deşi mă bucuram. Acum, însă, auzindu-le iarăşi, am îndrăznit să ne apropiem pentru sfat şi binecuvântare.

Zosima stătea în genunchi şi nici nu se clătina. Aştepta ce-i va răspunde părintele.

– Băiete, ştii ce vrei să faci? Cunoşti ce te aşteaptă înainte? Nu cred că vei putea răbda stricteţea rânduielii de aici. Nimeni nu face nimic fără binecuvântare, nici chiar lucrurile cele mai mărunte. Fiecare îndeplineşte fără cârtire ascultarea care îi este rânduită, fiecare are grijă să-şi mărturisească gândurile părintelui său duhovnicesc. Postul, rugăciunea şi privegherea sunt îndeletnicirile principale ale fraţilor. Mulţi la început au pornit cu râvnă, dar mai pe urmă au făcut cale întoarsă. Gândeşte-te bine, poate mergi acasă şi rămâi în lume făcând acolo cele plăcute lui Dumnezeu?

Auzind acestea, Zosima nu s-a tulburat deloc, deşi stareţul le spunea cu iuţeală. Nu pricepea, însă, de ce vorbeşte atât de aspru, dacă înainte de asta faţa lui reda o blândeţe de nedescris. Toate cele auzite îi erau dragi sufletului său şi răspunse dând afirmativ din cap.

– Ei, bine. Să ne rugam Domnului ca să le rânduiască El pe toate cum le ştie mai bine, – zise părintele stareţ, – iar după priveghere să vă apropiaţi de mine.

De bucurie mare, băiatul nici n-a observat când s-a terminat privegherea. Din biserică, părintele stareţ i-a rugat să-l urmeze şi au intrat intr-o odaie nu prea spaţioasă, dar luminoasă. Aici părintele avea obiceiul să discute cu toți cei ce doreau să înceapă o viață în Dumnezeu şi pentru Dumnezeu.

Şi a început să le vorbească: despre dragostea Domnului, despre smerenia Lui cea mare, despre nimicnicia vieţii şi de lucrarea păcatului în om, despre jugul uşor al călugăriei, dar şi despre încercările şi ispitele ce-l urmăresc pe monah. Zosima, ascultându-l, se îndulcea de cuvintele lui, dar se minuna, auzindu-i vocea blândă, pe când în biserică aceasta fusese alta, mai aspră.

Abia pe urmă, trecând anii, a înţeles că părintele proceda corect, căci în acele timpuri părinţii nu prea se grăbeau să primească pe cineva în mănăstire. Ba şi mai mult, nu îndemnau pe nimeni, ci lăsau ca doritorii singuri să-i roage să fie primiți. Uneori cei ce doreau să îmbrățişeze călugăria stăteau câteva săptămâni la poartă în aşteptarea răspunsului. Făcând astfel, bătrânii spulberau orice iluzii ale începătorilor despre viaţa călugărească.

De data asta părintele a fost mai îngăduitor, dar l-a trimis să-şi ceară iertare de la mamă-sa ca să rămână aici cu inima împăcată.

Şi coborând împreună cu câțiva părinţi, au ajuns odată cu răsăritul soarelui la bisericuța din vale, unde lumea aştepta sfinţenia cea mare.

Sub dangătul unui clopot treceau toţi de se închinau Cinstitului Lemn, iar glasul melodios al unuia dintre monahi ducea cuvintele sfinte, cântate cu umilință, până la inimile închinătorilor. Zosima stătea într-o parte, privind la cele ce se petreceau. Deşi grija de răspunsul ce-l va primi de la maică-sa îl făcea să se adreseze lui Dumnezeu în rugăciuni scurte pe care le ținea minte, o pace deplină îi umplea sufletul.

Găsind un moment potrivit, după ce s-au închinat împreună, se lăsă în genunchi înaintea maicii sale şi-i spuse:

– Mamă, binecuvântează-mă să rămân aici.

Voia să mai spună ceva, dar nu putu, ci doar şi-a plecat smerit capul în jos. Nădăjduia că Dumnezeu le va rândui pe toate şi El nu l-a ruşinat. Bucuria şi

pacea lăuntrică au înăbuşit emoţiile părinteşti ale femeii, ba şi mai mult, asemenea unui fulger i-a luminat sufletul Harul lui Dumnezeu.

– Te las în grija Maicii lui Dumnezeu, să te rogi şi pentru noi.

Scoţând icoana de lemn pregătită de acasă şi însemnându-l cu Semnul Crucii, i-a dat-o. Câteva lacrimi i-au apărut pe obraz, însă acestea erau lacrimi de bucurie. O bucurie care n-o poţi înţelege cu mintea pământească.

– Dacă rămâi aici, nimic în lumea asta nu mă mai ţine. Ne vom întoarce acasă cu taică-tău şi, împărţind mica noastră avere la sărmani, ne vom duce şi noi din lume, să ne plângem păcatele.

Acestea spuse fiind, atât de mult l-au surprins pe Zosima, dar şi mai mult pe părintele său, încât stăteau fără de glas, neştiind ce să spună. După ce s-a ridicat în picioare, spre mirarea celor din jur, s-au îmbrăţişat tustrei în semn de întărire a legământului.

După porunca stareţului, Zosima trebuia să se întoarcă înapoi cu părinţii ce aduseseră Sfinţeniile aici în vale. Se apropia timpul de întoarcere, iar mamă-sa îl tot sorbea cu privirea.

– Îmi spune inima că nu ne vom mai vedea în viaţa asta, – spuse ea, – dar nădăjduiesc că ne vom întâlni în ceruri ca să fim împreună.

Neştiind ce să răspundă, băiatul a dat din umeri apoi a îmbrăţişat-o strâns.

Deodată s-a apropiat de ei unul dintre părinţi şi cu glas vesel i-a spus:

– Hei, ostaşul lui Hristos, eşti gata să pleci la drum?

– Da, – răspunse timid băiatul.

– Trebuie să te bucuri că Dumnezeu te mântuieşte de lumea aceasta trecătoare.

Încă o dată şi-a mai îmbrăţişat părinţii şi, luându-şi trăistuţa cu haine, s-a duc cu monahul glumeţ.

– Va trece un timp şi încă vă veţi bucura de el, – le spuse părinţilor şi, bătându-l uşor pe umăr, s-a dus să-şi ia toiagul şi veşmintele şi au plecat încetişor spre mănăstire.

Întorcându-se acasă, părinţii lui Zosima au înţeles că nimic nu-i mai ţine în lumea asta. Gândul de a părăsi lumea şi cele din lume tot mai des îi cerceta şi până la urma, au împărţit mica avere săracilor şi au urmat calea fiului. Însă,

după sfatul unui bătrân, au mers în chinovii diferite, ca să fie mai liniştiţi, nădăjduind că se vor întâlni şi vor fi împreună în Împărăția lui Dumnezeu.

***

În mănăstire, după o discuţie mai lungă cu stareţul, primind sfaturi şi cuvinte de învăţătură, tânărul începător a fost lăsat timp de o săptămână liber, ca să-şi pună la cale gândurile. Mergea la biserică, iar restul zilei se ruga la chilie sau citea din scrierile părinților.

După o săptămână a fost chemat la stareţ, care l-a rânduit cu ascultarea la un bătrân iscusit şi înțelept ca să-l învețe cele călugăreşti, dar mai cu seamă tăierea voii proprii, ceea ce părinții o puneau mai presus decât toate.

Bătrânul, înțelept fiind, îl încerca la diferite ascultări mai grele şi mai uşoare, însă nu întârzia să-l întărească prin cuvinte folositoare de suflet.

– Vezi, fiule, că deoarece prin neascultare am căzut din Rai, se cuvine nouă mai cu osârdie să ne deprindem a asculta de Dumnezeu. Dar să ştii că nu va înceta vicleanul diavol să te lupte prin gânduri de împotrivire şi de hulă sau de judecată împotriva părintelui tău duhovnicesc. Ţine minte cele ce-ți spun şi la vremea ispitei cuvintele mele să-ți fie ca întărire.

– Părinte, dar dacă puterile sufleteşti şi voinţa îmi vor fi slabe, ce voi face?

– La vârsta ta eu, fiule, după îndemnul povăţuitorului meu, mă rugam din toată inima lui Dumnezeu, zicându-i: Doamne, nu ştiu ce-mi va aduce ziua de mâine, dar cunosc slăbiciunea sufletului meu. Mă rog acum când mintea mi-e luminată: nu mă lăsa în mâinile vrăjmaşului şi în pofta gândurilor mele necurate, căci sunt neputincios şi repede lunec spre păcat.

Şi, crede-mă, Dumnezeu m-a miluit pentru rugăciunile duhovnicescului meu părinte.

A trecut o bucată de timp şi cele spuse de bătrân au început să se împlinească. Zosima se străduia să asculte întru toate şi să-şi mărturisească gândurile, dar apăru o tulburare în sufletul său, pe care n-o putea spune, nici s-o înțeleagă nu putea nicidecum. Era într-o stare când nu putea nici să se roage, nici să mănânce, nici chiar să se odihnească. Bătrânul său îi rânduia ascultările în aşa fel, încât nu avea timp nici pentru rugăciunea de chilie. Uneori păreau chiar lipsite de sens, din punct de vedere omenesc.

Tânărul ostaş al lui Hristos se împotrivea ispitelor, dar uneori puterile sufleteşti îl lăsau de unul singur. Se întorcea seara la chilie şi se prăbuşea în pat, adormind buştean. Bătrânul vedea şi înţelegea totul, însă se făcea a nu pricepe nimic, dorind să-l înveţe lupta pentru viaţă.

La un moment, tânărul a cedat. Căzu într-o deznădejde cumplită şi câteva zile nici nu ieşi din chilie, nici nu permitea nimănui să intre la el. Ispita era atât de mare, încât stătea nemişcat în aşternutul său. Gândurile îl chinuiau să se întoarcă înapoi în lume.

Mâhnirea îi era prea mare şi din pricina asta, caci ştia râvna cu care a intrat în mănăstire. Nu-şi dorea să facă cale întoarsă, dar nici înainte nu putea să meargă. Se pomeni asemeni unui om care a sărit să păşească peste un râu, dar nu şi-a calculat puterile şi a rămas cu picioarele pe ambele maluri, neputând să meargă nici înainte, nici înapoi. Avea şi gânduri împotriva părintelui său duhovnicesc pe care nu le putea mărturisi şi asta îl făcea să se mâhnească şi mai mult.

Bătrânul duhovnic, văzând cele ce se întâmplă, a venit la uşa ucenicului, spunând rugăciunea şi cerând să-i deschidă. După multă aşteptare, Zosima i-a deschis uşa şi s-a aruncat la picioarele bătrânului, izbucnind în plâns şi cerându-şi iertare.

– Zosima, fiule, ce se întâmplă?

– Iartă-mă, părinte, mă biruiesc gândurile şi deznădejdea.

– Ei, orice s-ar întâmpla, nu trebuie să te cobori până la asta, – i-a spus bătrânul. – Oare nu te-am preîntâmpinat la început?

– Totul a început de câteva luni, când, năvălindu-mă gândurile şi voind a le spune, te-ai făcut a nu auzi, de parcă erai indiferent de suferinţa mea. M-am simţit părăsit şi de Dumnezeu, şi de oameni, credeam că vrei să te lepezi de mine şi am început să te judec în mintea mea.

– Şi asta e pricină? Pentru ce te îndoieşti, puţin credinciosule? Ascultă, fiule, oare nu mi te-a încredinţat părintele stareţ, spunându-mi că din mâinile mele se va cere sufletul tău? Şi crede-mă, ca de la Dumnezeu am primit porunca asta. Iar ca să fiu mai deschis, mai mult îmi făceam griji şi mă rugam pentru sufletul tău, decât pentru mine. Mi-aduc aminte de cuvintele spuse mie de părintele meu duhovnicesc, când Dumnezeu m-a chemat la treapta preoţiei: Adevăratul

duhovnic este gata să meargă singur în iad, numai ca sufletele încredinţate lui să fie mântuite. Oare crezi că n-am cunoscut şi n-am priceput cele ce se întâmplă?

Spunând acestea, avva l-a ridicat de mână pe Zosima şi s-au aşezat pe scaune.

– De ce n-ai venit mai înainte să mă ajuți, ci m-ai lăsat de unul singur în faţa încercărilor ca să adun păcate la păcatele mele? Crede-mă, părinte, încă puţin şi era să se întâmple ceva mai grav, caci nu-mi era cu putinţă a le mai răbda.

– De asta nu-ți fă griji, că nu suntem încercaţi mai presus de puterile noastre. Însă e necesar să trecem prin acestea toate, ba uneori şi mai mari, precum nu e cu putinţă se fie evitate durerile naşterii. În aceste momente omul îşi cunoaşte mai bine sufletul, căci lucrurile cele bune cu osteneală se dobândesc. Căci, spune-mi mie: ce preţ de răscumpărare va da omul pentru sufletul său? Toate cele primite uşor şi fără trudă uşor le şi pierdem.

Auzind acestea, Zosima parcă s-a trezit dintr-un somn adânc. Îi era ruşine să stea în faţa bătrânului şi voia să se arunce la picioarele lui, însă părintele continuă:

– Să mai ştii asta, fiul meu, că cel ce face ascultare desăvârşită nu merge la judecată, ci îi sunt deschise porțile Împărăției. Întrând pe poarta mănăstirii şi îmbrăcând haina călugărească, monahul se face rob de buna voie, însă nu cum înțelege lumea. El se aduce jertfă bineplăcută lui Dumnezeu, iar cele jertfite Lui înapoi nu se iau.

Aceste cuvinte şi mai mult l-au umilit pe tânărul monah. Stătea cu capul plecat în jos şi lacrimi de căinţă şi mulţumire îi curgeau pe obraji. Până la urmă a îngenunchiat în faţa bătrânului şi-i cerea iertare. Diavolul a fost înfrânt şi uneltirile lui neputincioase au fost zdrobite ca pânza unui păianjen.

Însă, după o perioadă de timp, bătrânul parcă a uitat cele ce vorbise şi uneori îl mustra faţă de alţi părinţi, chiar şi în biserică înainte de împărtăşirea cu Sfintele Taine, punându-l să facă metanii şi să-şi ceară iertare de la toţi. Iar altă dată le spunea bătrânilor: „Părinților, mă tem, căci Dumnezeu mi-a dat un înger ca să mă slujească."

Aşa a petrecut Zosima cu acest îmbunătățit părinte timp de şapte ani, fără cârteală şi oarecare nemulţumiri, păşind din putere în putere, având ajutorul şi Harul lui Dumnezeu.

După ce bătrânul a trecut la cele veşnice, Zosima a plâns mult, simţindu-i lipsa. Avea în minte întipărite învăţăturile lui, iar rugăciunile şi binecuvântarea părintelui duhovnicesc erau mereu cu dânsul, întărindu-l pe calea mântuirii.

Încă zece ani Zosima a slujit ca bucătar la trapeza mănăstirii, pregătind mâncare pentru întreaga obşte. Aici s-a dăruit cu totul slujirii aproapelui, caci avea grijă să nu mâhnească pe nimeni în nici un fel, de multe ori făcând pe ascuns lucrul altora. Deseori putea fi văzut obosit trupeşte, dar cu sufletul treaz. Umbla desculţ, trupul şi-l acoperea cu nişte zdrenţe, iar haina sufletului – mereu curată, nepătată şi ascunsă de ochiul viclean al lumii. Înfrunta cu bărbăţie necazurile făcute de unii fraţi mai slabi la suflet, din lucrarea vrăjmaşului şi pentru toate acestea mila lui Dumnezeu nu l-a trecut cu vederea. A căpătat rugăciune curată şi smerită cugetare. Deseori, pregătind bucatele, lacrimi de umilinţă îi curgeau şiroaie pe obraji.

Însă precum lumina n-o poţi ascunde sub obroc, asemenea şi faptele i s-au făcut cunoscute de mulţi. Văzând că lumea începe să-l cinstească, a voit să plece pe ascuns în adâncul pustiei, dar într-o bună zi a fost chemat la stareţul mănăstirii.

– Părinte Zosima, – i-a spus el, – ştii că Dumnezeu alege cele neputincioase şi nebune ale lumii ca să-i ruşineze pe cei puternici şi înţelepţi?

– Îmi amintesc, părinte, dar nu pricep pentru ce îmi spui acestea.

Neştiind ce să mai spună, Zosima tăcea.

– Voia lui Dumnezeu te cheamă la o altă ascultare.

– Cuvântul tău, părinte, este lege pentru mine. Spune, ce trebuie să fac?

– Dumnezeu te cheamă să-I slujeşti în treapta preoţiei, spuse stareţul.

Zosima a făcut un pas înainte, apoi întorcându-se la loc a căzut în genunchi şi, îndrăznind, i-a zis:

– Ai milă de mine, părinte, să nu-mi îngreuiezi sufletul cu asemenea povară. Sufletul meu doreşte linişte desăvârşită şi, de-mi permiţi să cer, vreau să plec în locuri neumblate de oameni pe unde s-au nevoit părinţii noştri ca să-mi plâng păcatele.

– Povară zici? – rosti zâmbind blajin stareţul.

Neştiind ce să răspundă la asemenea întrebare, Zosima s-a făcut alb ca varul pe faţă.

– Dumnezeu nu judecă de două ori. Un adevărat ascultător nu aşteaptă să fie rugat, ci ascultă de cuvântul ce i se dă. Dumnezeu te cheamă să-I păstoreşti turma. Alege.

Au tăcut amândoi iarăşi câteva clipe. Apoi Zosima s-a ridicat zicându-i:

– Binecuvântează, părinte.

A trecut mult timp, zi după zi, an după an şi fiecare cu răutatea lor. Multe s-au schimbat în Alexandria; s-au construit multe case, au apărut multe străzi, s-au născut alţi oameni şi au căzut încă multe stele…

Iar acea Marie care cândva fusese amăgită prin uneltirea diavolului – acum devenise singură o armă a lui. Căci, socotind că acesta este scopul vieții, de a-şi pângări mereu trupul şi sufletul cu dulceața desfrânării, se arunca mereu în marea patimilor. Și mulți bărbați au căzut pradă faptelor ei neruşinate. Și nu le făcea pentru bani sau avere, ci pentru îndeplinirea uriaşei sale pofte.

Timp de mai mult de şaptesprezece ani i-a petrecut în dragoste publică, supusă fiind destrăbălărilor. Și acest chip de a-şi satisface dorința în dar îl născocise pentru a atrage atenția mai multora spre ea. Nu adunase nimic avuție, spre deosebire de alții, ci trăia ca o cerşitoare, deseori torcând câlți ca să se întrețină.

Iar acea bucată de pâine uscată ce a dat-o cândva monahilor nevoiaşi, a fost asemenea unei semințe de grâu pus în pământ sau scăpat întâmplător, care aştepta mila lui Dumnezeu asemenea unei ploi, ca să aducă propria roadă.

Și, fie pentru fapta milosteniei ce o făcuse sau pentru rugăciunile bătrânului monah, deseori o înăbuşeau lacrimile. Singură nu pricepea care-i pricina, dar în aceste momente parcă înțelegea că ar trebui să se schimbe ceva în viața ei. Deseori, nopți întregi privea la cerul înstelat, gândindu-se la cele ce sunt dincolo de ele, iar uneori îşi aducea aminte de casă şi de părinți care, pe semne, nu mai erau în viață, ceea ce o făcea să plângă şi mai tare.

Însă cu acestea se terminau toate, căci uneori încă dimineață fiind, putea fi văzută însoțită de inşi cu care-şi continuau petrecerile începute încă seara devreme. Unii corăbieri, înainte de a pleca în călătorie pe mare, uneori fiindu-le ultimul drum, căci pe mulți îi înghițea adâncul, veneau la ea ca să se arunce singuri în adâncul necuratelor pofte.

Şi aşa trecu încă multă vreme până când într-o bună zi i se întâmplase una ca asta.

Mergea cu greu pe una din străzile înguste ale Alexandriei. Era destul de obosită şi sleită de puteri, căci nu mâncase nimic încă de dimineaţă. Şi, dacă setea putea să şi-o mai potolească, căci se mai întâlnea, deşi rar, câte un izvoraş mic, apoi cu foamea era mai greu. Torsese nişte câlţi, însă negustorul care-i cumpărase, i-a dat atât de puţin, încât plata părea mai mult o batjocură. La cererea ei n-a luat aminte, căci a început s-o numească cu diferite cuvinte urâte, arătând că nici n-o socoate în rând cu oamenii. Cele câteva monede abia îi ajunseră să-şi cumpere pâine.

Mergea îngândurată. Uneori auzea din urma ei oameni şoşotindu-se, fluierând ironic. Acestea, însă, nu-i puteau alunga gândurile. Fiind nedreptăţită, o deznădejde cumplită îi stăpânea sufletul. I se mai întâmplase asemenea cazuri şi le depăşea, dar acum o ploaie de gânduri o acoperea, încât îi venea să-şi pună capăt zilelor. Însă, mai stând puţin, totul parcă trecea de la sine. Şi, cât de amară nu i se părea viaţa, iarăşi îi apărea o dorinţă de a şi-o trăi în continuă petrecere.

Se opri un pic şi se gândea încotro s-o apuce mai spre seară, ca, în noaptea ce vine, să-şi uite măcar pentru puţin timp amarul. Hotărî să meargă la vechea casă a Aglaiei, care, după moartea ei, trecuse în stăpânirea altor nenorociţi. Erau nişte vechi prieteni ai ei, care continuau meseria stăpânei lor.

Deodată îşi aminti cum, fiind copilă încă şi neştiind pe nimeni în Alexandria, nu avea unde să se oprească peste noapte, şi cum a întâlnit-o pe Aglaia, care a trimis slugile şi prin măgulire au dus-o la casa ei, unde, pierzându-şi nevinovăţia, a început o viaţă destrăbălată. Dar mai mult îi stăteau înaintea ochilor, chipul celor doi monahi care-şi vindeau coşniţele. Nu putea să uite ochii fără de răutate ai bătrânului avvă şi obrajii lui arşi de soare. Deşi trecuseră mulţi ani, îi sunau în minte acele cuvinte spuse de el la prima şi ultima lor întâlnire.

– O, dacă ar fi acum cineva care să mă ajute să scap de amarul din sufletul meu, să-mi dea o mână de ajutor ca să-mi pot schimba nenorocita mea viaţă, – se gândi Maria. Şi, fără să-şi dea seama, începu parcă să se roage în sinea ei.

Când îşi reveni, îşi dădu seama că a stat mai mult decât i s-a părut şi porni mai departe.

Până la casa cu pricina erau mai multe drumuri pe care puteai ajunge, dar mâna divină a lui Dumnezeu a îndrumat-o pe cel mai lung şi mai anevoios, cel cu mulţime de suişuri şi coborâşuri.

Să-i fi arătat, oare, prin asta cele ce aveau să urmeze ceva mai târziu? Sau era o simplă încercare? Până la urmă fu nevoită să treacă prin renumita piaţă care deseori schimba destinele oamenilor, inclusiv şi pe al Mariei, care suferise schimbarea încă şaptesprezece ani în urmă.

Mergea îngândurată. Din pricina gândurilor, nici nu-şi dădu seama că a ajuns în mijlocul pieţii. Pe lângă toate cele ce obişnuia să le vadă de fiecare dată, când trecea pe aici, acum totul părea ieşit din comun. Cel puţin, aşa vedea ea. Încercă să-şi facă loc prin mulţime.

– Marie, – s-a auzit un glas disperat din mulţime.

Demult nu auzise să o numească cineva cu numele ce-i dase părinţii ei la Sfântul Botez. Aici toţi o numeau Penelope, aşa i-a plăcut Aglaiei s-o numească.

A întors capul să vadă cine era şi a cuprins-o un fior, căci văzu ceva cunoscut. Şi nu numai cunoscut, dar şi chiar dorit de la un timp de sufletul ei. Erau toate cele obişnuite, tot acei oameni şi chiar acelaşi ucenic al bătrânului, căruia, însă, anii i-au trecut prin păr cu mâna, făcându-i-l cărunt de tot.

Maria nici nu se dumirea ce să facă: s-o ia pe fugă, sau să se arunce la picioarele lui de ruşine. S-a apropiat puţin şi aştepta să audă ce-i va spune părintele Athanasie.

– Binecuvântat este Dumnezeu care doreşte ca tot omul să se mântuiască, – a spus monahul.

Fără să-şi dea seama de cele ce se întâmplă, Maria a răspuns:

– Amin.

Apoi, intrând în discuţie, Athanasie i-a povestit toate ce li se întâmplase: cum bătrânul a plâns şi s-a rugat pentru ea când Dumnezeu îi descoperise toate cele despre dânsa.

Au trecut mulţi ani, bătrânul Isaia plecase deja la Domnul, lăsându-şi ucenicul în mare întristare, iar el petrecea timpul în rugăciune şi înfrânare,

aşteptând ziua când iarăşi vor fi împreună în veşnicia pe care au căutat-o.

Însă, într-o bună zi, îi apăru înainte bătrânul Isaia ca viu, şi, deşi i-a interzis să iasă din locurile unde s-au nevoit, sub orice pretext, i-a poruncit să meargă în Alexandria ca să găsească mieluşeaua lui Hristos, care rătăcise de la turma cuvântătoare. La început Athanasie n-a dat crezare acestor vedenii, dar sfătuindu-l alți bătrâni iscusiți, a purces la drum. Şi întrând în oraş, a stat la locul unde obişnuiau să se oprească atunci când îşi vindeau coşnițele, până ce a intrat Ea în piață.

Maria asculta vorba lui şi, nevrând, începu să lăcrimeze. Cel mai mult s-a umilit când şi-a auzit numele de botez. Şi îşi dădu seama că l-a găsit din nou, asemenea unui lucru nespus de prețios.

– Destul îți este să-ți pângăreşti trupul şi sufletul cu păcatele, – spuse Athanasie, – Dumnezeu ne aşteaptă în fiecare zi ca să ne facă părtaşi veşnicei Sale Împărăţii.

– Eu nu-s vrednică de cele ale Lui, părinte, căci m-am făcut cu totul armă a diavolului şi mă asemăn cu un vas plin de toată necurăţia.

La auzul acestor cuvinte, Athanasie a început să lăcrimeze. Plângea de bucurie, căci înțelegea că în mreaja proniei lui Dumnezeu care era aruncată în fiecare zi, pe lângă acea mulțime, era încă un suflet rătăcit, pentru care nu-i preț în lume. A înțeles că drumul lui n-a fost zadarnic.

În loc să meargă la casa prietenilor, Maria a mers cu părintele Athanasie în afara oraşului unde s-a rugat puțin, iar apoi au vorbit despre cele ale sufletului până dimineața.

Athanasie i-a împărtăşit multe din viața bătrânului Isaia şi din propria experiență. I-a citit mult din sfânta Evanghelie. Auzind despre femeia păcătoasă, care I-a spălat cu lacrimi picioarele lui Hristos şi le-a şters cu părul capului, Maria a început să plângă şi mai mult.

– Nu ştiu dacă voi mai avea iertare la judecată, – spuse ea, încercând să se liniştească.

– Dumnezeu n-a venit ca să judece lumea, Marie, ci ca lumea să se mântuiască prin El. Şi atunci când omul a început să se pocăiască – deja este iertat. Numai să pui început bun de pocăință.

– Nu ştiu cum de nu m-a înghiţit pământul cu toate fărădelegile mele, căci am lăsat dragostea Lui pentru dulceaţa păcatului.

– Dar şi asta să mai ţii minte, soră, că iubeşte mult numai cel căruia mult i se iartă. Iubeşte pe Dumnezeu mult cel ce păzeşte poruncile, dar mai mult iubeşte cel care după cădere, găseşte în sine puterea să se ridice. Şi, deşi suntem păcătoşi şi nevrednici, avem nevoie de o îndrăzneală sfântă, o bărbăţie care ne ridică înapoi la El.

Auzind acestea, Maria se învioră puţin. Nimeni încă, în aceşti şaptesprezece ani, nu i-a spus asemenea cuvinte, ba uneori era tratată mai rău ca o vită. Apoi l-a rugat pe Athanasie s-o ducă undeva, într-o mănăstire, ca să se pocăiască. El, însă, i-a răspuns că misiunea lui e sfârşită, iar cele de mai departe are să le rânduiască Dumnezeu cum le binevoieşte.

Au mai vorbit încă puţin timp şi Athanasie a pornit înapoi la chilie, mulţumind lui Dumnezeu.

Maria a rămas singură şi îngândurată. Acea ziuă o petrecuse în deplină linişte. Însă vicleanul diavol n-a întârziat s-o arunce iarăşi în noianul patimilor, ba şi mai mult – într-o deznădejde cumplită. Şi, de n-ar fi fost îngăduite acestea de la Dumnezeu, un sfârşit tragic o păştea.

Şi se întâmplase toate astfel: Plecând Athanasie, a stat un timp în linişte, gândindu-se ce să facă mai departe. Fiindu-i foame, şi-a adus aminte că are câţiva galbeni din care putea să-şi cumpere ceva de mâncare şi a pornit înapoi în oraş. Acolo s-a întâlnit iarăşi cu câţiva prieteni, care, văzând-o puţin mâhnită, s-au mirat mult şi au început fără nici un gând rău să o întrebe despre cele ce i s-au întâmplat. Ea, însă tăcea fără să le descopere nimica. Cugetul îi spunea că trebuie să plece de acolo, dar ea zăbovea, neştiind ce i se va întâmpla.

Totul a început de la un pahar cu vin pe care, chipurile, l-a luat ca să nu supere pe nimeni. Însă vinul inima o veseleşte, iar dacă te îmbeţi, mintea o întunecă…

Şi aşa a petrecut câteva zile, până când într-o dimineaţa se trezi cu o deznădejde şi mai mare ce îi împăienjeni sufletul.

După acea linişte căpătată din convorbirile cu Athanasie acuma i se părea că se află în cele mai adânci locuri ale iadului. Simţea focul lui în toate mădularele

ei, iar în minte îi spunea cineva: nu stărui să schimbi ceva, căci tot aici vei fi. Locul tău e aici, în iad.

Şi-i îngăduise Dumnezeu acestea ca să le prefacă pe toate într-un prilej de mai mare sete pentru mântuire. Căci diavolul, de fiecare dată, aruncă pietre spre poticnire pe calea fiecărui om, iar Dumnezeu, din marea lui milă, acolo unde cade piatra rânduieşte o răspântie de drumuri. Unul unelteşte poticniri, iar Celălalt rânduieşte ca în momentul poticnirii sau după omul să pornească pe alt drum ce-i stă în faţă şi astfel câştigă sufletul. Şi se întâmplă astea atât de des, încât diavolul singur se deznădăjduieşte de lucrarea sa.

Mergea pe străzile înguste ale Alexandriei, cu ochii umflaţi de plâns, sprijinindu-se de ce-i cădea în cale. Nimeni din cei ce o vedeau nu se interesa de pricina mâhnirii ei, iar unii chiar ziceau ca a înnebunit. Şi au început să spună tot felul de vorbe în adresa ei: ba că se îndrăcise şi acum este dată diavolului pentru păcatele ei, ba că au ajuns-o blestemele celor căror le-a spurcat patul familiei, sau chiar că şi-a ieşit din minţi din pricina neîmplinirii nesăţioasei pofte.

Câte păreri nu aveau oamenii, câte vorbe nu spuneau! Interesant că tocmai acum au îndrăznit să i le spună în faţă, când credeau că nu-i înţelege. Şi toate erau spuse cu o uriaşă mulţumire pentru cele ce le vedeau. Şi le vedeau numai pe din afară, dar nimeni nu ştia ceea ce se întâmplă înăuntrul ei.

Şi precum evreii au avut nevoie de Moise la ieşirea din Egipt, iar Lot a fost ajutat de îngeri la ieşirea din Sodoma, astfel şi Maria avea nevoie de cineva care să o ajute să iasă din robia patimilor. Şi acest cineva, a rânduit Dumnezeu să fie cel care primise cândva de la ea o bucată de pâine uscată.

Dimineaţa zilei următoare se trezi când simţi că cineva o trage de mână. Când deschise ochii, îl văzu pe bătrânul Isaia care şedea înaintea ei. Nu-i venea să creadă ochilor, căci ştia din vorbele lui Athanasie că bătrânul se mutase către Domnul deja de mulţi ani, dar, după ce-şi veni în fire, a dat crezare celor ce vedea. Avva Isaia dobândise atâta har de la Domnul, încât avea îngăduinţa să vină la oaia lui Hristos care rătăcise de la turma cuvântătoare. Neaşteptând să-i spună ceva, a început s-o dojenească cu blândeţe.

– Cum poţi, fiica mea, să stai în mreaja păcatului şi-n ghearele morţii? Oare nu-ţi ajunge câte suflete ai pierdut cu desfrânările tale, aruncându-le în focul

iadului, iar pe tine – şi mai adânc ca pe o pricinuitoare a sminteliii?

Cuprinsă de spaimă, Maria a început să plângă în hohote. Aşa-zişii prieteni au fugit când au văzut că vorbeşte cu cineva, crezând ca şi-a ieşit din minţi.

– Ridică-te, căci trebuie să mergem, – i-a spus bătrânul.

Mergând pe drum, îi mai spunea cuvinte de mântuire, la auzul cărora Maria plângea şi mai tare. Lumea nu-l vedea pe părintele Isaia şi credea că ea vorbeşte singură.

– Ei, lume, uitaţi-vă ce privelişte, a înnebunit dansatoarea noastră, – striga insistent cineva din mulţime. Lumea, însă, la auzul acestor vorbe, şi mai mult se aventura în tot felul de presupuneri. Asemenea lucruri se întâmplă de când e însăşi lumea. Singură ea te ademeneşte la lucrurile ei ruşinoase, folosindu-se de puterile şi sănătatea ta, şi până la urmă te lasă neputincios în faţa greutăţilor, ba chiar şi te învinuieşte de ele.

– În curând va sosi o corabie care ţine calea spre Ierusalim. Voia lui Dumnezeu, Cel însetat după mântuirea tuturor, te îndeamnă să mergi spre acele pământuri. Acolo El te va îndruma pe căile Sale.

– Şi ce va fi mai departe, părinte?

– Eu vorbesc numai cele ce-mi sunt descoperite mie, fiica mea, iar restul Dumnezeu le rânduieşte cum ştie El mai bine. Omului i se descoperă numai cele pe care le poate cuprinde, iar celelalte rămân o taină a proniei divine.

Spunând acestea, bătrânul s-a făcut nevăzut, iar Maria a rămas singură să se lupte cu deznădejdea care tot mai tare îi împăienjenea sufletul. Un gând îi spunea să se întoarcă înapoi în oraş şi să-şi continue viaţa aşa cum o ştia lumea, iar altul – să se arunce în mare, căci nu-i iertare unor astfel de păcătoşi. Şi, dacă primului gând îi era mai greu s-o cucerească, cel de-al doilea aproape că o biruia.

– Nu, îşi spuse în sine Maria, voi face ceea ce mi s-a poruncit. Voi pleca spre Ierusalim şi acolo, dacă va fi nevoie, voi muri pentru păcatele mele.

***

Stătea îngândurată pe malul mării. Lupta lăuntrică se mărea pe timp ce trecea. La un moment dat îi veni să strige din toate puterile, dar observă mulţime multă de oameni din Libia şi Egipt, ce se îndreptau spre portul din apropiere. Se ridică şi porni după mulţime. Ajungând lângă port, a văzut o corabie care se

pregătea pentru cale lungă pe mare. Toți țineau să plece spre Ierusalim la sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, care avea loc în fiecare an. Maria l-a rugat pe mai marele corabiei să-i permită să intre, spunându-i ca n-are bani pentru călătorie. Cunoscând cine este, căpitanul zâmbi pe sub mustăți și-i zise ironic:

– Intră, vei plăti cu ce ai. Primim orice fel de plată.

Și voind s-o atingă, dându-i de înțeles cu ce are să plătească, simți o lovitură puternică peste mână, încât îi amorți pe loc. De durere nici n-a putut să strige măcar, ci se ținea strâns de locul unde, chipurile, primise lovitura.

Femeia trecu, neștiind nimic de cele ce i se întâmplase, iar căpitanul era de părere că pe lângă faptul că era dansatoare desfrânată, era și vrăjitoare puternică. Cine știe? Nu în zadar mulți din bărbați erau ademeniți încât își pierdeau mințile după ea. Voia să-i spună să se coboare, dar se opri când văzu înaintea ochilor o altă mână ce ținea o pungă mare plină cu arginți. Ochii i-au strălucit mai tare ca monedele și, bucurându-se, a uitat și de mânie, și de frică, iar greutatea pungii i-a luat ca și cu mâna durerea misterioasei lovituri.

– Așa-mi place, așa-mi place-e-e, – spuse bucuros. – Următorul! Ne mișcăm repede! E timpul de plecare!

Sub zgomotul aurului și argintului, corabia s-a umplut de oameni, până când marinarii au tras puntea ce făcea legătura între corabie și țărm. Unii se bucurau pentru că merg în sfârșit la sărbătoarea de care numai au auzit, alții – de lăzile pline, pline de aur, argint și alte lucruri prețioase, iar Maria stătea îngândurată într-un loc mai retras, neștiind ce-i pregătește Pronia Divină pentru viitor .

La comandă, corabia a început să se îndrepte spre largul mării și o mulțime de băsmăluțe albe au început să fluture de pe țărm, astfel spunându-le călătorilor că sunt așteptați cu drag acasă sau că sunt persoane căror le este deja dor de ei. Pelerinii n-au întârziat să le răspundă cu același gest, până când au ieșit cu totul în largul mării.

Era o zi frumoasă cu un cer senin. Marea a primit binevoitoare corabia, iar vântul prielnic ce ținea să ajungă și el prin acele locuri, o îndrepta lin spre destinație, bucurându-se că are însoțitoare, care-i va ține de urât pe drum. Valurile smerite se atingeau ușor de bordul ei, purtând-o pe umerele lor fără să o clatine prea tare, iar corabia și-a ridicat fără întârziere pânzele, bucurându-se de mângâierea lor.

Din pricina emoțiilor, sau pentru că nu se cunoşteau prea bine unul cu altul, sau chiar pentru rugăciunile făcute cu sârguință de unii din ei, pelerinii la început erau cam zgârciți la vorba. Au început să vorbească abia după câteva ore de călătorie, când au înțeles că în largul mării, vrând-nevrând, erau şi rude şi prieteni, şi vecini. Unii au început să cânte psalmi, alții – să se ospăteze din cele luate pentru un drum lung.

Undeva, mai într-o parte au început nişte discuții mai aprinse. Numai Maria stătea mai retrasă de toți, uitându-se îngândurată la orizontul îndepărtat. Unul dintre marinari o observă şi începu să tragă mai des cu coada ochiului spre ea, ba chiar începu, la un moment, o vânătoare aprinsă. Întrebă pe alții călători despre ea, şi se învioră şi mai mult.

Mai erau câteva femei în corabie, dar comportarea stranie sau poate trecutul ei, o făceau să fie în centrul atenției.

Pierzându-şi răbdarea, a pornit spre ea, biruit de gânduri rele şi de curiozitate, gândindu-se că are cu cine să-şi împlinească necuratele voințe, dar cu cât mai mult se apropia, cu atât mai stranii lucruri se petreceau. Se porni hotărât, dar observă că după ce făcu câțiva paşi, o putere nevăzută îl oprea. Şi aşa înaintând cu greu, a vrut să o atingă, însă simți o lovitură la tâmple, atât de puternică, încât îl întoarse cu fața spre bordul corabiei, abia dovedind să se sprijine de el.

Mai încercă încă o dată, dar acum ochii i se împăienjeniseră şi nu putea să vadă nimic, iar limba îi amorți, încât nu putu să vorbească multă vreme. Maria nici de data asta nu pricepu ce s-a întâmplat şi care au fost intențiile lui şi se grăbi să-l ajute. El, însă, văzând că se apropie de dânsul, a făcut efort, se ridică în picioare şi a fugit la ai săi să le povestească despre cele întâmplate.

Plecase ruşinat, dar şi plin de spaimă. Căpitanul îşi aminti că avu şi el o peripeție ca asta şi căzu pe gânduri.

Oare n-o fi una dintre vrăjitoarele care, după spusele altor marinari, ajungând în largul mării, cheamă vânturile şi furtunile şi pierd corabia cu tot cu oameni? Dar cum o să se întâmple asta, fiind şi ea în corabie? Nu-i venea să creadă, căci o ştia destul de bine pe această femeie veselă şi iubitoare de petreceri. Să-şi fi vândut oare sufletul diavolului? Se gândea de unde o fi căpătat o putere ca asta să poată controla şi dirija simțurile oamenilor, însă nici să-i treacă prin cap că

Dumnezeu s-a atins cu degetul de inima ei şi acum El singur o povăţuieşte şi o apără.

Ştiind că n-a plătit pentru călătorie, neavând bani, nici acceptând cele propuse de ei, marinarii au început să unelteasca gânduri de răzbunare împotriva ei. Pe de o parte le era frica, dar pe de alta – mândria rănită nu-i lăsa în pace. Cineva din marinari chiar insista:

– Trebuie să facem ceva, domnule căpitan.

Aceşti oameni pentru aceasta urcă în corăbii, ca să nimicească mulțime de oameni, – spunea insistent cel ce o pățise, care mai înainte de asta se credea mare şi tare.

Şi a început să toarne verzi şi uscate, povestind diferite întâmplări care chipurile li se întâmplaseră unor marinari: ba că au rătăcit şi au murit de foame şi sete, ba că asemenea vrăjitoare cheamă vânturile ce stârnesc furtunile pe mare şi îneacă corăbiile, ba că la porunca lor ies mulțime de animale din mare care sparg corabia şi înghit oamenii de vii.

Şi le spunea cu atâta măiestrie încât singur credea celor spuse, pecetluindu-le cu jurământ. Cineva a început să râdă, căci ştia că nu are decât câteva luni de când a fost primit în slujbă şi de unde poate şti el toate acestea. Şi totuşi cele întâmplate i-au pus pe gânduri pe marinari, întărindu-i în intenția lor. Câțiva din cei mai superstițioşi au hotărât să se răzbune şi pe la miezul nopții s-o arunce în mare.

Maria se ridică de la podea şi se îndreptă spre bordul corabiei şi nici să-i treacă prin minte despre cele ce unelteau corăbierii împotriva ei. Privea în zarea îndepărtată, simțind vântul care-i mângâia obrajii şi părul ondulat ce-i atârna pe spate. Această aburire de vânt, deodată o făcu să-şi amintească de locurile natale, de casa părintească, de părinți, de frați şi de prietenii cu care a copilărit.

Îşi aminti cum îi ajuta mamei la copt pâine: cum o scoteau din cuptor rumenă şi aburindă, cum îi turna tatălui ei apă pe mâinile bătătorite când venea de la câmp şi cum adormea în brațele lui. Era pentru prima dată în cei şaptesprezece ani când aceste momente îi apăreau atât de vii în fața ochilor, lucru pentru care începu să plângă cu lacrimi amare. Ar fi vrut să afle dacă mai este în viață mama pe care de atâția ani nu a mai văzut-o şi care, desigur, multe lacrimi a vărsat după ce a părăsit ea casa, fără să-i spună unde merge.

Era spre seară. Soarele mergea spre amurg. Gândurile de deznădejde iarăşi îi dădeau târcoale, îndemnând-o să-şi pună capăt zilelor. Cu acest prilej şi valurile parcă erau mai atrăgătoare, dar totuşi o mică scânteie de nădejde mai era în sufletul ei. Poate că o întăreau spusele părintelui Isaia despre femeia care a fost prinsă în preacurvie şi urma să fie omorâtă cu pietre şi cum a iertat-o Hristos. Sau erau rugăciunile lui pentru ea către Cel ce aşteaptă întoarcerea păcătoşilor la pocăinţă, căci simţea un sprijin nevăzut care venea pe neaşteptate la vreme de nevoie.

Cuiva din mulţime, văzând că nu are nimic nici de mâncare, nici cu ce să se învelească peste noapte, i s-a făcut milă de ea şi i-a dat câte ceva să guste ca să se întărească trupeşte şi nişte ţoale care să o apere cât de cât de frigul nopţii.

Înserase de-a binelea. Maria îşi găsi un loc mai potrivit şi, învelindu-se, încerca să adoarmă, dar nu reuşea nicidecum. Abia aproape de miezul nopţii aţipi puţin. Însă acel somn nu era unul obişnuit, ci unul care trebuia să aibă un rol important pentru viitor.

De cum adormi, se văzu înconjurată de câţiva arapi negri care făceau sfat cum s-o piardă cu desăvârşire. Au vrut să tăbărască cu toţii asupra ei. Mai înverşunaţi erau doi, care scrâşneau din dinţi, suflând pe nări pară de foc. Însă un înger îmbrăcat în haine strălucitoare le-a întretăiat calea, spunându-le:

– Să nu îndrăzniţi, necuraţilor, să vă atingeţi de făptura lui Dumnezeu. Oare nu vă este de ajuns câte suflete aţi pierdut cu vicleşugurile voastre?

– Nouă ne-a slujit şi avem tot dreptul să facem orice vrem cu ea, – au răspuns diavolii.

Femeia sta într-o parte, înspăimântată, neputând spune nici un cuvânt. Credea că a murit. Şi spaimă mai mare era pentru că nu dovedise să se pocăiască şi să se împace nici cu Dumnezeu, nici cu propria conştiinţă.

– Priveşte, toate le avem scrise aici.

Şi au scos nişte suluri de hârtie îngălbenite de vreme, cu marginile ferfeniţite, unde rând cu rând, ba chiar şi pe câmpuri, erau scrise toate faptele ei pe care le făcuse pe parcursul vieţii.

– Aici e totul, dacă te uiţi atent, – şi i-a întins îngerului sulul mai aproape, ţinându-l în aceeaşi vreme ca nu cumva să-l scape din mână.

Văzându-l, îngerul Domnului a făcut un pas înapoi de groaza celor scrise.

– Şi, dacă se judecă cu dreptate – atunci dreptatea e de partea noastră continuă arapul.

La spusele acestea, dracii s-au bucurat mult, scoţând mulţime de hule împotriva Ziditorului, însă mare le-a fost mirarea când îngerul le-a spus hotărât:

– Staţi, necuraţilor şi începătorilor a toată minciuna. Nu îndrăzniţi să furaţi judecata lui Dumnezeu, voi, cei ce veţi fi osândiţi în focul cel veşnic.

La auzul acestor cuvinte, dracii au făcut un pas înapoi.

– Pe voi Împăratul cel Veşnic vă va judeca cu dreptate, căci în mândria voastră porniţi împotriva Lui. Şi nereuşind nimic, vă înveşniciţi osânda. Iar pe acest suflet, care şi-a recunoscut greşelile şi se întoarce cu pocăinţă la El, îl primeşte cu dragoste ca pe fiul cel pierdut care, mort fiind, caută înviere. Şi acum, dacă aţi pomenit de dreptate, scoateţi chiar acum balanţa ca să vedem cine are parte de ea.

Dracii au scos imediat balanţa, bucurându-se că vor câştiga. Au pus sulul care trăgea mult la cântar şi râdeau mulţumiţi, fiind încredinţaţi că îngerul n-are cu ce le sta împotrivă. Atunci îngerul a scos acea bucată uscată de pâine, pe care Maria a dat-o cândva în grabă părintelui Isaia şi ucenicului său Athanasie şi a pus-o pe celălalt talger.

Spre bucuria îngerului şi spre mâhnirea demonilor, balanţa şi-a schimbat poziţia, pâinea fiind mai grea ca hârtia plină cu fapte rele.

Atunci, demonii, tulburându-se mult, au început să strige:

– Nu-i adevărat! Nouă ne-a slujit şi a noastră este!

Şi iarăşi au slobozit nenumărate hule din necuratele lor guri, spumegând şi scăpărând scântei din ochii înroşiţi de mânie. Iar unul dintre ei, fiind mai îndrăzneţ, când ceilalţi strigau din răsputeri, a voit să se atingă cu degetul de balanţă ca să o încline în partea lor.

– Nu îndrăzni să te atingi de ea, necuratule demon, căci, dacă mai adaugă Dumnezeu şi mila Sa, vă arde pe toţi aici şi vă trimite mai înainte de vreme în focul cel veşnic pe care vi l-aţi pregătit cu nebuna mândrie ce o aveţi.

La auzul acestora, diavolii au făcut câţiva paşi înapoi, scrâşnind amarnic din dinţi, şi au fost nevoiţi să cedeze.

– De ce Dumnezeu nu judecă cu dreptate? – a strigat cel care a voit să se atingă de talger.

– Dar voi de ce primiţi cu bucurie pe orice om care s-a lepădat de voi la botez şi iarăşi se întoarce la slujba voastră? Oare nu poate să facă şi El asemenea de vreme ce este Începutul a tot binele? Oare nu poate El să primească pe acel om care vine la El cu pocăinţă? Şi chiar dacă ar lua la Sine pe toţi păcătoşii pământului – ce vă priveşte pe voi? Sau poate ochiul vostru este pizmaş?

Altă ploaie de hule şi înjurături au umplut văzduhul asemenea unui miros urât, iar dracii au dispărut cu tot cu balanţă.

Şi de n-ar fi fost mila lui Dumnezeu şi rugăciunile bătrânului Isaia pentru ea, cu siguranţă că aici avea să-i fie sfârşitul. Căci diavolii au insuflat marinarilor s-o arunce pe femeie în mare.

Când toţi dormeau buştean, au pornit încet căre locul unde dormea Maria, păzindu-se să nu trezească pe cineva. Şi de ar fi câştigat dracii sufletul ei, o aruncau în mare. Însă au avut parte de înfrângere ambele părţi. Căci apropiindu-se marinarii răuvoitori de locul unde dormea ea, au văzut la capul ei silueta unui monah. Au fugit speriaţi înapoi, iar căpitanul se mira de unde s-a luat aici monahul, căci nimeni n-a văzut când a intrat în corabie.

Între timp, după ce demonii au dispărut, îngerul a luat-o de mână pe Maria, care stătea ruşinată şi speriată şi s-au ridicat împrenă undeva în sus. Îngerul i-a zis:

– Priveşte în jos.

Şi, uitându-se în jos, a văzut un ocean de foc de unde se auzeau strigăte şi voci şi care răspândea un miros urât de tot.

– Acesta este locul unde merg sufletele care s-au lepădat de Dumnezeu prin păcate şi nu s-au pocăit în timpul vieţii. Aici sunt aruncaţi toţi cei ce sunt pe veci lipsiţi să vadă faţa lui Dumnezeu.

Maria s-a schimbat la faţă văzând şi auzind acestea.

– Acum urmează-mă, – i-a zis îngerul.

Apropiindu-se de oceanul de foc, tot mai tare simţea puterea lui. Şi, de n-ar fi fost îngerul cu ea – se aprindea pe loc. Însă pe măsură ce se apropiau, puterea focului îi ocolea şi aşa au coborât tot mai adânc. Se auzeau mulţime de glasuri

omenești, care strigau deznădăjduite: „Vai nouă, nenorociților!” Dar fără folos, căci nimeni nu-i auzea.

Apoi ieșind de acolo, au trecut printr-un loc atât de întunecos, încât puteai să-l simți cu mâna. Miros greu de temniță îi înconjura, iar la fiecare câțiva pași se auzea câte o ușă închizându-se și alta ce se deschidea. Și aici iarăși se auzeau mulțime de glasuri omenești, oftând și suspinând din greu.

De spaimă, Maria a muțit, încât nu putea scoate nici un cuvânt, de-abia ținându-și răsuflarea. Inima i se zbătea puternic în piept, iar uneori i se părea că-și iese din minți de groaza celor ce le vedea și auzea, ba chiar le și simțea pe pielea sa.

Mergând mai departe, au ajuns într-un loc ce semăna cu o vale mare, unde totul era acoperit cu gheață. Oamenii de aici erau legați cu lanțuri grele la mâini și la picioare și acoperiți cu totul cu promoroacă. Unii încercau să se mai miște, ca să se încălzească, dar nu puteau. Erau legați în așa fel, încât să nu poată ridica niciodată ochii spre cer ca să strige către Dumnezeu. O tăcere absolută domnea peste tot. Numai scrâșnetul dinților și zecile de mii de lanțuri se auzeau zăngănind încet.

– Rogu-te, îngere al lui Dumnezeu, să-mi spui, ce sunt toate acestea și pentru ce se chinuie oamenii aici?

– Acestea sunt locurile unde-și ispășesc pedeapsa și-și iau răsplata toți cei care, greșind, nu s-au pocăit și nici n-au luptat cu păcatul în viața lor. Primii pe care i-ai văzut sunt creștinii mireni care n-au ascultat îndemnul Bisericii și al slujitorilor ei de a-și îndrepta viața, de a citi Sfintele Scripturi și care n-au luat în seamă datoria lor de urmași ai lui Hristos. Pentru aceasta acum nu sunt auziți în strigătele lor. Însă focul ce-i mistuie nu-i mai mare ca mustrarea de conștiință pe care o au și ca regretul pentru timpul piredut în zadar.

Iar cei care se aflau pe câmpul de gheață sunt slujitorii bisericești: episcopi, preoți, diaconi, citeți și cei din cinul monahicesc care au spurcat chipul lor și și-au petrecut viața lor ca fățarnicii, care pe din afară se arătau drepți, iar pe dinăuntru erau mai reci ca munții de gheață.

Și ca unii ce au stat deseori în fața altarului, dar cu mintea erau la cele pământești și deșarte și astfel și-au înveșnicit dorința – acum le primesc pe

toate pe deplin. Şi, chiar de ar vrea să ridice gândirea în sus la Dumnezeu, le este cu neputinţă.

Vorbind aşa, au ajuns într-un loc de unde ieşea un miros atât de urât, încât puteai să leşini. Oamenii de aici erau goi, iar stăpânitorii acestui loc jucau, făcând gesturi urâte şi ruşinoase, ba chiar îi obligau şi pe cei osândiţi să le facă.

Văzând acestea, Maria nici n-a îndrăznit să întrebe pentru ce păcate se află oamenii aici, căci recunoscu după vorbele şi dansurile lor.

O cuprinse o spaimă nemaipomenită. Câţiva din slujitorii acestui loc s-au repezit ca s-o răpească, dar au fost opriţi de sabia de foc a îngerului ce o însoţea.

– Aici e locul pe care ţi l-ai pregătit cu necurăţiile tale, Marie, – i-a spus îngerul, – dar rugăciunile părintelui tău Isaia au milostivit pe Dumnezeu. Şi am primit poruncă numai să ţi le arăt, iar pe urmă tu singură ai să hotărăşti unde vei vrea să mergi.

Apoi au ieşit din acel loc înfricoşător şi au început să se ridice înapoi în sus.

– Spune te rog, sfinte îngere, câtă vreme am stat aici, căci mi se pare o veşnicie întreagă?

– O veşnicie? – o întrebă îngerul mirat, – au fost doar câteva clipe scurte, – şi au continuat tăcut urcuşul.

***

Se trezi din somn, părându-i-se că s-a atins cineva de creştetul său. S-a ridicat repede şi s-a uitat împrejur. Marea era liniştită, iar corabia îşi continua neclintit calea.

În faţă îi erau acele privelişti pe care le-a văzut odinioară şi mulţime de fiori îi treceau prin suflet. Cu mâna tremurândă începu să se însemneze cu Semnul Crucii. Voia să se mişte, dar picioarele n-o ascultau şi aşa înţepeni pentru o bucată de timp. Încercă să adoarmă, dar nu putu.

Abia spre dimineaţă aţipi puţin până ce soarele a trezit-o cu razele sale. Îşi închipuia că odată cu o nouă zi vor veni şi alte gânduri şi mai puţine grozăvii în minte, dar nu era aşa.

De cum s-a trezit, aceleaşi privelişti şi glasuri o înconjurau. Uneori i se părea că-şi iese din minţi, vroia să plângă, dar nu putea, iar faţa i se făcu albă ca varul. Din când în când mişca încet buzele, spunând o scurtă rugăciune. Oamenii o

priveau curioşi, mirându-se, diavolii scrâşneau din dinţi, căci s-a pierdut munca lor de ani de zile, iar îngerii lui Dumnezeu se bucurau. Se bucurau, caci în această rugăciune ce ieşea din inima umilită renăştea un suflet pentru Dumnezeu.

Şi aşa, neîntâmplându-li-se nimic deosebit mai departe, au ajuns la Ierusalim.

***

Ajunsă în oraş, nu ştia încotro s-o apuce, căci nu cunoştea pe nimeni. Ziua mergea la marginea Ierusalimului, iar nopţile le petrecea în rugăciune în pridvoarele bisericilor. Se hrănea, cerând milostenie în numele lui Hristos. Uneori o puteai vedea printre cerşitori şi săraci, ajutându-i după putere.

Începu să cunoască lupta diavolului cu firea omenească. Şi, ca de obicei, diavolul, când porneşte lupta, întâi trimite oamenii răi care îi slujesc lui. Căci ştiind-o pe Maria că-i era cândva şi credincioasă, dar şi o armă prin care vâna pentru el mii de alte suflete omeneşti, acum o vedea făcând totul invers.

Simţea şi înţelegea că Dumnezeu a ales-o pentru o cale înaltă. Şi înţelegând pierderea, scrâşnea din dinţi asupra ei.

Odată, după ce se săvârşise slujba, Maria stătea în pridvor rugându-se, căci nu îndrăznea să intre înăuntru. Şi veniseră nişte oameni care ţineau strâns de mână pe fiica lor, ce era chinuită de diavol. Ajungând lângă ea, copila s-a smuncit din mâinile lor şi s-a năpustit asupra Mariei. Abia de au putut s-o liniştească, dar numai atunci când ţinea un smoc de păr de-al ei în mână. Apoi căzu la pământ şi, cu spume la gură, se zbătea din răsputeri, rostind mulţime de cuvinte de hulă împotriva lui Dumnezeu.

Altădată un şarpe otrăvitor cât pe ce nu i-a curmat zilele, însă a scăpat ca prin minune.

Înţelegea de la cine vin aceste ispite şi pentru ce sunt slobozite. În cele mai multe cazuri, încercările o făceau să-i iubească şi să-i creadă pe toţi oamenii, indiferent de starea lor morală. Se ruga din tot sufletul pentru iertarea trecutului ei şi era atât de dornică de o schimbare a vieţii, încât nici o momeală a vicleanului şi a lumii nu-i putea sta în cale.

Aştepta cu nerăbdare sărbătoarea Înălţării Sfintei Cruci. Cu o zi înainte de praznic, mergea pe una din străzile oraşului şi deodată a auzit plânsul deznădăjduit al unei femei. S-a oprit, încercând să înţeleagă de unde vine, şi a

pornit într-acolo pe o hudiță îngustă. A găsit o casă unde o văduvă săracă plângea pe unicul său fiu, care, în fierbințeli cumplite trăgea să moară. Era unica speranță şi mângâiere a bătrâneților ei. Vânduse tot ce avea pentru a-i salva viața, dar în zadar. Moartea era de neînduplecat. Bătrânica plângea nemângâiată şi se vedea clar că această nenorocire, în scurtă vreme, o va duce pe urmele lui.

Mariei i se umplură ochii de lacrimi şi a îngenunchiat la capul bolnavului, lângă care ardea o candelă în fața icoanei lui Hristos. Mişcată fiind de jale, a început să rostească o rugăciune scurtă.

Ştia prea bine că nu-i vrednică să ceară ceva de la Dumnezeu, dar acum o îndrăzneală neaşteptată o cuceri pe deplin şi, rugându-se, a zis: „Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule al milei şi Iubitorule de oameni, ştiu că închise îmi sunt porțile îndurărilor Tale pentru mulțimea nelegiuirilor mele. Însă, Doamne, nu pentru mine îndrăznesc să mă rog, ci pentru acest rob al Tău şi pentru maica sa care se mâhneşte cumplit. Cercetează-l cu mila Ta, atinge-Te de marginea hainei lui şi-l fă degrab sănătos. Şi să fie acestea spre slava preacinstitului Tău nume."

Apoi, însemnându-se cu Semnul Crucii, s-a ridicat şi, spunându-i bătrânei câteva cuvinte de mângâiere, a ieşit din casă şi a pornit spre biserică, în pridvorul căreia obişnuia să-şi petreacă timpul. Abia de-şi mai putea ridica picioarele de oboseală, însă, necăutând la asta, odată ajunsă acolo, după puțină odihnă, a început să se roage iar cu lacrimi. Lupta cu gândurile de deznădejde nu contenea, ci sporea şi mai mult, iar acestea îi spuneau că Dumnezeu este prea aspru şi, oricât ai striga la El – nu te aude. În mare mâhnire a adormit abia spre dimineață, însă nu ştia că în casa văduvei se petrecu o adevărată minune. Dumnezeu îi ascultase rugăciunea şi din moment ce ieşi din casă, fiul văduvei a început să-şi vină în fire. Până dimineața se făcu sănătos de-a binelea, încât putea să meargă singur pe picioare. Bătrâna mamă, de bucurie multă, nici nu ştia ce să facă.

A mulțumit lui Dumnezeu din toată inima şi, luând ultimii bănuți pe care-i mai avea, a pornit spre bisericuța de la marginea oraşului ca să aprindă o candelă în semn de recunoştință, dar s-o vadă şi pe străina prin a cărei rugăciune s-a săvârşit minunata vindecare, după cum credea bătrâna văduvă.

Ajungând acolo, n-a găsit pe nimeni, căci toți plecaseră dis-de-dimineață la biserica mare, unde era să se înalțe cinstita Cruce.

Iar Maria, trezindu-se dimineața devreme, şi văzând ca mulțime multa de norod merge spre biserică, a plecat şi ea cu cei ce se grăbeau şi a ajuns până în pridvorul ei. Când a sosit timpul dumnezeieştii Înălțări, oamenii au început să intre în biserică spre închinare.

Voia să intre şi ea să se închine, dar se temea. Şi, de ar fi dorit – era cu putință să meargă, căci mersul mulțimii se asemăna cu un curent de apă, dar nu îndrăznea din pricina păcatelor sale. Erau câteva săptămâni de când se trezise la o viață nouă şi de atunci, de câte ori avea ocazia să vină la biserica, nu îndrăznea să intre decât numai în pridvor. Şi acolo stând, îi ruga pe cei ce intrau înăuntru să o pomenească la sfintele rugăciuni pe care le săvârşeau, iar dânsa nu contenea să-şi plângă trecutul neruşinat. Uneori nici lacrimi nu mai avea, ci numai sta nemişcată fără să spună nici un cuvânt.

Văzând că mulți intrau în biserică, se umplu de dor Dumnezeiesc şi de sfântă îndrăzneală, s-a retras într-un colț al curții. Şi văzând deasupra locului unde stătea, o icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a zis, uitându-se spre ea: „Fecioară Stăpână, care ai născut după trup pe Dumnezeu-Cuvântul. Ştiu că nu este cuviincios şi binecuvântat ca eu, atât de necurată, atât de spurcată, să văd Icoana Ta, a pururea Fecioarei, a celei curate, care ai trupul şi sufletul curat şi neîntinat. Este drept să fiu urâtă eu, pierduta, de Tine care eşti curățenia şi să Te dezguşti de mine. Dar de vreme ce, după cum am auzit, Dumnezeu pe care L-ai născut, pentru aceasta s-a făcut om, ca să cheme pe păcătoşi la pocăință, ajută-mi mie, singura, care n-am pe cineva într-ajutor. Porunceşte să mi se îngăduie să intru în biserică. Să nu mă lipseşti să văd lemnul pe care s-a răstignit Dumnezeul cel născut din Tine, care şi-a vărsat propriul său sânge preț de răscumpărare pentru mine. Porunceşte să-mi fie deschisă şi mie uşa dumnezeieştii închinări a Crucii. Dumnezeului născut din tine te dau chezăşuitoare, că niciodată nu voi mai pângări acest trup prin vreo împreunare ruşinoasă, iar după ce voi vedea lemnul Crucii Fiului tău, mă voi lepăda numaidecât de lume şi îndată plec acolo unde Tu ca o chezăşuitoare a mântuirii mele mă vei îndruma.”

După ce s-a rugat astfel, a căpătat prin ardoarea rugăciunii, o încredinţare. Şi având deplină nădejde în milostivirea Născătoarei de Dumnezeu, a pornit spre uşile bisericii şi a intrat în mulţime.

Frică şi cutremur mare o cuprinsese. Era cu totul zdruncinată, cuprinsă de mirare şi tremura. Se aştepta să fie oprită de o putere dumnezeiască, dar n-a fost aşa. Iubirea lui Dumnezeu a biruit. Şi acesta a fost un semn ce-i spunea că e iubită şi aşteptată aşa cum este.

Răcoarea şi mirosul de tămâie îi amintea de copilăria îndepărtată, când iubea să meargă la biserică, acolo unde icoanele îi vorbeau pe înţelesul ei, unde dădea întrebări şi primea răspuns fără întârziere. Erau exact aceleaşi sentimente, aceeaşi copilărie întreruptă de ispitele vieţii, care-şi cerea acum drepturile furate. Podeaua bisericii din lespezi de piatră bine aranjate, şlefuite de picioarele închinătorilor şi rece ca cea de cândva, o ademenea să-şi scoată încălţămintea de pe picioare şi să îngenuncheze înaintea altarului Domnului, dar o împiedica mulţimea. Iar sutele de candele ardeau vesele înaintea icoanelor, spunând oamenilor că lumina lui Hristos luminează tuturor.

Apoi s-a strecurat prin mulţime şi a ajuns înaintea locului unde era Cinstită şi de Viaţă datatoarea Cruce a Domnului. S-a învrednicit de vederea Ei, ba chiar a văzut şi tainele lui Dumnezeu. Căci, aducându-şi aminte de păcatele sale, s-a aruncat la pământ şi nu voia să se ridice, însă a simţit de parcă s-a atins cineva de creştetul său şi, ridicând capul, a văzut lumină multă strălucind, iar în mijlocul acestei lumini era Hristos cel răstignit pentru păcatele întregii lumi. Braţele erau larg deschise pentru întreaga omenire, iar în ochi – o durere şi o dragoste de nedescris. Nenumărate cete de îngeri cântau: Să tacă tot trupul omenesc şi nimic pământesc întru sine să nu gândească…

Oamenii treceau rând pe rând, pe alocuri se îmbulzeau şi nimeni nu s-a învrednicit de vederea acestor lucruri, decât această femeie păcătoasă, dispreţuită de lume, care şi-a recunoscut păcatele sale. Această privire, înţelegătoare şi plină de dragoste, i-a spus precum cândva celei ce a fost prinsă în desfrânare: „Femeie, unde sunt cei ce te judecau? Nimeni nu te-a judecat? Atunci nici eu nu te judec. Du-te şi mai mult să nu greşeşti.” Iar, după cuvântul Domnului, iubeşte mult numai acela căruia mult i se iartă.

Văzând acestea toate, a încremenit pe loc. Voia să păşească, dar nu putea. Picioarele n-o ascultau. Îşi veni în fire abia când cineva a ajutat-o să iasă afară, crezând că i se făcu rău din pricina îmbulzelii. Când a ajuns în acel loc unde dăduse făgăduinţa, şi-a plecat genunchii înaintea pururea Fecioarei şi i-a spus aceste cuvinte: „Tu, Stăpână preabună, ţi-ai arătat faţă de mine iubirea de oameni. Nu te-ai dezgustat de rugăciunile unei nevrednice. Am văzut slava pe care nu ne este dat s-o vedem noi, cei pierduţi. Slavă lui Dumnezeu, care primeşte prin Tine pocăinţa păcătoşilor! Dar ce voi gândi mai mult sau ce voi rosti eu, păcătoasa? Este timpul, Stăpână, să fie îndeplinită făgăduinţa pe care am făcut-o. Îndrumează-mă acum unde porunceşti. Fii acum învăţătoarea mântuirii mele, povăţuieşte-mă pe calea care duce la pocăinţă."

– Dacă vei trece Iordanul, bună odihnă vei găsi, – se auzi un glas.

Cuprinsă de frică, stătea nemişcată cu privirea spre chipul Născătoarei de Dumnezeu. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji, însă nu erau ca cele de odinioară, amare şi de deznădejde, căci din dragostea de Dumnezeu izvorau. O oarecare pace începea să-i aline sufletul amărât. Această vedere tainică a lui Hristos pe Cruce i-a dat să înţeleagă cât de mult iubeşte Dumnezeu lumea. A făcut-o să-şi simtă nimicnicia, să urască şi mai mult starea în care se afla, dar totodată să se simtă şi împreună biruitoare cu Hristos. Toţi cei din jur îi erau fraţi şi surori, şi părinţi.

Dragostea lui Dumnezeu i-a străpuns inima cu desăvârşire. Pentru ea, care era gata la orice jertfă şi suferinţă. O scurtă întâlnire cu Hristos i-a descoperit sensul vieţii şi propria înviere.

Tocmai acum şi-a amintit de cele spuse de bătrânul Isaia: cel ce nu cunoaşte propria înviere aici pe pământ – nu are şanse s-o cunoască nici în veşnicie.

Hotărî să se lepede de lume şi de cele ale lumii, chezăşuitoare fiindu-i Maica Domnului şi nu era nimeni în stare s-o oprească de la înfăptuirea celor făgăduite.

S-a ridicat şi, însemnându-se cu Semnul Crucii, a pornit din curtea bisericii, făcându-şi loc prin mulţime.

Ieşind, însă, pe poartă a auzit pe cineva strigând în urma ei şi, întorcându-se, a văzut o bătrânică ce venea spre ea. Nu ştia cine era, dar apropiindu-se, a recunoscut-o. Era văduva care în seara trecută îşi plângea fiul bolnav.

– Primeşte-le pe acestea, maică, – a zis bătrâna, abia ţinându-şi răsuflarea şi i-a întins trei monede.

Mirându-se de cele ce se întâmplă, Maria a refuzat darul.

– Te rog, în numele Domnului Hristos, care a ascultat rugăciunea ta şi l-a însănătoşit pe fiul meu, primeşte acest smerit dar de la noi.

Auzind acestea, Maria şi mai mult s-a nedumerit şi a pornit în drumul ei, dar s-a oprit la insistenţa bătrânei.

– Cunosc, maica mea, că suntem oameni săraci şi smeriţi şi poate sunt puţine aceste trei monede pentru cele ce le-am primit. Poate că nici nu ai nevoie de ele, dar crede-mă că o fac din porunca Maicii lui Dumnezeu, în biserica căreia i-am auzit astăzi glasul.

Şi a început să-i povestească pe scurt toate cele întâmplate.

– După ce ai plecat de la noi, băiatul a stat un timp nemişcat, iar apoi a deschis ochii şi a început să vorbească încetişor. Până dimineaţa s-a făcut deplin sănătos. De bucurie am alergat la biserica Născătoarei de Dumnezeu ca să-i aducem mulţumire şi să aprindem o candelă la icoana Ei. Însă n-am găsit pe nimeni acolo, fiind veniţi toţi aici la sărbătoare. Şi, neştiind ce să fac, am vrut să las monedele în pridvorul bisericii, dar am auzit un glas care-mi spuse să merg la sărbătoare şi, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate, să-ţi dau acestea pentru trebuinţa ta.

Auzind acestea, Maria încă o dată s-a convins că e voia lui Dumnezeu pentru ea şi, mulţumind bătrânei, a luat banii şi a pornit pe uliţă. Şi-a cumpărat cu ele trei pâini pe care le-a numit pâini ale binecuvântării, căci le primi ca din mâna lui Dumnezeu. Apoi a întrebat pe negustorul de la care le cumpărase:

– Spune, te rog, omule, care este calea ce duce spre Iordan?

Fiind ocupat cu ale sale, omul era cam zgârcit la vorbă.

– Ţine calea înainte până la o răscruce, apoi mergi la dreapta. De acolo mai întreabă de cineva ca să-ţi arate drumul.

Spunând acestea în grabă, s-a aşezat bucuros, punând monedele în punga pe care deseori o scutura, plin de satisfacţie de zgomotul arginţilor.

***

Pe drum a mai întâlnit mulţime de negustori care târguiau cu cele trebuincioase pentru viaţă, dar pentru viaţa cea trecătoare. Ea, însă, se asemăna

cu omul care a găsit o comoară mare şi, îngropând-o, s-a dus de şi-a vândut tot ce avea şi a cumpărat ţarina cu tot cu comoară. Iar ţarina îi era inima care ardea de dragoste pentru Dumnezeu şi pentru mântuire.

Şi aflând poarta oraşului care ducea în parţea aceea, a ieşit şi mergea lăcrimând. Din întrebare în întrebare, a ajuns pe la apusul soarelui la biserica Sfântului Ioan Botezătorul, care se afla alături de Iordan.

Coborând la râu, şi-a spălat mâinile şi faţa cu apă sfântă din el, apoi a mers de s-a închinat în biserică.

Slujba era spre sfârşit. În întunericul răcoros al bisericii, se întrezăreau câteva raze neputincioase de lumină. Din altar se auzea din când în când glasul liniştit al preotului. Spre deosebire de biserica mare din Ierusalim, aici domnea o linişte totală, care îţi alunga din inimă orice tulburare şi grijă lumească.

După închinare, Maria s-a retras într-un colţ al pridvorului şi sta nemişcată, rostind câteva rugăciuni pe care le învăţase de la părintele Isaia. Amintirile despre cele întâmplate încă de dimineaţă o făceau să se umilească şi mai mult, iar ochii nu i se uscaseră încă din momentul vederii chipului blând al lui Hristos.

„Pe Născătoarea de Dumnezeu şi Maica luminii întru cântări, cinstindu-o, să o mărim”, – rosti cu glas puternic dar umilincios diaconul bisericii şi a început să cădească icoanele. Pasul îi era liniştit, iar veşmintele strălucitoare îl făceau să semene mai mult cu un înger al Domnului.

În câteva clipe biserica se umplu de mirosul plăcut de tămâie. Maria căzu în genunchi şi-i mulţumea Maicii Domnului pentru mila care a făcut-o cu ea. Însă gândul de căinţă pentru acei şaptesprezece ani ai vieţii pierduţi în slujba păcatului, nu o lăsau nici pentru câteva clipe. Îl ruga pe Hristos ca să-i primească pocăinţa şi prin mărturisire să-i fie iertate păcatele.

– Ce nevoie te-a adus aici, femeie? – a auzit deodată.

Era vocea liniştită a părintelui Epifanie, preotul acelei biserici, ajutată de un mic ecou. De mulţimea gândurilor ce o luptau, femeia nici n-a observat când s-a sfârşit slujba. norocul ei că o observă slujitorul când se pregătea să închidă uşile bisericii.

– Păcatele, părinte, m-au adus aici, – i-a răspuns ea şi-şi plecă capul în jos.

– Da-da, păcatele ne duc, păcatele ne aduc, – a zis el, sprijinindu-se uşor în cârjă.

– Părinte, primeşte pocăinţa şi mărturisirea unui suflet necăjit.

Şi, spunând acestea, ochii i se umplură de lacrimile, pe care nu le putea opri.

– Pocăinţa o primeşte Hristos, fiică. Preotul e un martor numai, care va fi cercetat şi el cu de-adinsul la judecată.

Căutând să se sprijine de ceva, părintele se porni spre altar şi după câteva clipe reveni. Ţinea în mână o lumânare aprinsă, la lumina căreia i se vedea barba albă şi părul prin care bătrâneţea i-a trecut cu mâna.

– Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor, – rosti părintele şi se lăsă dus de cuvintele rugăciunilor spuse cu toată inima.

De fiecare dată când o făcea, era cuprins de o oarecare frică, căci înţelegea că acel suflet păcătos se întorcea la Dumnezeu, iar el era mult mai atent la ceea ce spunea, ca să nu-l îndepărteze şi mai tare, ci îl mângâia cum putea, căci ştia că Hristos pe cel ce vine la El nu-l izgoneşte afară niciodată.

Se minuna de iubirea de oameni a lui Dumnezeu cu care era primit şi iertat orice suflet, indiferent de păcatele săvârşite.

Se cutremura de darul lui Dumnezeu cel dat oamenilor, de a lega şi a dezlega păcatele celor ce se pocăiesc, de care nici îngerii nu au parte.

– Iată, fiică, Hristos stă de faţă, primind pocăinţa ta cea cu umilinţă. Vezi, de vreme ce ai venit la Doctor, să nu te întorci nevindecată.

A spus acestea după rânduială, dar cu ochii sufletului cunoscu cele pregătite de Dumnezeu acestui suflet ce-i sta în faţă.

După ce femeia a îngenunchiat în faţa icoanei lui Hristos, s-a atins uşor de creştetul ei, punându-i epitrahilul pe cap, iar ea începu să-i mărturisească faptele cele rele, printre şiroaiele de lacrimi care-i curgeau din ochi. Erau lacrimi de pocăinţă, dar şi lacrimi de mulţumire, caci simţea că Dumnezeu o iartă şi o primeşte cu o dragoste mult mai mare decât cea părintească.

La început inima i se zbătea atât de tare, încât îi părea că, la un moment dat, are să-i iasă din piept, iar pe urmă se linişti şi pacea lui Dumnezeu îi rourâ sufletul din belşug.

Preotul sta nemişcat, de parcă înmărmurise. Mulţi ani a slujit cele preoţeşti, mulţi păcătoşi a primit la spovedanie, dar cele ce auzea acum erau ieşite din comun. Se înspăimântă de firea omenească: la ce degradare poate să ajungă şi la ce nivel poate să coboare pentru a-şi hrăni patimile proprii.

Se ruga lui Dumnezeu ca să nu ţină minte cele auzite, să fie şterse, căci se temea chiar numai să le audă. Dar mai mult s-a minunat de pocăinţa care o arăta femeia. Nici o dată nu auzise o astfel de spovedanie. Îşi mărturisea păcatele cu frică şi cutremur, fără să ascundă ceva, fără pic de îndreptăţire şi fără nici un cuvânt de prisos. Toate cele săvârşite de o viaţă, erau scoase acum la iveală de parcă le citea de pe foaie. Se ruşina de halul acesta în care era în faţa lui Hristos, dar nici nu putea să fugă altundeva.

Părintele Epifanie, aşezat pe scaun, se ruga cu osârdie pentru acest suflet. Nu auzise niciodată asemenea spovedanii.

De odată se făcu linişte. Femeia, pe semne, terminase mărturisirea şi îşi plecă smerit capul de se atinse cu fruntea de sfânta evanghelie de pe măsuţă, iar preotul, deşi era cu trupul aici, gândul îl duse în vremurile mai îndepărtate. Numai că Hristos atunci era în chip văzut, primind pocăinţa unei desfrânate, iar acum stă de faţă nevăzut.

Inima preotului era un câmp de luptă unde se contrau două voinţe. Pe de o parte era firea omenească, care asemenea iudeilor, cerea să fie osândită la pedeapsă, iar pe cealaltă stătea Hristos cu chipul blând care spunea că mai mare bucurie este în cer pentru un păcătos care se pocăieşte, decât pentru nouă zeci şi nouă de drepţi, care n-au nevoie de El.

Şi atunci, când s-a văzut de partea iudeilor, care aşteptau s-o pedepsească, L-a auzit şi pe Hristos, care spune: „Cine e fără păcat – primul să arunce piatra în ea.” Acestea l-au ruşinat pe loc.

– Ascultă, fiica mea. Cândva a fost adusă la Hristos o femeie prinsă în desfrânare, care, după lege, urma să fie omorâtă cu pietre. Şi, deşi toţi aşteptau să fie pedepsită, El n-a judecat-o, ci a sfătuit-o să meargă la casa ei şi mai mult să nu greşească. N-a îndreptăţit-o, dar nici n-a judecat-o, ci a lăsat ca faptele ei s-o îndreptăţească şi în faţa oamenilor şi la Judecata de apoi.

La spusele acestor cuvinte, faţa i se lumină şi i-a spus cu încredere:

– Hristos nici pe tine nu te judecă. Mergi în pace şi nu te mai întoarce la păcat. Iar faptele tale singure te vor judeca în fața tuturor.

După ce i-a citit rugăciunea de dezlegare, preotul porni încet spre altar, sprijinindu-se în cârjă, iar Maria, ridicându-se în picioare, stătu câteva clipe nemişcată şi îşi făcu Semnul Crucii. Dădu crezare cuvintelor lui. Era pentru prima dată când simțea o uşurare sufletească de parcă cineva îi dăduse aripi ca să zboare. Însă, dacă Dumnezeu a iertat-o – ea încă nu şi-a iertat trecutul.

Coborî înapoi la Iordan şi simțind foame, a mâncat o bucată dintr-o pâine pe care o cumpărase şi s-a culcat pe pământul gol ca să se odihnească.

Dimineața veni la biserică şi se împărtăşi cu sfintele Taine ale lui Hristos, iar după slujbă a luat binecuvântare de la preot şi, rugându-se Maicii lui Dumnezeu, se coborî din nou la râu. Acolo a găsit o luntre mică, a trecut Iordanul şi iarăşi s-a rugat cu osârdie Maicii Domnului s-o călăuzească unde îi este buna plăcere.

Şi mergând mult, s-a îndepărtat fugind de lume şi cele din lume şi s-a sălăşluit în pustie, aşteptând pe Dumnezeu Cel ce mântuieşte de puținătatea sufletului şi de vifor pe cei ce se întorc spre Dânsul.

Soarele ardea cu nemiluita. Era a treia zi de când trecuse Iordanul. Pronia lui Dumnezeu o îndrepta mai departe de cele ale lumii în adâncul pustiei. Şi, necătând că totul împrejur era trist şi monoton, în sufletul ei dăinuia pacea lui Hristos. Nu-şi dădea seama precis încotro merge şi ce o aşteaptă, însă simțea degetul lui Dumnezeu, care, atingându-se de inima ei, o călăuzea precum cândva i-a condus pe israeliteni spre pământul făgăduinței. Era Harul Lui, care mângâie sufletul omului precum nimeni altul, şi-l umple de pacea pe care lumea şi păcatul nu o pot da.

Păşea hotărât. Părea că nimeni nu poate, la moment, s-o oprească de la bunele ei dorințe. În jur nici țipenie: nici om, nici animal, nici pasăre, ba chiar nici urmă de vegetație.

Deodată i se păru că vede ceva straniu: silueta unui om care, pe semne o aştepta. Încercă să-l ocolească, dar nu putea, căci ori în ce direcție pornea, acolo apărea chipul nedorit. Îşi luă inima-n dinți şi cu o oarecare îndrăzneală continuă drumul de parcă nici nu se întâmplase nimic deosebit.

Necunoscutul, simţind apropierea ei, s-a întors cu faţa spre ea şi, nedându-i nici bineţe, i-a aruncat brusc:

– Nu-i este cu putinţă omului să săvârşească ceea ce doreşti tu să faci. E peste puterile tale…

Trecuseră şaptesprezece ani. Părea să fie totul în trecut, dar nu era aşa. Aceleaşi vorbe viclene, acelaşi chip şi aceiaşi ochi de foc o priveau pătrunzător.

Maria făcu un pas înapoi şi se opri.

– Câte sunt cu neputinţă la oameni, sunt cu putinţă la Dumnezeu, – spuse ea, stăpânindu-şi fiorii care au străpuns-o din cap până-n picioare, asemenea unui fulger.

– Da-a-a? Aşa crezi tu? – întrebă cu ton ascuţit străinul.

– Aşa cred şi în Hristos nădăjduiesc, iar cu tine n-am nimic comun, vicleanule diavol. Destul cât m-ai înşelat.

– Spune ce vrei şi-ţi voi da de toate.

Maria îşi luă inima-n dinţi, încercând să-şi biruie uriaşa frică ce a cuprins-o.

– Vreau, să nu îmbătrânesc, să nu ştiu de boală şi să nu mor niciodată.

– E-e-e, acestea nu le pot da eu, – spuse cu uimire străinul. Cere altceva.

– Atunci, depărtează-te de mine şi nu mă ispiti! – a zis ea cu încredere.

– Nu te grăbi să spui aşa ceva, căci mulţi au spus-o înaintea ta şi n-au reuşit să-şi îndreptăţească vorbele. Şi, orice n-ai spune, a mea eşti. Eu te-am crescut şi în casa mea trebuie să te întorci. De soartă încă nimeni n-a fugit. Fă cale întoarsă şi primeşte viaţa aşa cum este ea. Desfată-te şi simte libertatea de care te-ai bucurat până acum. Oare un om liber nu-i vrednic de invidiat?

Aceste cuvinte le spuse cu atâta măiestrie diavolească, încât ochii i-au scânteiat şi mai tare. Se vedea că depune toate eforturile pentru a-şi îndeplini dorinţa vicleană.

Maria, însă, întărită fiind de Harul lui Dumnezeu, i-a răspuns cu bărbăţie:

– Înapoia mea, satano. Domnului Hristos vreau să-I slujesc.

– Aşa? Atunci vei cunoaşte şi puterea mea, căci eu sunt stăpân peste aceste locuri!

La spusele acestor cuvinte, diavolul şi-a arătat adevăratul său chip şi, cu urlet mare, s-a făcut nevăzut. Maria încă mult timp a stat nemişcată, rugându-se cu osârdie lui Dumnezeu, ca să-i dăruiască sfârşit creştinesc.

PARTEA A DOUA

Soarele demult se ascunse după orizont, iar în răcoarea serii din întunericul unei chilii sărăcăcioase se auzea un şopot de buze: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă". Aceste cuvinte semănau cu un slab ecou al unui strigăt lăuntric.

Era avva Zosima, înfrumusețat cu cărunteţe, împodobit de fapte bune şi învrednicit cu al preoţiei har. Mulţi ani s-a nevoit în viaţă monahicească şi s-a făcut vestit în acele locuri, încât majoritatea vieţuitorilor din împrejurimi veneau la el pentru folos sufletesc. Cincizeci şi trei de ani petrecu în mănăstire şi trecu toate nevoinţele pustniceşti şi pravila de la monahii desăvârşiţi a păzit şi nicicând n-a fost nebăgător de seamă de învăţăturile Dumnezeieştilor cuvinte. Cu mâna uscăţivă mişca încet metaniile vechi, iar câteva lacrimi îi curgeau prin părul cărunt din barbă.

Era pe la miezul nopţii şi părinţii se adunau în biserică pentru săvârşirea utreniei. Terminând pravila de chilie, părintele Zosima îmbrăcă hainele sale mohorâte şi porni cu pas grăbit la biserică. Trupul uscat de post şi nevoinţe era atât de uşor, încât ţi se părea că mai nici nu se atinge de pământ, ci zboară pe deasupra. Orice făcea, rugăciunea nu-i lipsea din inimă, mai ales în ultimul timp, căci furtuni de gânduri se năpusteau asupra lui fără milă. Erau din partea multor vizitatori, care deseori cereau la el sfat, dar şi din partea celui viclean, care doreşte din toate puterile să arunce în gheenă pe robii lui Dumnezeu. Şi aceste gânduri îi tulburau sufletul cel mai mult în timpul rugăciunii, ducându-l într-o deznădejde cumplită. Uneori îi şopteau: „Zosima, destul te-ai nevoit până acum, fii liniştit. Nu este nimeni din monahi care să te poată folosi şi să-ţi arate chip de pustnicie pe care tu să nu-l fi făcut. Oare afla-se-va în pustie vreun om care să te întreacă în săvârşirile cele bune?"

Văzând acestea, Zosima şi mai mult se ruga lui Dumnezeu ca să-l scape de ispita ce-l cuprinsese. Simţea o singurătate de nedescris şi o mare pustietate în suflet. Gândul îl arunca tot mai des în una, două gropi adânci: spunându-i uneori că este sfânt, iar alteori – că nu se va mântui. Şi de n-ar fi fost mila lui Dumnezeu, care are grijă de tot omul ce-L iubeşte, ar fi căzut în pieirea

veşnică. De multe ori cădea la picioarele tuturor celor ce-i întâlnea, cerându-le rugăciune, iar ei se nedumereau de aceste lucruri, nevăzând niciodată aşa ceva la el.

Trecuse de miezul nopţii. Utrenia se cânta după obişnuinţă, neschimbându-se nimic. Bătrânul Zosima se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu ca să-l mângâie în ispite şi să-l întărească. Simţul părăsirii de Dumnezeu îi apăsa ca o povară sufletul şi, atunci când i se păru că nu mai poate suporta, a intervenit ajutorul lui Dumnezeu.

Stătea nemişcat. Îşi pusese în gând să nu se aşeze, nici chiar să se sprijine în toiag până când nu va simţi mila lui Dumnezeu spre el.

Deodată i se păru că s-a apropiat cineva din monahi de el, dar nu i-a dat nici o atenţie, concentrându-se în rugăciune, însă a auzit, spunându-i-se clar şi hotărât:

– Pentru ce te tulburi, Zosima, şi pentru ce primeşti gândurile amăgitoare? Crezi că eşti în deplină desăvârşire? Toate le ai, însă una îţi lipseşte, care le acoperă şi le plineşte pe toate – smerenia. Precum era cu putinţă unui om, te-ai nevoit şi bine ai trecut pustniceasca alergare; însă nimeni dintre oameni nu poate să se creadă desăvârşit. Mai multă îţi este nevoinţa care-ţi stă înainte, pe care încă nu o ştii, decât cea pe care o ai trecut. Şi, dacă vrei să cunoşti că mai sunt încă şi alte căi ce duc spre mântuire, ieşi din pământul tău, precum Avraam, şi mergi în una din mănăstirile ce sunt lângă râul Iordan.

Toate acestea au fost precum un tunet puternic, încât bătrânul nu-şi putea veni în fire şi, voind să desluşească în întunericul bisericii cine este cel ce vorbeşte – n-a văzut pe nimeni. S-a mirat mult şi, uitându-se în jur, a pornit spre uşă. A întrebat pe fratele ce stătea lângă intrare încotro a mers monahul ce proaspăt ieşi, însă în afară de nedumerirea-i de pe faţă, nu văzu nici auzi nimic. A mers înapoi la locul său şi a început să-şi amintească toate, mai cu de-amănuntul, însă n-a putut, ci numai cuvintele spuse cu fermitate îi sunau în urechi.

Ori a trimis Dumnezeu pe îngerul Său să-l povăţuiască, ori pe cineva din fraţi, pe care l-a ascuns de ochii săi, la moment nu mai conta. Zosima simţea că-i căzu povara de pe inimă şi ceaţa de pe ochi, şi-i mulţumea lui Hristos, Cel ce cunoaşte adâncurile inimilor, pentru răspunsul ce-l primi.

Lacrimile-i curgeau şi mai multe pe obraji, iar el îl ruga pe Dumnezeu să-l ierte pentru gândurile înălţătoare pe care le-a crezut de la o vreme încoace.

Aşa petrecând, nici n-a observat cum se sfârşi slujba utreniei. Părinţii s-au retras pe la chilii, iar el stătea îngenunchiat în faţa icoanei lui Hristos ce-L privea blând, şi se ruga mulţumindu-I pentru toate: „Stăpâne, Hristoase Dumnezeule, Împăratul veacurilor, care vindeci neputinţele sufletelor şi ale trupurilor, care iubeşti pe cei smeriţi cu inima, iar celor mândri te împotriveşti, mulţumesc iubirii Tale de oameni, că nu m-ai lăsat în mâinile vrăjmaşului ucigaş de oameni şi-n groapa gândurilor mândre şi urâte de Tine. Arată-mi, Stăpâne, calea în care voi merge, că la Tine scapă sufletul meu."

După ceva vreme se ridică şi, stând în mare nedumerire, se gândea ce să facă mai departe. După învăţătura părinţilor, nu voia să dea crezare, chiar de la bun început, celor întâmplate. Şi iar se rugă cu osârdie lui Dumnezeu să-l ferească de cursele vicleanului. Deodată intră în biserică stareţul schitului şi, însemnându-se cu Semnul Crucii, se închină la icoane.

– Părinte Zosima, – a spus el cu glas moale, – voia lui Dumnezeu este ca toţi oamenii să se mântuiască. Şi ca să-l mântuiască pe om, deseori îl duce acolo unde nu-i este voia. Sunt şase decenii de când pronia Lui m-a adus aici şi treizeci de ani de când mi s-a încredinţat ascultarea de stareţ şi părinte duhovnicesc al obştii. Niciodată nu m-am simţit liniştit, căci mi-am dat seama că unica stăpână aici este Stăpâna noastră Născătoarea de Dumnezeu. Şi, deoarece singură Ea le rânduieşte pe toate, nu vreau să întreb care-i pricina, însă astăzi dimineaţa, venind la chilie, mi s-au întâmplat acestea: Vrând să mă odihnesc după priveghere, m-am culcat în smeritul meu aşternut şi era cât pe ce să adorm. Nu ştiu în vis sau aievea, am auzit un glas care mi-a spus:

– Sloboade pe Zosima acolo unde este voia lui Dumnezeu.

M-am spăimântat şi am început să mă rog, crezând că e lucrarea celui viclean.

– Sloboade pe Zosima să meargă acolo unde este voia lui Dumnezeu, – s-a auzit iarăşi acelaşi glas.

Şi iarăşi am stătut în rugăciune, păzindu-mă de ispită. Am stat aşa nemişcat un timp şi am auzit iarăşi aceleaşi cuvinte. Şi, stăpânindu-mi simţurile, cu o oarecare îndrăzneală am zis:

– Dar cine eşti tu de-mi porunceşti şi pentru ce ar trebui să te ascult? Şi am auzit:

– Eu sunt Ceea ce am purtat în braţe pe Stăpânul Meu şi Dumnezeul vostru. Eu sunt Stăpâna acestei mănăstiri, care mă grijesc de cele de trebuinţă ale voastre. Eu sunt Cea care apără pe cei ce se leapădă de gâlceava lumii şi-i urmează Fiului Meu, Maica tuturor monahilor şi a celor părăsiţi de ajutorul omenesc. Şi de nu vei slobozi pe Zosima, sufletul lui din mâinile tale îl voi cere.

– Zicând acestea, s-a făcut nevăzută, iar eu am rămas neclintit şi înspăimântat mult timp, neputându-mi veni în fire, – a spus bătrânul stareţ către Zosima.

În biserică era o linişte absolută. Câteva lumânări pâlpâiau neputincioase, scoţând câte o pară mică de foc albastru.

Auzind cele spuse de stareţ, Zosima îi povesti şi el despre cele ce i se întâmplase şi lui şi ambii slăveau pe Dumnezeu cel ce are grijă de mântuirea fiecărui om. Şi, încredinţându-se de voia Domnului, a cerut binecuvântare de la stareţ, zicându-i:

– Binecuvântează, părinte, călătoria nevrednicului rob şi, de am greşit cu ceva, îmi cer iertare din suflet.

– Dumnezeu, pentru rugăciunile părinţilor noştri şi ale celor pe care lumea nu-i cunoaşte, să te miluiască şi să te povăţuiască spre tot lucrul bun, – spuse bătrânul îngândurat.

Câteva lacrimi i s-au oprit pe obraz, pe care bătrânul stareţ stăruia să le ascundă, dar nu reuşea.

Zosima a plecat în grabă la chilie şi, luându-şi câţiva posmagi în traistă şi puţină apă, a pornit la drum, neştiind nimeni de el în afară de stareţul mănăstirii.

În afară de posmagi şi apă nu-şi luă nimic. De fapt nici n-avea ce lua, căci nu avea alte haine decât cele ce erau pe el. Iar vechea rogojină pe care obişnuia să se odihnească, rămase să slujească altui nevoitor, ce lăsase gâlceava lumii, înscriindu-se în oastea îngerească de pe pământ.

Când soarele se ridicase de-a-binelea deasupra pământului, părintele Zosima era de acum departe de mănăstire. Mulţi se nedumereau din cauza dispariţiei lui, întrebând unul de altul, iar stareţul, nespunând nimănui nimic, le-a ascuns pe acestea toate ce se petrecuseră, în inima sa, şi se bucura, încredinţându-se în

pronia lui Dumnezeu şi grija Maicii Preacurate, care cheamă pe aleşii săi şi prin ei face slăvite lucrurile sale.

Şi a mers aşa Zosima câteva zile, iar noaptea se oprea pentru săvârşirea rugăciunilor şi odihna trupului, care de la o vreme încoace a început să cedeze bătrâneţilor, până a ajuns la râul Iordan.

După cum îi vestise îngerul, a văzut în apropiere o mănăstire şi a pornit cu încredere spre ea. Ajungând la poartă, a găsit-o închisă şi, bătând, a ieşit monahul ce păzea intrarea.

După rânduială, Zosima a spus rugăciunea, iar portarul, răspunzând: „Amin", a deschis şi l-a întrebat despre nevoia lui.

– De unde am venit nu este de nevoie a spune, – i-a răspuns el, – căci pentru folos, frate am venit şi aş vrea să mă învrednicesc de binecuvântarea egumenului.

Portarul n-a chibzuit mult, după cum îi era datoria, a anunţat stareţul şi, luând binecuvântare, l-a condus pe oaspete înnăuntru. Bătrânul Zosima s-a închinat în biserică la sfintele icoane şi, ieşind afară, aştepta egumenul pentru binecuvântare.

– Ce nevoie te-a adus în aceste locuri pustii, robule al lui Dumnezeu? – spuse cu glas liniştit cineva.

Era stareţul mănăstirii. Un bătrân care cu nimic nu se deosebea de ceilalţi monahi, doar cu faţa-i care era albă ca spuma laptelui, şi iradia o lumină cerească. În mână ţinea un mic toiag, ca unul ce păstorea turma lui Hristos cea cuvântătoare, iar în alta metaniile, care niciodată nu-i lipseau, căci se ţinea cu rugăciunea asemenea hranei, îngrijorându-se de răspunsul ce-l va da înaintea lui Dumnezeu pentru turma încredinţată lui.

– Pentru folos sufletesc am venit aici, părinte. Am auzit de lucrurile mari şi vrednice de laudă ale voastre, care pot să împrietenească sufletul cu Dumnezeu.

– Robi netrebnici suntem, frate, şi facem cele ce ni s-au poruncit. Şi lumea, dă, vorbeşte. Astăzi te înalţă, iar mâine te răstigneşte, dacă nu-i convine. Tu, însă, una să ştii: mai bine să pălmuieşti pe cineva, decât să-i spui în faţă meritele sale. Mândria şi mulţumirea de sine mereu îl luptă pe om asemenea unui vierme şi rari oameni care-s scutiţi de cădere.

Auzind acestea, Zosima a înțeles că pentru el au fost spuse aceste cuvinte.

– Părinte, pentru Dumnezeu, care nu voieşte moartea păcătosului, permite-mi să rămân aici şi, plângându-mi păcatele mele, să aflu milă în ziua judecății.

Spunând acestea, s-a aruncat cu fața la pământ, cutremurându-se de cele auzite. Le mai auzise şi înainte, dar felul cum le-a rostit stareţul, l-a trezit la o nouă realitate.

– De vreme ce dragostea lui Hristos te-a silit ca să ne vezi pe noi, săracii bătrâni, petreci cu noi, părinte, dacă pentru aceasta ai venit. Şi ne va hrăni pe toți Păstorul cel bun, care şi-a dat sufletul său pentru noi, cu Harul Sfântului Duh.

Şi, chemând pe cineva din monahi, stareţul a poruncit să-l conducă la chilia unde avea să-şi înceapă noile nevoințe.

Zosima a cerut rugăciune şi binecuvântare de la egumen şi s-a închinat, iar acela i-a spus cu blândețe:

– Singur Dumnezeu, frate, cela ce vindecă neputințele sufletului, acela să ne învețe voile sale cele Dumnezeieşti şi să ne povățuiască pe toți a face cele folositoare. Pentru că omul pe om nu poate să folosească, de nu va lua fiecare aminte la sine întotdeauna. Şi, trezindu-se cu duhul, va lucra cele folositoare, având pe Dumnezeu ajutor.

– Amin! – a răspuns Zosima şi a plecat la chilie, rămânând în acea mănăstire, rânduită lui de Pronia Divină.

Însă, când a fost timpul să se adune toți în biserică pentru priveghere, a rămas uimit. Apropiindu-se de biserică îndată după ce au sunat pentru slujba, Zosima a văzut o mulțime de monahi care, asemenea priveghetorilor, se adunau ca să slăvească pe Dumnezeu. Printre ei erau mulți bătrâni îmbunătățiți, care mergeau fiind ajutați de ucenici. Smeriți cu inima şi la înfățişare, un lucru căutau în viața aceasta: pe Hristos, pentru care au lăsat lumea şi cele din lume. Ei, cei de care întreaga lume nu-i vrednică, viețuiau aici în pustie, neştiuți şi necunoscuți de nimeni.

Cântarea lor era neîncetată stare de toată noaptea. Aveau pururea lucrul mâinilor şi rosteau psalmi. Cuvinte deşarte nu erau întru ei, ci numai cele de trebuință. Iar îngrijirea pătimaşă de cele vremelnice şi gâlcevi lumeşti nici cu numirea nu erau. Unica şi cea dintâi sârguință ce aveau: să-şi smerească prin

nevoințe trupul, ca pe Hristos să-l găsească. Mâncarea lor era cuvântul lui Dumnezeu, iar trupul îl hrăneau cu pâine şi apă, precum fiecăruia îi era râvna către Dumnezeu.

Au trecut câteva luni de când se linişti în pustie. Harul lui Dumnezeu o acoperea asemeni unei haine, şi-i potolea foamea şi setea. O linişte cerească o cuprindea zilnic, încât nici nu observa cum trece timpul. Deşi în jur erau numai nisip şi pietre, avea senzaţia că se află în mijlocul Raiului. Chipul lui Dumnezeu, ce-L văzu pentru câteva clipe în biserica din Ierusalim, îi stătea mereu înainte şi-i îndulcea sufletul mai mult decât mierea şi fagurele şi i-l aprindea cu dragoste de Dumnezeu. Pronia Divină o pregătea pentru lupte şi încercări, pentru că Dumnezeu întâi se arată omului şi-i dă să guste din dulceaţa Duhului Sfânt, iar pe urmă îl lasă în libertatea proprie, să-şi aleagă singur calea.

Iată că şi toate acestea n-au durat mult timp. Într-o seară târzie, după ce mersese toată ziua, cercetând împrejurimile, adormi buştean. La un moment tresări şi se trezi din somn, părându-i-se că a auzit un tunet. S-a mirat mult, pentru că nu ploua, nici chiar vânt cât de mic nu era. Stătea nedumerită pe gânduri: oare ce o fi şi asta?

Şi cum stătea aşezată pe o piatră, a auzit un răcnet atât de mare, încât a umplut cu sine văile din jur, iar pământul s-a cutremurat. De frică mare, a căzut la pământ, zăcea nemişcată şi tremura toată. Voia să fugă, dar picioarele n-o ascultau. Simțea pe frunte câteva picături de sudoare rece, ce se prelingeau încet. Zăcea la pământ, crezând că n-o vede nimeni, dar nu era aşa. Cel ce o căuta, n-a greşit locul. A mai răcnit o dată din răsputeri, iar Maria s-a însemnat cu Semnul Crucii, nedându-şi încă seama că a pus începutul unei lupte crâncene.

Un glas lăuntric îi spunea: nu te teme. Şi îndată au înconjurat-o mulțime de demoni ce se roteau în jurul ei. S-a lăsat în genunchi, rugând pe Dumnezeu, să se milostivească spre ea. Lacrimile-i curgeau şiroaie pe obraz, iar buzele şopteau neîncetat: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă!"

Dracii o înconjurau din toate părțile, o îmbrânceau, urlau cât puteau, şuierau şi hohoteau cu înverşunare. Asemenea unor pitici nespus de răi, urâți, fără de chip şi foarte obraznici, demonii aveau îngăduire să se apropie şi chiar să o atingă. Întotdeauna veneau mulți, asemenea unei haite de lupi care nu-şi dădeau rândul să se atingă de pradă, arătând prin asta, de fapt, neputința lor.

– Doamne, n-am să mănânc şi n-am să beau trei zile, numai scapă-mă de urgia aceasta, – a spus Maria, ridicând ochii către Dumnezeu.

Trei zile şi trei nopţi s-a rugat neîntrerupt: „Dumnezeule, milostive, nu mă lăsa în mâinile vrăjmaşilor mei”, iar în inimă-i suna mereu: Nu te teme. Şi asta o întărea mult.

Aşa au trecut cele trei zile. Atunci a simţit că i s-au deschis ochii sufleteşti şi că a început să cunoască o altă realitate, despre care nici nu-şi închipuia cum este. Şi dacă până acum se îndulcea de Harul lui Dumnezeu, din acest moment a început vremea încercărilor şi a luptei. Dumnezeu Cel ce nu părăseşte oamenii, i-a întărit sufletul spre lupta pentru mântuire.

…Aşa a petrecut mult timp. La început a suferit mult din cauza foametei şi a setei. Pâinile pe care le luase s-au uscat şi s-au făcut ca piatra. Abia de putea să rupă câteva fărâmituri din ele. Şi atunci vrăjmaşul mântuirii a început sa-i aducă aminte de mâncărurile şi ospeţele în care petrecea cândva şi de vinurile cele gustoase de care nu ducea lipsă nicicând.

Ispitele erau mari, însă roaba lui Dumnezeu le îndura pe toate cu multă răbdare, întărită fiind de Harul lui Dumnezeu.

Într-o zi, ca să-şi biruie gândurile, a început să adune pietre într-o grămadă, apoi le muta în altă parte, făcând rugăciune în inima ei. Sleită de puteri, a căzut la pământ a stat un timp nemişcată. De odată a simţit miros puternic de carne coaptă. Îşi dădea seama de unde vine ispita.

– Oare nu vrei să guşti deloc? Nu-i bine să te prefaci. E cu neputinţă să lupţi împotriva firii, – îi spuse un gând viclean.

Femeia îşi înfipse mâinile în nisipul fierbinte şi gemu de durere.

Spre seară, când veni timpul să mănânce câteva fărâmituri din pâinile uscate şi câteva rădăcini pe care le găsise în timpul zilei, a pus mâncarea pe o piatră şi s-a rugat: „Doamne, nu mă voi atinge de ele, până nu mă încredinţezi că nu va pune lăcomia pântecelui stăpânire asupra mea.”

A stat aşa până a doua zi şi abia dimineaţa a gustat din ele. Apoi a început iarăşi să mute pietrele dintr-un loc în altul. Şi aşa s-a nevoit trei ani de zile.

Într-o noapte, când sta la rugăciune, au înconjurat-o o mulţime de arapi negri şi au început s-o lovească, târând-o pe pământul uscat. I-au împrăştiat pietrele adunate şi, urlând de mânie, au dispărut în întuneric. Din acel moment a pus

stăpânire asupra foamei şi setei. Mânca atunci când găsea ea de cuviinţă, fără să simtă nevoie prea mare pentru hrană.

Însă n-a aşteptat mult ispititorul să-i pună înainte altă încercare. A început să-i aducă aminte de cântecele şi jocurile lumeşti şi păcătoase cu care se îndeletnicea cândva. Focul plăcerilor necurate a început iarăşi să-i ardă trupul cu o putere uriaşă. Încerca din răsputeri să-şi stăpânească simţurile, dar nu reuşea. Căci dacă foamea o înfrunta cu rugăciunea şi cugetarea la cele sfinte, aici nici nu-şi putea aduna mintea la rugăciune din cauza gândurilor.

Se ruga lui Dumnezeu: „Doamne, mai bine mă lăsai să mor de foame şi de sete, decât să trec prin acest război spurcat. Ai milă de mine, Dumnezeule, şi nu mă lăsa să pier până în sfârşit."

Aşa au petrecut încă trei ani în luptă cumplită. Uneori zăcea ca moartă la pământ câteva zile în şir, abia mişcându-se. I se părea că-şi pierde mintea, iar deznădejdea uriaşă îi împăienjenea sufletul, dându-i de înţeles că nu are nici o şansă de izbândă.

Toate cele din jur păreau să fie împotriva ei. Se ruga cu osârdie Maicii Domnului, chezăşuitoarea ei, şi atunci vedea o lumină strălucită înainte, iar ispitele şi poftele erau alungate cu Harul lui Dumnezeu. Obişnuia să se închine până la pământ până acea lumină cerească venea din nou şi o îndemna să lupte mai departe.

Odată, fiind în cumplit război, mergea prin pustie şi a văzut un cuib de aspidă. Atunci a zis: „Doamne, mai bine mor aici, decât să mă întorc iarăşi la păcat."

Şi negândindu-se mult, a întins mâna ca s-o muşte şarpele, însă făptura lui Dumnezeu nu i-a făcut nici un rău şi, ieşind afară, a părăsit locul cât se putea de repede.

Maria s-a mirat mult şi, căzând în genunchi, a început să plângă. După asta au urmat câteva săptămâni de linişte, iar vicleanul pregătea un alt război şi mai cumplit.

Într-o bună zi, când liniştea părea să fie mai mare, s-a năpustit asupra ei cu toată puterea sa. Îi arăta diferite năluciri, amintindu-i de foştii prieteni care, chipurile o chemau înapoi, îi amintea diferite vorbe şi cântece ruşinoase îi răsunau în urechi. Atunci roaba lui Dumnezeu a fugit din acel loc şi, mergând

încotro o duceau ochii, a văzut un scorpion în apropiere. Şi, prinzându-l, l-a pus pe pielea goală şi, frecându-l de picior, aştepta s-o înţepe, dar n-a fost să fie aşa.

– Înţeapă-mă, ce stai? – strigă disperată Maria.

Scorpionul stătea pe piciorul ei, ridicându-şi coada cu acu-i veninos, pregătit de atac, dar, aşteptând puţin, a coborât pe nisipul fierbinte şi a dispărut.

Şi Dumnezeu, văzând răutatea diavolului şi împotrivirea smeritei roabei sale, a izbăvit-o de acel război cumplit şi de ruşinoasa poftă.

O noapte întreagă a stat în genunchi, ridicându-şi mâinile şi ochii spre cer, dând mulţumire lui Dumnezeu. Spre dimineaţă un urlet mare iarăşi a umplut văile. Ispititorul a mai pierdut încă o luptă.

După cele întâmplate, timp de zece ani, în orice moment al zilei sau al nopţii, era bătută şi huiduită de diavoli care urlau cu mânie asupra ei.

– Mergi înapoi de unde ai venit! Acesta e locul nostru şi nu-l cedăm nimănui! – strigau diavolii.

Maria tăcea şi nu le răspundea nimic, ci numai rostea rugăciunea în gând, fiind cuprinsă de spaimă mare.

Aşa a petrecut mult timp, până când Dumnezeu i-a dat stăpânire asupra demonilor şi asupra trupului, care acum se supunea întru totul duhului ei.

Restul anilor n-a întâlnit nici un fel de jivină şi n-a auzit nici un glas, devenind unica cetăţeancă a acestor pustietăţi şi aşteptându-şi trecerea la cele veşnice.

***

Văzând faptele lor vrednice de urmat, Zosima se folosea mult, smerindu-se înaintea tuturor şi-n faţa lui Dumnezeu. Aflase, după ceva timp, că asta era mănăstirea marelui avva Gherasim, cel ce cândva îmblânzise un leu, care îi slujea asemenea unui animal domestic. Acest avva Gherasim le-a pus fraţilor o rânduială pe care erau datori s-o ţină neschimbată.

Porţile mănăstirii erau încuiate permanent şi niciodată nu se deschideau fără numai când cineva dintre ei ar fi ieşit pentru vreo nevoie de obşte. Locul era pustiu şi neştiut de alţi monahi, cu atât mai mult de mireni.

Mai era în mănăstire un obicei, pentru care Dumnezeu l-a adus pe Zosima acolo: în prima duminecă a Postului Mare, preotul făcea Sfânta Liturghie şi toţi se împărtăşeau cu Preacuratul Trup şi Sânge al lui Hristos şi gustau câte puţin

din săracele bucate pustniceşti. Şi adunându-se în biserică, făceau rugăciune cu de-adinsul şi multe metanii până la pământ.

Apoi se sărutau duhovniceşte unul pe altul şi fiecare pe bătrânul stareţ, rugându-l pentru binecuvântare şi rugăciune, care să le ajute spre nevoința ce aveau a săvârşi. Şi rămâneau în mănăstire numai unul sau doi fraţi, nu pentru pază, caci nu aveau nimic ce puteau fura tâlharii, ci pentru Dumnezeiasca slujbă a bisericii.

– Binecuvântează, părinte stareţ, – se apleca zicând unul din portarii mănăstirii. Cerea binecuvântare să se deschidă porțile care se deschideau o singură dată în an.

– Dumnezeu să ne deschidă porțile milei Sale, pentru rugăciunile părintelui nostru Gherasim, – rostea stareţul şi după puțină vreme se auze un scârțâit greu al porților mari.

O cântare umilincioasă se auzea din biserică din ce în ce mai tare, ieşind călugării afară şi umplând cu ea incinta mănăstirii. Cântau pe două strane: „Domnul este Luminarea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este Scutitorul vieții mele de cine mă voi înfricoşa?"

Şi cealaltă parte a psalmului sfârşindu-o, ieşeau toți în pustie.

Trecând Iordanul, fiecare lua cu sine hrană după cum îi era dorința şi puterea. Unul puțină pâine, altul, smochine sau finice, altul, linte muiată în apă, iar cineva nu lua nimic, în afară de hainele cu care era îmbrăcat şi se hrănea cu verdeţurile pe care le găsea în pustie. Astfel se despărţeau, nevăzându-se unul cu altul cum posteau sau se rugau. Se întorceau în mănăstire în Duminica Stâlpărilor şi sărbătoreau Învierea Domnului împreună. Astfel făceau în fiecare an.

După obiceiul părinților, Zosima a trecut Iordanul, luându-şi puțină hrană pentru nevoia trupească şi haina cu care era îmbrăcat. Îşi păzea rânduiala cu stricteţe, mânca încât să-şi menţină puterile şi dormea puţin pe pământul gol şi se oprea oriunde-l prindea vremea de noapte. Iar dimineața, sculându-se devreme, mergea mai departe, făcându-şi rugăciunea.

Mare-i era dorința şi se ruga Domnului, să găsească pe cineva din părinți, ce se nevoiau acolo, de la care să se folosească şi pentru aceasta se îndrepta mai spre adâncul pustiei.

A mers aşa zece zile şi nopţi. Soarele ardea fără milă. Se opri să se odihnească puţin şi să se încalţe în sandalii, caci nu mai suferea fierbinţeala nisipului şi îndată zări nişte urme. De bucurie mare, n-a cugetat mult şi a pornit după ele, uitând de cele câteva boabe de linte şi smochine ce le gătise pentru mâncare.

Mergea cu pas grăbit, neluând în seamă bătrâneţile şi arşiţa cumplită. O zi de primăvară i se păru ca un ceas. Cu cât mergea mai mult, cu atât devenea mai curios. Seara târziu se opri să se odihnească şi i s-au părut cunoscute împrejurimile. Cercetând mai cu de-amănuntul, mare i-a fost mirarea şi deznădejdea, când a găsit câteva boabe de linte şi nişte smochine pe o piatră. Abia atunci înţelese că erau urmele lui.

A mâncat cele uitate şi găsite din nou şi făcându-şi rânduiala rugăciunii, s-a culcat pe pământul gol, punându-şi o piatră sub cap, cu gândul că dis-de-dimineaţă va porni în altă direcţie. Aşa a şi făcut.

Porni la drum când soarele încă nu răsărise. Însă, după o zi întreagă, observă că făcu iarăşi un cerc şi se pomeni nu departe de locul unde poposise noaptea trecută.

– Ce o fi asta? – se întrebă nedumerit Zosima. Să fie oare ispita celui rău? Două zile le-am făcut pe loc, pierzând timpul în zadar?

O fi fost poate pentru dânsul zadarnice, dar nu pentru lucrarea lui Dumnezeu, căci ştia El ce-i pregăteşte. Era a douăsprezecea zi de când ieşi în pustie şi stând într-o parte din cale şi întorcându-se spre răsărit, cânta Ceasul al Şaselea, după rânduială.

Deodată a văzut în partea dreaptă o umbră de trup omenesc şi, speriindu-se, crezând că e o nălucă drăcească, s-a însemnat cu Semnul Crucii. Sfârşind rugăciunea, s-a întors cu ochii spre amiază-zi şi a văzut pe cineva mergând, gol cu trupul şi negru de arşiţa soarelui, iar părul pe cap îl avea alb şi scurt până la umeri.

De bucurie mare, Zosima şi-a luat repede traista şi a pornit spre partea aceea, nădăjduind să ia binecuvântare de la pustnic, pentru că nu văzuse faţă omenească sau o altă vietate în aceste zile. Iar acea vedenie, văzând pe Zosima apropiindu-se, a început a alerga spre adâncul pustiei. Atunci a pornit şi el cu pas mai grăbit şi, fiindu-i pasul mai mare, s-a apropiat încât să-i poată auzi glasul şi s-a oprit, abia trăgându-şi răsuflarea.

– Pentru ce fugi de mine, un bătrân păcătos, robule al lui Dumnezeu, pentru Carele petreci în pustia aceasta?

Străinul nu spuse nimic, ci se ascunse după un deluşor de nisip.

– Pentru nădejdea răsplătirii ostenelilor tale, stai şi-mi dă mie, bătrânului, rugăciunea şi binecuvântarea ta! Rogu-te pentru Dumnezeu, care nu s-a îngrețoşat de nimeni!

Şi zicând acestea cu lacrimi, Zosima s-a apropiat de un loc, unde era un semn de pârău uscat. Însă ajungând acolo, necunoscutul a trecut de cealaltă parte, ascunzându-se. Nemaiputând să alerge, bătrânul a insistat cu rugămintea până a auzit strigare din celălalt mal al pârăului.

– Iartă-mă, avva Zosima, pentru Domnul, caci nu pot să mă arăt în fața ta, pentru că sunt femeie goală şi nu am cu ce să-mi acopăr netrebnicul meu trup!

Auzind acestea, bătrânul se învioră şi răsuflă uşurat.

– Însă, dacă voieşti să-mi dai mie, femeii celei păcătoase, rugăciunea şi binecuvântarea ta, arunca-mi ceva din hainele tale să mă învelesc şi voi veni să mă binecuvântezi!

Atunci bătrânul îndată a aruncat haina sa veche în acea parte şi s-a aşezat jos, mirându-se de cele ce se petreceau. Frică mare şi spaimă îl cuprinse, căci a auzit numindu-l pe nume, cea care niciodată nu l-a văzut şi de care nici nu auzise. Şi se gândea întru sine: „De n-ar fi fost aceasta înainte văzătoare, nu m-ar fi numit pe nume. Apoi se însemnă cu Semnul Crucii şi zise: „Miluieşte, Doamne, pe robul Tău."

Femeia, luând haina, şi-a acoperit trupul pe cât se putea şi s-a încins. Voia să fugă mai departe, ca să nu fie cunoscută de nimeni, dar de vreme ce Dumnezeu i-a descoperit ca avva Zosima e preot, a înțeles că Cel ce are grijă de florile câmpului se grijeşte şi de sufletul ei cel flămând.

De mult timp încoace roaba lui Dumnezeu se ruga, ca înainte de trecerea ei la cele veşnice, să se învrednicească de Sfintele Taine. Lăsându-se întru totul voii Lui, s-a smerit, dar nu voia să se încreadă prea tare, temându-se să nu fie batjocorită de diavol, caci cunoştea viclenia lui.

– Părinte Zosima, pentru ce ai voit să vezi o femeie păcătoasă? Ce-ți trebuia să auzi de la mine sau să te înveți, de nu te-ai lenevit să înduri atâta osteneală?

Şi, nezăbovind mult, s-au aruncat amândoi la pământ şi cereau binecuvântare. Nimic altceva nu spuneau decât: „Blagosloveşte."

– Avva Zosima, oare nu se cade ţie să mă binecuvântezi şi să faci rugăciune, pentru că eşti cinstit cu vrednicia preoţiei şi de mulţi ani, stând înaintea Sfântului Altar, aduci Domnului darurile Dumnezeieştilor Taine?

Auzind acestea, bătrânul şi mai mult s-a înfricoşat şi, tremurând, suspina.

– Maica duhovnicească, tu de Dumnezeu te-ai apropiat şi mai mult te-ai omorât lumii. Şi văd în tine o dăruire ce-ţi este dată mai mult decât altora, căci m-ai numit pe nume şi preot m-ai cunoscut, neştiindu-mă nicidecum. Binecuvântează-mă şi-mi dă rugăciunea, celui ce am nevoie de desăvârşire.

Şi primind în sfârşit rugămintea bătrânului, dar mai mult pentru ascultare, femeia a rostit:

– Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce voieşte mântuirea sufletelor omeneşti.

– Amin! – a spus bătrânul şi s-au ridicat amândoi de la pământ.

Câteva clipe au stat în nedumerire, neştiind ce să vorbească.

– Pentru ce ai venit, omule al lui Dumnezeu, la mine, păcătoasa? Pentru ce ai voit să vezi o nenorocită goală şi fără nici o faptă bună? – întrebă femeia îndurerată.

– Crede-mă, roaba lui Dumnezeu Celui Viu, că n-am crezut că te voi întâlni aici, deşi mare îmi era dorinţa să întâlnesc pe cineva din părinţi ca să primesc folos sufletesc.

Şi a început să-i povestească despre rânduiala mănăstirii sale şi despre minunatul popas şi cele două zile de umblare zadarnică până s-a întâlnit cu ea.

– Poate darul Sfântului Duh te-a îndemnat ca, venind aici, să săvârşeşti oarecare slujbă trupului meu la vreme de nevoie?

Preotul dădu nedumerit din umeri şi iarăşi îşi făcu Cruce.

– Spune-mi, părinte, cum vieţuiesc acum creştinii? Cum stau Sfintele Biserici?

– Cu rugăciunile voastre cele sfinte, a dăruit Dumnezeu pace. Dar primeşte rugămintea nevrednicului bătrân şi te roagă şi acum Domnului pentru pacea a toată lumea şi pentru mine, păcătosul, ca să nu-mi fie fără roadă umblarea mea prin pustia aceasta.

– Ţie mai degrabă se cuvine să te rogi pentru mine, avva Zosima, că pentru aceasta eşti rânduit. Însă, de vreme ce suntem datori a face ascultare, voi face ceea ce mi se porunceşte.

Întorcându-se cu faţa spre răsărit, şi ridicându-şi mâinile în sus şi ochii spre cer, a început a se ruga încet, iar Zosima nu auzea nimic, ci sta tremurând şi cu privirea în jos.

Şi aici i-a arătat Dumnezeu minune mare. În timpul când zăbovea la rugăciune, Zosima şi-a ridicat puţin ochii de la pământ şi a văzut-o ridicată deasupra cât de un cot înălţime şi aşa stând, se ruga. Cuprins fiind de spaimă, bătrânul nu putea spune nimic fără numai: „Doamne miluieşte." Şi credea că e o nălucă şi n-are trup.

Atunci cuvioasa i-a zis:

– Pentru ce, părinte Zosima, te tulbură gândurile, zicându-ţi că sunt duh şi rugăciunea o prefac? Te rog, părinte fericite, să fii încredinţat că sunt o femeie păcătoasă, îngrădită cu Sfântul Botez şi nu sunt duh, ci pământ şi cenuşă păcătoasă, nimic duhovniceşte gândind cândva.

Şi spunând acestea, şi-a însemnat apăsat cu Semnul Crucii fruntea, ochii, gura şi pieptul.

– Dumnezeu să ne ferească de cel viclean şi de cursele lui. Crede-mă, părinte, ştiu ce spun, căci multe războaie am avut asupra mea.

Auzind acestea, bătrânul s-a aşezat pe una din pietrele de lângă ei. Deşi era arşiţă afară, simţea un frig uşor la picioare. Câteva picături reci de sudoare i se prelingeau pe frunte. Inima i se zbătea în piept. Mari lucruri îi arătase Dumnezeu astăzi, la care nici nu se aşteptase. Voia să spună ceva, dar nu putea. Aşa a stat un timp, nespunând nimic şi nemişcându-se din loc, până şi-a revenit.

– Te jur cu numele Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel ce s-a născut din Fecioara Maria, pentru care porţi goliciunea asta şi ţi-ai omorât trupul, să nu ascunzi de mine viaţa ta, ci spune toate ca să faci mărirea Lui arătată.

Femeia a făcut un pas înapoi şi s-a aşezat şi ea pe o piatră.

– O, părinte, mare lucru şi nedorit îmi porunceşti mie, căci nici nu vreau să-mi amintesc de cele prin care am trecut, nici rele, nici bune.

– Spune, maică, şi nu tăinui, că nu le faci pentru laudă. Cred Dumnezeului meu, căruia vieţuieşti, că pentru aceasta m-a trimis în pustia aceasta, ca să-mi facă arătate lucrurile tale şi cu ele să mă folosesc. Şi de n-ar fi fost voia Lui, să fii ştiută tu şi nevoinţele tale, nu te-ar fi arătat mie. Iar pe mine, cel ce n-am voit niciodată să ies din chilia mea, nu m-ar fi întărit în atâta cale.

– Mă ruşinez, avva, iartă-mă. Înfricoşat lucru este a-ţi spune lucrurile mele. Dar le voi face, după cum zici, nu pentru laudă, căci cum mă voi lăuda, fiind vas ales al diavolului. Şi sunt convinsă că, începând să povestesc toate, vei fugi de mine ca de un şarpe veninos. Însă le voi spune pe toate, fără să ascund ceva. Şi te rog să nu conteneşti a te ruga pentru mine, părinte, ca să mă miluiască Dumnezeu în ziua judecăţii.

Şi a început să-i povestească cu lacrimi în ochi, toate cele ce i s-au întâmplat ei din copilărie şi până în momentul de faţă, iar bătrânul sta şi asculta, dorind să afle despre viaţa ei.

***

– Aşa am petrecut şaptesprezece ani, pătimind nenumărate necazuri, iar după asta şi până azi, ajutătoarea mea întru toate, Născătoarea de Dumnezeu, mă povăţuieşte la toate ca pe copilul ei.

Bătrânul Zosima sta şi asculta şi nu înceta să-şi şteargă lacrimile ce-şi făceau loc prin barba căruntă. Cele auzite l-au lăsat fără de grai.

– Iată cam asta e povestea vieţii mele, părinte.

– Şi n-ai mai avut nevoie de hrană sau îmbrăcăminte?

– Ei, avva, mult am suferit din partea gerului şi a arşiţei, dar şi din partea foametei şi a setei. Însă mă gândeam din câte răutăţi m-a izbăvit Domnul şi-mi dobândeam hrană neîmpuţinată cu nădejdea mântuirii mele. Căci mă hrănesc şi mă acopăr cu Cuvântul lui Dumnezeu, Care le cuprinde pe toate. Spune tu, oare nu este scris ca nu numai cu pâine va trai omul? Iar de vreme ce alţii s-au dezbrăcat de haina păcatului, în piatră s-au îmbrăcat atunci când nu aveau acoperământ.

Apoi cuvioasa a început să-i spună cuvinte din Scriptură, de la Moise şi de la Prooroci, şi din psalmii lui David, făcându-l pe Zosima şi mai mult să se mire.

– Dar psalmi şi alte cărţi ai învăţat stăpână?

Femeia, însă, zâmbind i-a spus:

– Crede-mă, omule, că n-am văzut faţă de om de când am trecut Iordanul, nici fiară sau altă vietate în afară de tine astăzi. Şi carte niciodată n-am învăţat. Doar că am ţinut minte câteva învăţături ce le-am auzit de la părintele meu care m-a scos din ghearele morţii. Însă Cuvântul Domnului, cel viu şi lucrător, îl învaţă pe om cunoştinţa.

Atunci Zosima s-a aruncat la pământ şi a început să i se închine şi rosti cu lacrimi:

– Binecuvântat este Dumnezeu Cel ce face minuni mari şi înfricoşate, slăvite şi minunate şi negrăite, cărora nu este număr! Binecuvântat este Dumnezeu Cel ce mi-a arătat mie, nevrednicului, câte dăruieşte celor ce se tem de El! Cu adevărat nu părăseşti pe cei ce Te caută pe Tine, Doamne!

– Te jur cu întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, să te rogi pentru mine, avva, iar cele auzite acum nimănui să nu le spui, până ce nu mă va lua Domnul de pe pământ.

– Mai spune-mi ceva de mântuire, maica mea.

– Cuvântul care-i mai presus de starea noastră, deşi e bun, ca vorbire în deşert se socoate, părinte. Şi ce pot să-ţi spun eu, vasul cel întinat, care singură aştept ziua osândei.

Zosima şi-a plecat capul în jos, înţelegând că Dumnezeu i-a răspuns imediat şi nu în zadar l-a adus în pustia aceasta.

– Acum du-te cu pace, avva. Dar te rog pentru Dumnezeu, să faci cele ce-ţi voi spune eu: În postul anului viitor să nu treci Iordanul, după cum vă este obiceiul în mănăstire.

Voind să se ridice de jos şi să-şi ia traista, Zosima, auzind cele spuse, le-a lăsat la pământ şi se însemna cu Semnul Crucii pe faţă, slăvind pe Dumnezeu. Cuvioasa nici nu-şi dădu seama că vorbeşte cele tainice, precum ar fi vădite, despre cele trecute, de parcă ar fi prezente şi de cele viitoare, fără nici o îndoială. Căci celor ce-L iubesc pe Dumnezeu, lucrurile mai presus de fire sunt ca cele fireşti.

– Să rămâi precum îţi spun, părinte, în mănăstire, căci chiar de vei voi să pleci, nu-ţi va fi cu putinţă. Iar în Sfânta şi Marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iai din Făcătorul de viaţă Trup şi Sânge al Lui într-un vas vrednic de o Taină ca aceasta şi, aducându-mi, să mă aştepţi de cealaltă parte

de Iordan, care-i aproape de locuința lumească. Şi de va fi voia Celui de sus, mă voi împărtăşi cu Sfintele Taine, căci de când le-am primit în biserica Înaintemergătorului, înainte de a trece Iordanul, până acum n-am câştigat această Sfințenie. Şi te rog cu plecăciune, să nu treci cu vederea rugămintea mea.

– Dar de ce nu voi putea să vin după cum ne e rânduiala? – a întrebat Zosima.

Şi nerăspunzându-i nimic la această întrebare, cuvioasa i-a spus:

– Părintelui Ioan, egumenului mănăstirii, să-i spui să-şi ia aminte de sine şi de turma încredințată lui, pentru că se fac acolo unele lucruri, cărora le trebuie îndreptare. Dar nu acum să le spui, ci când îți va porunci Domnul.

Apoi, cerând binecuvântare şi rugăciune de la bătrânul preot, a pornit şi s-a îndreptat spre adâncul pustiei, lăsându-l pe Zosima fără cuvinte. Iar el s-a închinat până la pământ şi a sărutat locul unde au stătut picioarele ei, dând laudă lui Dumnezeu.

Şi s-a convins bătrânul încă o dată, care a fost cauza venirii lui în această mănăstire, bucurându-se că l-a izbăvit Domnul de ispita înălțării de sine. Dumnezeu, care se grijeşte de mântuirea oamenilor, a voit să-i arate cât de departe este el de desăvârşirea cea adevărată. Şi nu de la alți părinți, ci de la o femeie, care cândva fusese desfrânată.

Luându-şi traista şi făcându-şi după rânduială pravila de rugăciune, a trecut pustia, făcând cale întoarsă. Şi mulțumea lui Dumnezeu pentru cele întâmplate, ajungând în mănăstire în ziua în care obişnuiau frații să se întoarcă şi le păstra pe toate în inima sa.

N-a îndrăznit să spună cuiva de minunata întâmplare, iar în sine se ruga lui Dumnezeu să-l învrednicească de vederea feței celei dorite. Şi dorea să fie numai o zi anul acela, de ar fi fost cu putință.

În mănăstire fraţii îşi vedeau fiecare de ascultarea sa şi nu prea se interesau de felul cum te nevoieşti sau, şi mai mult, nu se permitea nici să porneşti vorba despre petrecerea ta în marea pustie.

Starețul Ioan, egumenul mănăstirii, a observat o schimbare la părintele Zosima, dar nu cuteza să-l întrebe. Vedea că nu e acel Zosima care a trecut

Iordanul, ci altul, cu totul deosebit. Nici până atunci nu prea era ieftin la cuvânt, dar de la o vreme încoace nu vorbea deloc, fără numai strict cele de trebuinţă. Poveţe nu-şi permitea să dea cuiva, deşi unii bătrâni aveau învoire de la stareţ, ci sta mereu cu gândul undeva departe.

Uneori alți părinți, din cei mai iscusiți, povesteau despre viața lor sau a altor părinți trecuți deja la Domnul, al căror trai era un exemplu pentru toți, și prin asta întăreau în nevoințe pe cei tineri.

Într-o zi au plecat mai mulţi la lucru în câmp pentru nevoile mănăstireşti. Zosima, voind să ajute la culesul roadei pentru obşte şi având timp liber, a luat binecuvântare de la stareţ şi a plecat în urma fraților. Deşi era mai în vârstă, repede i-a ajuns şi i-a auzit pe câțiva vorbind şi povestind despre cineva.

– …şi nu văzu față de om câțiva ani. Iar mâncarea îi era numai câteva curmale şi pâine – îşi permitea numai duminica, – spunea cineva.

Zosima îşi încordă auzul şi porni cu pas grăbit spre ei, ca să audă despre cine e vorba. Deodată inima începu să i se zbată şi mai tare. Poate că nu proceda corect, dar avea el pricina pentru fapta sa.

– Ați văzut şi voi ceea ce am cunoscut şi eu? – intră în vorbă şi bătrânul şi era cât pe ce să descopere cele ştiute numai de el singur.

– Despre ce vorbeşti, părinte Zosima, că nu înțeleg? – întrebă unul din vorbitori.

– A? Ce? Î-î-î… nimic. Aşa… mi s-a părut ceva… Iertați-mă, părinților.

– Părinte Zosima, cum, nu ştii? Despre avva Macarie vorbim. Cel ce se nevoieşte într-o peşteră, la o distanță de o zi de mănăstirea noastră. Parcă ne hotărâsem şi noi să plecăm la el pentru sfaturi duhovniceşti. Ți-aduci aminte?

– Macarie? A-a-a, da! Macarie! Cum să nu-mi amintesc? Şi n-am plecat pentru că se spunea că bătrânul nu primeşte pe nimeni de la o vreme încoace.

– Desigur, şi iată acest avva Macarie… – a continuat mai departe vorba cel ce o începuse, iar bătrânul, cerându-şi iertare, a rămas mai în urmă, mulțumind lui Dumnezeu că l-a păzit de ispită. Era cât pe ce, intrând în vorba, să descopere cele tainice
ale sale.

În altă zi l-a chemat stareţul pentru o ascultare şi terminând vorba l-a întrebat:

– Părinte Zosima, te văd îngândurat de o vreme încoace. S-a întâmplat ceva? Vezi, dacă ai nevoie de ceva spune, nu tăinui.

– Nimic deosebit, avva. Mulţumesc lui Dumnezeu şi sfinţiei tale, că m-ai primit, căci mare folos sufletesc am aflat.

– Ei, bine. Slavă Domnului Celui ce are grijă de toată suflarea.

Aşa a trecut anul acela.

Se apropia Sfântul şi Marele Post şi Zosima se pregătea de călătorie. În prima săptămână a început, ca preot, rânduiala slujbei în biserică, părându-i-se că trece greu timpul, de parcă se oprise în loc.

Pe la mijlocul săptămânii, voind să plece la priveghere şi încercând să se ridice din săracul său aşternut, a înţeles că nu o poate face. O febră sălbatecă l-a cuprins, încât nici că putea să se mişte. Fraţii n-au întârziat să-l ajute, nădăjduind că se va însănătoşi, însă boala l-a ţintuit la pat încă două săptămâni. Şi când, după obicei fraţii au plecat în pustie, Zosima a rămas în mănăstire împreună cu câţiva care erau rânduiţi spre slujba bisericii.

Se mira mult bătrânul, cum de a uitat spusele cuvioasei, că nu va putea să treacă Iordanul, chiar de va voi mult. Atunci îşi aminti şi de rugămintea ei pentru ziua Cinei celei de Taină.

Peste câteva zile s-a însănătoşit complet şi slujea în mănăstire unde era nevoie. Au mai trecut câteva săptămâni şi fraţii s-au întors din pustie cu roade, fiecare după cum s-a nevoit.

Bătrânul Zosima iarăşi era la rânduiala săptămânii slujbei preoţeşti, iar înainte de Joia Sfintelor Patimi a rugat să fie înlocuit, nespunând nimănui pricina. Stareţul a dat învoire, crezând că bătrânul va veni în biserică la cântare, dar nu l-a văzut.

– Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-ne pe noi, – rosti el rugăciunea după obiceiul mănăstiresc şi bocăni încetişor la uşa chiliei lui Zosima.

Mai bătu o dată, însă observă că uşa era deschisă şi intrând n-a găsit pe nimeni acolo, mirându-se mult.

Şi venind înapoi în biserică, voia să se roage, dar nu putea. Gândurile îl luau înainte şi-şi făcea griji. Observase el ceva straniu la Zosima, însă nu-i prea atrăgea atenţie, ştiind că vorbise cu el. De fapt, mulţi monahi stăruiau să ascundă ceva de ochiul celorlalţi, asta fiind o mică regulă a vieţii mănăstireşti.

Mai petrecând puţin timp aşa, s-a liniştit, încredinţându-se că se vor întoarce toate la locul lor.

Zosima, însă, a făcut întocmai cum îi poruncise lui cuvioasa. A luat Sfintele Taine într-un vas curat şi mai luând într-o coşniţă puţine smochine uscate, curmale şi linte muiată în apă, a plecat seara târziu. Şi s-a apropiat de malul râului Iordan, aşteptând pe cuvioasa. Fiind obosit, se sârguia să nu aţipească, ci privea cu atenţie spre pustie.

„Doamne, spunea el, nu cumva nevrednicia mea a oprit-o să vină? Sau venind şi neaflându-mă aici, a făcut cale întoarsă? Nu mă lipsi, Stăpâne, să văd iarăşi faţa, pe care m-ai învrednicit a o vedea odinioară, ca să nu mă întorc fără folos, purtându-mi păcatele mele spre mustrarea mea."

Apoi, liniştindu-se, cugeta zicând în sine: „Şi dacă, venind, nu va afla luntre, ce voi face? Cum va trece râul?" Însă de odată a văzut o umbră şi luând aminte a cunoscut-o pe Cuvioasă, stând de cealaltă parte a Iordanului. S-a bucurat mult bătrânul, dar tot se lupta cu gândul că nu va putea să treacă râul. Vroia să-i spună să aştepte puţin, până ce găseşte el ceva pentru trecere.

Iar cuvioasa, apropiindu-se de malul Iordanului, s-a însemnat pe sine şi râul cu Semnul Crucii. Şi minune! Sfânta a călcat şi mergea pe ape ca pe uscat, venind spre dânsul.

Şi când a văzut bătrânul una ca aceasta, a vrut să i se închine, iar cuvioasa, călătorind încă pe ape, l-a oprit.

– Ce faci, avva, preot fiind şi purtând Dumnezeieştile Taine?!

Zosima a încremenit şi nu putea să facă nici un pas.

Ajungând la mal, sfânta a zis:

– Blagosloveşte, părinte, blagosloveşte.

Şi el, prinzând un pic de îndrăzneală, şi tremurând, a zis:

– Cu adevărat Dumnezeu este nemincinos în cuvintele Sale, că cei ce vor crede mari lucruri vor face. Mari sunt lucrurile pocăinţei. Slavă Ţie, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce mi-ai arătat prin roaba Ta cât de departe sunt eu de măsura desăvârşirii.

Atunci cuvioasa a făcut metanie mare şi l-a rugat să-i rostească Simbolul Credinţei şi Rugăciunea Domnească. Sfârşind rugăciunea, s-a împărtăşit cu

Sfintele Taine şi s-a luminat faţa ei mai mult decât soarele, iar bătrânul a închis ochii, căci nu putea să privească la chipul ei.

– Acum slobozeşte pe roaba Ta, Stăpâne, după cuvântul Tău în pace, că văzură ochii mei, mântuirea Ta! – rosti sfânta stând cu mâinile cruciş la piept.

Fiori de gheaţă au trecut prin trupul preotului. Nu ştia ce să facă. Credea că dacă mai zăboveşte puţin, îi iese sufletul de spaima mare ce l-a cuprins.

– Iartă-mă, avva Zosima. Încă altă datorie a mea să-mi împlineşti. Mergi acum la mănăstirea ta, cu pacea lui Dumnezeu, iar la anul viitor, să vii iarăşi la locul unde ne-am întâlnit prima dată şi, de va voi Domnul, iarăşi mă vei vedea.

– Aş fi voit, de ar fi cu putinţă, maică, să umblu în urma ta mereu şi să-ţi văd cinstita faţă. Te rog eu, să faci ceea ce te voi ruga şi eu, bătrânul: Gustă puţin din hrana pe care o am aici.

Şi spunând acestea, i-a întins cele ce le avea în coşniţă. Iar cuvioasa, cu vârful degetelor atingându-se de linte şi luând trei grăunţe, le-a dus la gură:

– Destul este Darului Duhovnicesc, care păzeşte firea sufletului neîntinată. Şi întinzându-i bătrânul coşniţa, sfânta a acoperit prinoasele cu colţul pânzei în care erau învelite.

– Roagă-te pentru mine, părintele meu, aducându-ţi aminte de a mea ticăloşie, căci mare frică am pentru momentul când mi se va despărţi sufletul de ticălosul meu trup.

Bătrânul a îngenunchiat la picioarele ei şi-şi ştergea cu mâneca hainei lacrimile ce-i curgeau din ochi pe obrajii încreţiţi. O îndemna şi el să se roage pentru Biserici, pentru împăraţi şi pentru dânsul.

Şi spunând acestea, a slobozit-o să plece, suspinând şi tânguindu-se pentru că nici nu îndrăznea să o oprească nicidecum. Şi chiar de ar fi încercat – neoprită era. Ochii ei spuneau ca deja a păşit în altă lume.

Iar Sfânta, tăcând, s-a însemnat iarăşi pe sine şi Iordanul cu Semnul Crucii, a trecut pe deasupra apei ca şi odinioară şi a înaintat în pustie, până ce nu se mai vedea de pe malul acesta.

Pornind spre mănăstire, bătrânul Zosima se defăima pe sine cum de a uitat să o întrebe de nume pe cuvioasă, dar nădăjduia s-o facă în anul viitor. Îşi mai făcea griji, ce-i va spune stareţului Ioan despre dispariţia sa, dacă-l va întreba.

Însă Dumnezeu a făcut în aşa fel că nimeni n-a observat fapta bătrânului, iar egumenul era ocupat cu spovedania fraților. Şi aşa au trecut acele zile.

***

Trecu încă un an. Un an de aşteptare care părea că nu mai trece. Avva Zosima uneori atrăgea atenția fraților prin ciudățeniile lui, însă de la o vreme încoace nu-l mai luau în seamă. L-ar fi întrebat starețul ce se întâmplă, pentru că vedea că are ceva să-i spună, dar nu îndrăznea.

La vremea potrivită a Postului Mare şi-a cerut iertare de la frați şi a ieşit cu toții spre nevoință, asemenea albinelor ce caută flori mirositoare.

Bătrânul ştia drumul şi fără zăbavă a pornit spre ținta multdorită. Mergea după cum avea obiceiul şi făcând popasuri pentru rugăciune, a călătorit douăsprezece zile. Şi căutând lungimea pustiei, privea cu ochii în dreapta şi în stânga asemenea unui vânător iscusit, unde şi-ar fi găsit vânatul cel plăcut.

Umblând aşa se mâhnea mult, pentru că nu vedea pe nimeni, ba chiar şi locurile i se păreau străine. Şi se ruga cu lacrimi: „Arată-mi, Doamne, comoara Ta cea nefurată, pe care ai ascuns-o în pustia aceasta. Arată-mi, Te rog, îngerul cel în trup, de care nu-i vrednică toată lumea.

Şi tot mergând a ajuns la pârâul cel secat, unde cândva o întâlnise pe Sfânta. Şi-a şters sudoarea de pe frunte şi neaşteptând mult, a început a striga cu nădejde că poate-l va auzi: „Eşti aici, maica mea?!"

A cercetat cu de-amănuntul împrejurimile şi a văzut pe o parte ce era spre răsărit pe cuvioasa zăcând moartă, cu mâinile strânse la piept precum se cuvenea şi cu fața spre răsăritul soarelui, după obiceiul creştinilor.

Mult a plâns Zosima şi-i spăla picioarele cu lacrimile sale. Apoi cântându-şi psalmii ce se cuveneau la vremea aceea, a săvârşit şi rugăciunea de îngropare. Şi nu ştia ce să facă: S-o îngroape pe Sfântă sau nu? Oare-i va fi plăcut un lucru ca acesta?

Însă, deodată, observă lângă capul ei o inscripție şi se grăbi s-o citească. „Îngroapă, avva Zosima, în acest loc, trupul smeritei Maria. Dă țărâna țărânei şi te roagă Domnului pentru mine. Am răposat în luna lui Farmutie egipteneşte, iar greceşte Aprilie întâi, chiar în noaptea Mântuitoarelor Patimi ale lui Hristos, după ce m-am împărtăşit cu Dumnezeieştile Taine."

– Şi cine oare a scris acestea? – se întrebă bătrânul, pentru că zicea că nu ştie carte. Şi căuta cu ochii împrejur poate va vedea pe cineva, dar în zadar.

Însă s-a bucurat mult că a aflat numele cuvioasei. Şi-a dat seama că Sfânta Maria, împărtăşindu-se cu Dumnezeieştile Taine, îndată s-a pomenit la locul acesta unde s-a şi mutat către Domnul. Şi unde el a mers douăsprezece zile cu mare osteneală, acolo cuvioasa Maria a ajuns într-un ceas.

– Cu adevărat, mari sunt lucrurile Tale, Doamne, a rostit bătrânul monah.

Apoi şi-a trecut prin minte toată viaţa sa, cercetându-o şi s-a încredinţat pentru voia lui Dumnezeu şi i-a mulţumit Lui pentru că l-a smerit şi n-a lăsat să piardă sufletul lui.

– Vremea este să faci cele poruncite ţie, nevrednicule Zosima. Dar cum vei săpa, ticălosule, neavând nimic în mâini? – cugeta întru sine bătrânul. Şi găsind în apropiere un lemnişor mic, a început a săpa alături, udându-se cu sudoarea sa. Însă fiind uscat pământul, nimic nu sporea.

Suspinând din adâncul sufletului şi ridicându-se, a văzut o privelişte înfricoşătoare: un leu mare ce se apropia de locul unde sta trupul cuvioasei. Şi când l-a văzut pe Zosima, a început să-şi arate colţii, iar bătrânului, de frica mare i s-au muiat picioarele şi era cât pe ce să cadă jos. Nu ştia ce să facă: să fugă, ori să stea pe loc.

Şi cum cugeta el, leul s-a apropiat de cuvioasă şi-i lingea picioarele, iar bătrânul se mira de unde a apărut el, de vreme ce cuvioasa Maria îi spusese că n-a întâlnit jivine pe aici. Făcându-şi necontenit Semnul Crucii, nădăjduia că va rămâne nevătămat cu puterea Cuvioasei.

Leul a început a se apropia de el, rânjindu-şi colţii, iar Zosima s-a ridicat în picioare, crezând că-s ultimele clipe ale vieţii lui. Însă pe cât se apropia, fiara a început a-i arăta oarecare semne de supunere, de parcă i se închina.

Răsuflând uşor bătrânul preot şi prinzând curaj, a zis către leu:

– O, leule, de vreme ce această mare cuvioasă mi-a poruncit să-i îngrop trupul, iar eu fiind bătrân şi neavând unealtă şi fiind la aşa depărtare de mănăstire, nu pot degrab să mă întorc şi să o aduc. Deci sapă tu cu ghearele tale, ca să dăm pământului trupul cuvioasei.

Leul, devenind ca un miel, a început a săpa cu labele cele dinainte, pe cât era destul să acopere trupul cuvioasei, iar bătrânul, umilindu-se şi mustrându-se că

s-a înfricoşat de sfârşitul său, se ruga cuvioasei Maria să-l ajute cu rugăciunile sale şi i-a acoperit trupul cu pământul proaspăt săpat.

Apoi fiara, întorcându-se spre Zosima şi plecându-şi capul de parcă i se închina, s-a dus ca o oaie în adâncul pustiei, iar bătrânul a făcut cale întoarsă, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu, Cel ce face minuni mari prin Sfinţii Săi.

Şi ajungând în mănăstire în Duminica Stâlpărilor, n-a spus nimănui nimic, ci numai stareţului Ioan, iar acesta a hotărât ca după sărbătoarea Învierii Domnului să adune fraţii în biserică şi să le povestească despre viaţa Cuvioasei Maria ce se numea Egipteanca.

Aşa au şi făcut. Adunându-se toţi, Zosima povesti tuturor despre această sfântă. Şi slăveau toţi pe Dumnezeu Cel ce este minunat întru sfinţii Săi. Iar părinţii se mirau mult, căci de atâţia ani cutreierând acele locuri, n-au aflat pe nimeni şi Darul lui Dumnezeu o acoperea pe Sfântă.

Zosima îşi continua nevoinţele în mănăstire, dar de la o vreme avea supărări mari, căci au început să-l cinstească fraţii şi să-l caute pentru îndrumare. Iar el, cunoscând ispita vicleanului, a hotărât să îmbrace haina nebuniei. Şi bea defăimările ca pe apa cea vie, nevoindu-se zi şi noapte şi rugându-se pentru cei ce-l necăjeau. Nimeni, însă n-a cunoscut taina vieţii lui, decât stareţul Ioan, căruia deseori îi descoperea gândurile şi-i ajuta să îndrepte acele neorânduieli de care-i spusese Cuvioasa Maria.

Şi putea fi văzut bătrânul alergând ziua întreagă prin mănăstire sau în împrejurimile ei. Mânca din resturile ce erau aruncate la gunoi, iar pentru somn alegea locurile cele de necinste. Deseori aducea pe la uşile fraţilor diferite lucruri stranii: pietre, animale moarte sau bălegar de vite, sau chiar ceva bun de mâncare.

– Săracul Zosima, – spunea cineva din fraţi, – a înnebunit la bătrâneţe şi nimeni nu poate să-l ajute, nici chiar rugăciunile stareţului Ioan. Dar fusese cândva renumit pentru faptele sale.

– Ei, frate, frate, dar mie îmi pare că nebunul nostru e mai înţelept decât toţi înţelepţii, – zise unul dintre cei prezenţi, ce se numea Eftimie, – oare nu vezi că el ne mustră pe fiecare pentru gândurile noastre?

Şi aşa s-a nevoit avva Zosima până la vârsta de o sută de ani, biruind pe cel viclean şi uneltirile lui.

Puţin înainte de trecerea lui la Domnul, s-a mutat la cele veşnice egumenul Ioan, pentru care a plâns mult şi se ruga. Nu mai era cine să-l înțeleagă în afară de Eftimie, deşi îi făcea şi lui câte o ghiduşie.

Deseori dispărea din mănăstire pentru câteva zile, neştiind nimeni unde s-a dus şi apoi apărea pe neaşteptate. La început îşi făceau griji, dar pe urmă s-au deprins şi nu-i trăgeau nici o atenție. Părea mai îngândurat şi mult mai retras decât era.

Într-o zi, întâlnindu-l pe Eftimie, i-a dat câteva lumânări şi o legătură de tămâie şi zâmbind,
s-a dus.

– Și ce să fac cu ele? – strigă acesta în urma lui, dar nu primi nici un răspuns, căci bătrânul a dispărut îndată.

Le-a pus în chilie şi s-a dus la ascultare, gândindu-se: „Oare ce o fi şi asta?" Iar noaptea, când mergeau pentru priveghere, unii din fraţi au văzut o lumină mare în direcţia Iordanului. Crezând că e un incendiu, au anunțat obștea.

Câţiva dintre părinţi, cu ei fiind şi Eftimie, au mers în grabă într-acolo şi l-au găsit pe avva Zosima îngenunchiat, cu braţele cruciş şi aşa şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, săvârşindu-şi nevoinţa pământească.

Iar acesta era locul unde cândva Cuvioasa Maria, trecând Iordanul s-a împărtăşit cu Sfintele Taine. Şi sta avva Zosima cu faţa spre pustiu, pe semne cerând ajutor şi binecuvântare de la Cuvioasă în ultimul său drum.

Atunci a înțeles Eftimie pentru ce i-a dat bătrânul lumânările şi tămâia şi slăvea pe Dumnezeu şi pe Cuviosul Zosima.

Câteva lumânări ardeau în faţa icoanelor din colţ. Uneori, para fiind mai mică, scăpau câte o lacrimă de ceară, de parcă voiau să redea durerea sufletească a unui om ce tânjea după veşnicie, plecându-şi genunchii înaintea lui Dumnezeu…